

**ERGENLİK DÖNEMİNDE (13-17) KUŞAK
ÇATIŞMASI: LİSE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA**

Hülya YILMAZ

**2021
YÜKSEK LİSANS TEZİ
SOSYOLOJİ**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Sinan YILMAZ**

**ERGENLİK DÖNEMİNDE (13-17) KUŞAK ÇATIŞMASI: LİSE
ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Hülya YILMAZ

T.C.

**Karabük Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Sosyoloji Anabilim Dalında
Yüksek Lisans Tezi
Olarak Hazırlanmıştır**

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Sinan YILMAZ

Karabük

Haziran 2021

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
TEZ ONAY SAYFASI	3
KABUL	3
DOĞRULUK BEYANI	4
ÖNSÖZ	5
ÖZ	6
ABSTRACT	7
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ	8
ARCHIVE RECORD INFORMATION	9
KISALTMALAR	10
ARAŞTIRMANIN AMACI VE KAPSAMI	
Araştırmanın Amacı	11
Araştırmanın Problemi	11
Araştırmanın Önemi	12
Araştırmanın Yöntemi	12
Araştırmanın Evren ve Örneklemi	12
Verilerin Analizi	13
Araştırmanın Sınırlılıkları	13
Araştırmanın Planı	13
Araştırmanın Olası Katkıları	14
GİRİŞ	15
BİRİNCİ BÖLÜM	17
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	17
1.1. Toplumsal Değişim ve Kuşak	17
1.1.1. Toplumsal Değişim Tanımı	17
1.1.2. Toplumsal Değişimi Etkileyen Faktörler	18
1.1.3. Toplumsal Değişim Örneği Olarak Kuşak Çatışması	23
1.2. Kuşak Çatışması	24
1.2.1. Kuşak Tanımı	25
1.2.2. Kuşakların Özellikleri	26
1.2.2.1. Aile Dönemi	27

1.2.2.2. Ergenlik ve Gençlik Dönemi	27
1.2.2.3. Yaşlılık Dönemi	29
1.2.3. Kuşaklar Arasındaki Farklılıklar	31
1.2.4. Kuşak Çatışması Tanımı	32
1.2.5. Kuşak Çatışmasının Temel Unsurları.....	32
1.2.6. Kuşak Çatışmasının Nedenleri.....	34
1.2.7. Kuşak Çatışmasını Etkileyen Faktörler.....	36
1.2.8. Kuşak Çatışmasının Sonuçları	38
1.2.9. Kuşak Çatışmasının Önlenmesi	39
1.3. Liselilerde Kuşak Çatışması	40
1.4. İlgili Araştırmalar	41
İKİNCİ BÖLÜM	46
BULGULAR VE YORUM.....	46
SONUÇ VE ÖNERİLER	105
KAYNAKÇA	109
TABLolar LİSTESİ	114
ŞEKİLLER LİSTESİ	117
EKLER	118
ÖZGEÇMİŞ.....	127

TEZ ONAY SAYFASI

Hülya YILMAZ tarafından hazırlanan “ ERGENLİK DÖNEMİNDE (13-17) KUŞAK ÇATIŞMASI: LİSE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA ” başlıklı bu tezin YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak uygun olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. Sinan Yılmaz .....
Tez Danışmanı, Sosyoloji Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği ile Sosyoloji Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

<u>Ünvanı, Adı SOYADI (Kurumu)</u>	<u>İmzası</u>
Başkan : Doç. Dr. Sinan YILMAZ (KBÜ)	.....
Üye : Doç. Dr. Adem SAĞIR (KBÜ)	.....
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Sinan ZAVALSİZ (SBU)	Online

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Yüksek Lisans derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Hasan SOLMAZ .....
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola tevessül etmeden yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntılarım intihal kusuru sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yapıldığını beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı : Hülya YILMAZ

İmza :

ÖNSÖZ

Araştırmanın amacı ergenlik döneminde (13-17 yaş) kuşak çatışmasını açıklamaktır. Bu çalışmanın ortaya çıkmasında vermiş olduğu katkılardan ötürü değerli danışmanım sayın Doç. Dr. Sinan Yılmaz'a, sayın Doç. Dr. İbrahim Yenen'e, sayın Doç. Dr. Adem SAĞIR'a, sayın Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Sinan Zavalı'ya ve yaşamımın her döneminde beni yalnız bırakmayan, desteklerini esirgemeyen aileme en içten teşekkürlerimi sunarım.

ÖZ

Dünyada son yüzyılda yaşanan değişimler, her zaman gündemde olan kuşak çatışması konusunu daha fazla gündeme getirmiştir. Aile yapıları, iletişim biçimi, değerler gibi alanlarda yaşanan değişimler, kuşak çatışmalarını artırmıştır. Bu çalışmanın temel amacı ergenlik döneminde (13-17 yaş) kuşak çatışmasını açıklamak olarak belirlenmiştir. Çalışma kapsamında Karabük ili Merkez ilçesinde 2016-2017 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 633 lise öğrencisini içeren bir anket uygulaması yapılmıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler, basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Ulaşılan sonuçlara göre gelenekler ve göreneklerden kaynaklanan anlaşmazlıklar, ebeveynlerin eğitim düzeyi, ergenlerin hayatına karışılması, ebeveynlerin sürekli nasihat etmesi gibi örnekler kuşak çatışmasına neden olabilmektedir. 633 öğrencinin verdiği yanıtlarla bu sonuçlara ulaşılması, çalışmanın sınırlılıklarını meydana getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kuşak, Kuşak Çatışması, Ergenlik dönemi.

ABSTRACT

The changes in the world in the last century have brought the issue of generation conflict to the agenda, which has always been on the agenda. Changes in areas such as family structures, communication style, values have increased generation conflicts. The main purpose of this study was determined to explain generation conflict in adolescence (13-17 years old). Within the scope of the study, a questionnaire including 633 high school students studying in the Central district of Karabük province in the 2016-2017 academic year was conducted. The students participating in the research were selected by simple random sampling method. According to the results, examples such as conflicts arising from traditions and customs, education level of parents, interference in adolescents' lives, and constant counseling by parents can cause generational conflict. Obtaining these results with responses of 633 individuals constitutes the limitations of the study.

Keywords: Generation, Generation Conflict, Adolescence.

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Ergenlik Döneminde (13-17) Kuşak Çatışması: Lise Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma
Tezin Yazarı	Hülya YILMAZ
Tezin Danışmanı	Doç. Dr. Sinan YILMAZ
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans Tezi
Tezin Tarihi	2021
Tezin Alanı	Sosyoloji
Tezin Yeri	KBÜ/LEE
Tezin Sayfa Sayısı	127
Anahtar Kelimeler	Kuşak, Kuşak Çatışması, Ergenlik dönemi.

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	Conflictin The Adolescent (13-17) Generation: A Research On High School Students
Author of the Thesis	Hülya YILMAZ
Advisor of the Thesis	Doç. Dr. Sinan YILMAZ
Status of the Thesis	Master of Science (M.Sc.)
Date of the Thesis	2021
Field of the Thesis	SOCIOLOGY
Place of the Thesis	KBU/LEE
Total Page Number	127
Keywords	Generation, Generation conflict, Adolescence

KISALTMALAR

SPSS: Statistical Package for Social Sciences

ARAŞTIRMANIN AMACI VE KAPSAMI

Araştırmanın Amacı

Ülkemiz gelişmekte ve değişmektedir. Ülkemizde sosyal ve kültürel anlamda değişimler teknolojinin de gelişmesiyle beraber hızlı bir şekilde yaşanmaktadır. Bu değişimle beraber her kuşak farklı yaşam koşullarında büyümektedir. Farklı yaşam koşulları hayata farklı açıdan bakılmasını sebep olmaktadır. Farklı özelliklere sahip bireylerin bir arada yaşıyor olması da kuşak çatışmasına sebep olmaktadır. Kuşaklar arası çatışmaların birçok nedeni vardır. Bu nedenleri tespit edip çatışmanın yaşanmaması ya da azaltılmasına yönelik çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı Karabük ili Merkez ilçesinde yaşayan lise öğrencilerinin ergenlik döneminde (13-17 yaş) kuşak çatışmasını açıklamaktır. Kuşak çatışmasının ortaya çıkmasında toplumsal değişimin rolünü tespit etmek ve çözümler bulmak çalışmanın öncelikli amaçları arasında yer almaktadır.

Araştırmanın Problemi

Toplumsal değişim hızının yüksek olduğu günümüz koşullarında aile yapısının değişmesinin aile iletişimini etkilemesi sebebiyle ergenlik dönemindeki bireylerin kuşak çatışmasını daha derinden hissettiği düşüncesi çalışmanın problem durumunu meydana getirmektedir. Çalışmanın problem cümlesi “ergenlik döneminde kuşak çatışmasının temel unsurları ve etkileri nelerdir” olarak belirlenmiştir.

Ana probleme ek olarak alt problemler oluşturulmuştur.

- Öğrencinin anne-babasının eğitim durumu ile gencin diğer kuşaklarla çatışma yaşaması arasında bir ilişki var mıdır?
- Öğrencinin anne-babasının mesleği ile gencin diğer kuşaklarla çatışma yaşaması arasında bir ilişki var mıdır?
- Öğrencinin sosyo-ekonomik durumu ile gencin diğer kuşaklarla çatışma yaşaması arasında bir ilişki var mıdır?
- Öğrencinin anne-babası ile ilişki durumunu ile gencin diğer kuşaklarla çatışma yaşaması arasında bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın Önemi

Değişen yaşam biçiminin kuşak çatışmasının daha belirgin olmasını sağlaması, kuşak çatışmasının liseli ergenler üzerinde açıklandığı çalışmayı önemli hale getirmektedir. Kuşaklar arasındaki çatışmaların temel dinamiklerinin belirlenmesine yönelik araştırmalar, çalışmayı önemli hale getiren unsurlar arasında yer almaktadır.

Toplumsal değişim ve kuşak çatışması hakkındaki literatüre katkı sağlanması olasıdır. Kuşak çatışmalarının önlenmesi için öneriler getirilecek olması, çalışmanın olası katkıları arasındadır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın birinci bölümünde toplumsal değişim ve kuşak çatışması hakkındaki kavram ve teorik yaklaşımlar, Nitel araştırma modellerinden birisi olan tarama modeli kullanılarak incelenmiş ve analiz edilmiştir.

Araştırmanın ikinci bölümü ise Nicel araştırma desenleri arasında yer alan survey araştırmasına dayanmaktadır. Bu çalışmada, ergenlik dönemindeki (13-17 yaş aralığı) bireyler ile önceki kuşaklar arasında yaşanan kuşak çatışmasını araştırmak üzere hazırlanan ve “ekler” kısmında bir örneğine yer verilen araştırma ölçeğinin lise öğrencilerine uygulanması ile elde edilen veriler ilgili başlıklar altında analiz edilmiştir. Anket formunda öğrencilerin demografik özellikleri, ailesine ilişkin bilgiler ve sosyal hayatı ve arkadaşlık ilişkilerine ailesinin müdahalesine yönelik sorular olmak üzere çoktan seçmeli toplam 45 soru yer almaktadır. Anket neticesinde elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) programı aracılığıyla analiz edilmiş ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma evrenini, 2016-2017 Eğitim Öğretim yılı Karabük ili Merkez İlçesindeki liselerde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır.

Evrendeki kişilerin tümüne ulaşmak mümkün olmadığından, evrendeki kişileri %95 güven düzeyi ve %4 hata payı ile temsil edebilecek bir örneklem seçimi yoluna gidilmiştir. 2016-2017 Eğitim Öğretim yılı Karabük ili Merkez İlçesindeki liselerde

öğrenim gören öğrenci sayısı Milli Eğitim Müdürlüğünün web sitesinde 12449 öğrenci olarak belirtilmiş ve belirtilen öğrenci sayısını %95 güven düzeyi ve %4 hata payı ile temsil edebilecek öğrenci sayısının 575 öğrenci olduğu tespit edilmiştir. Örneklem seçimi için gerekli olan sayının daha üzerinde bir sayıya ulaşmak için 650 adet anket formu basılarak öğrencilere dağıtılmış ve geçerli olan 633 anket formu değerlendirmeye alınmıştır. Örneklem seçiminde basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılı Karabük ili Merkez İlçesinde öğrenim gören Mehmet Vergili Fen Lisesi'nden 100 öğrenci, Vakıfbank Zübeyde Lisesi Hanım Anadolu Lisesi'nden 158 öğrenci, 75. Yıl Anadolu Lisesi'nden 122 öğrenci, Karabük Mesleki ve Teknik Anadolu Meslek Lisesi'nden 162 öğrenci ve Karabük Anadolu İmam Hatip Lisesi'nden 91 öğrencinin araştırmaya katılımı sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Örnekleme giren katılımcılara uygulanan ölçeklerden elde edilen verilerin analizinde SPSS 23.0 paket programı kullanılmıştır. Örnekleme oluşturan katılımcıların demografik ve kişisel bilgileri ile ilgili bulgular için frekans analizi uygulanmıştır. Araştırmanın alt problemlerini test etmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Sayısal gelişmelerle ilgili veriler tablolar haline getirilip yorumlanmış, anlamlı bir farklılık olup olmadığı $P = 0.05$ düzeyinde test edilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın araştırma evreninin Karabük ili olması nedeniyle, araştırma verileri araştırmanın evren ve örnekleme ile sınırlıdır. Aynı şekilde araştırmadan elde edilen sonuçlar da uygulanan anketin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır. Anket sonuçlarına dayalı olarak yapılan değerlendirmeler de yine ankette sorulan sorulara verilen cevaplar ile sınırlıdır. Araştırma grubunun, ankette sorulan sorulara içtenlik ve samimiyetle cevap verdiği düşünülmektedir. Araştırmaya katılan kişilerin, araştırma sorularını dikkatle okuyarak, içtenlikle yanıtladıkları varsayılmıştır. Seçilen örneklem ve zaman dilimi ile sınırlıdır.

Araştırmanın Planı

Çalışma planı aşağıda paylaşıldığı gibidir:

- Birinci bölümde kavramsal çerçeve araştırması yapılmaktadır. Bu araştırma gereğince öncelikle toplumsal değişim ve kuşak kavramları açıklanmakta, ardından kuşak çatışması ile ilgili temel bilgiler verilmektedir.
- İkinci bölümde ergenlik döneminde kuşak çatışmasını açıklamak için lise öğrencileri üzerine olan araştırmanın amacı ve kapsamı belirlenmiştir.
- Araştırmada elde edilen bulguların yorumlanması üçüncü bölümde gerçekleştirilmektedir.
- Ulaşılan sonuçların irdelenmesi ve ergenlik döneminde kuşak çatışmalarına dair öneriler getirilmesi ile çalışmanın sonlandırılması planlanmaktadır.

Araştırmanın Olası Katkıları

Böyle bir çalışma hazırlanması toplumsal değişim ve kuşak çatışması hakkındaki literatüre katkı sağlanması olasıdır. Kuşak çatışmalarının önlenmesi için öneriler getirilecek olması, çalışmanın olası katkıları arasındadır. Benzer konuda çalışma hazırlayacak olan araştırmacıların faydalanabileceği nitelikte bilgiler elde edilmesi beklentisi, çalışmanın olası katkılarından bir diğeridir.

GİRİŞ

Dünyada son yüzyılda yaşanan gelişmeler, insanların ve toplumların yaşam biçimlerinin önemli ölçüde değişmesini beraberinde getirmiştir. Geçmiş dönemler için de geçerli olan bu durum sanayileşme, kentleşme gibi yaşam biçimini kökten değiştiren süreçlerde kendisini göstermektedir. Yaşam biçiminin değişmesiyle birlikte aile yapıları, bireyler arasında iletişim gibi konularda farklılıklar ortaya çıkmış, kuşaklar arasında çatışmalar gözlenir olmuştur. Toplumsal değişimlerin kuşak çatışmalarına zemin hazırlamamasını işaret eden bu gelişmeler böyle bir çalışma konusu seçilmesindeki temel etkenlerden birisidir.

Küreselleşme ve teknolojik gelişmeler, yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren toplumsal değişimin belirleyicisi konumuna gelmiştir. Toplumlar ve ülkeler arasındaki sınırların ortadan kalkmasıyla birlikte toplumların sosyal, ekonomik, kültürel açılardan birbirlerinden etkilenme düzeyleri artmıştır. Bununla birlikte yaşam biçiminin değişim içinde olması, toplumsal değişim üzerinde etkisini göstermeye devam etmiştir. Küreselleşme ve teknolojik gelişmeler özelinde toplumsal değişim çalışmada üzerinde durulan konular arasında yer almaktadır.

Toplumsal değişim yerel, bölgesel, ulusal ve küresel dinamiklerden meydana gelmektedir (Sankır ve Sankır, 2017, s. 473). Toplumsal değişimin çok boyutlu bir şekilde araştırılması gerektiği anlamına gelen bu husus aynı zamanda toplumsal değişim üzerinde etkisi olan faktörlerin sayısının fazla olduğunu işaret etmektedir. Çalışmada toplumsal değişim ve kuşak çatışması arasındaki ilişki araştırılırken bu durum göz önünde bulundurulmaktadır.

Bir toplumda yaşanan olaylarla birlikte ortaya çıkan ihtiyaçlar, ihtiyaçların karşılanmasına dair gösterilen çabalar ve bu süreçte yaşananlar toplumsal değişimin yaşanmasını kaçınılmaz hale getirmektedir (Erol, 2011, s. 109). Burada bahsedilen değişim ihtiyacının ani bir gelişmeyle olabileceği gibi uzun süreli birikimlerin sonucu şeklinde gözlenebileceği ifade edilmektedir. Toplumsal düzende yaşanan değişimler, sosyal ve kültürel mirasla doğrudan ilişkili bir yapıdadır. Bu da toplumsal değişimi son derece önemli bir konu haline getirmekte, toplumsal değişimin dinamiklerini anlamayı gerekli kılmaktadır.

Pek çok açıdan farklılıkları bulunan insanların/grupların bir araya gelmesiyle oluşan toplumlar, farklılıkların kaçınılmaz olarak gözleendiği yapılarıdır. Toplum içerisinde din, dil, ırk, cinsiyet, yaş ve kuşak açısından farklılık gösteren bireyler yaşamaktadır (Arslan ve Polat, 2016, s. 264). Toplumların çok çeşitli yapıları olmalarını sağlayan bu farklılıkların bazı durumlarda çatışmalara neden olması söz konusudur. Kuşaklar arasındaki çatışma, toplumdaki çatışmalar arasında çalışmanın odak noktasını meydana getirmektedir. Toplumlardaki hangi farklılıkların kuşak çatışmasına neden olduğu hakkında yapılan araştırma, bu çalışmada ergenlik dönemindeki bireyler özelinde gerçekleştirilmektedir.

Farklı özelliklere, değerlere ve davranışlara sahip olan kuşakların bir arada yaşıyor olmaları kuşakların çatışma yaşamalarına neden olmaktadır. Kuşakların kültürel zenginlik ve kolektif bilinç paylaşımının etkisiyle iletişim sorunu başta olmak üzere çatışmalar yaşamaları sık karşılaşılan bir durum olarak görünmektedir (Adıgüzel, Batur ve Ekşili, 2014, s. 167). Bu nedenle toplumlarda kuşak çatışması yoğun bir biçimde kendisini göstermektedir. Özellikle değişimlerin hızlı ve sürekli bir biçimde yaşandığı günümüz koşullarında kuşak çatışmaları ile karşılaşılma sıklığı yüksektir ve bu durum çalışma konusunun seçilmesindeki temel etkenlerden bir tanesidir.

Kuşak çatışmaları olağan bir durum olmakla birlikte çatışmaların yıkıcı etkiler ortaya koymadan önce çözüme kavuşturulması gerektiği de gerçektir. Çözüm noktasındaki çabanın yetersiz kalması kuşak çatışmalarının artmasına neden olmaktadır. Bunun bir getirisi olarak da iletişim sorunları, sosyal problemler, ekonomik yetersizlikler, kültürel yıkımlar ve psikolojik açıdan travmalar gibi olumsuz süreçler kendisini gösterebilmektedir (Göktaş, 2016, s. 47). 13-17 yaş aralığındaki ergen bireyler özelinde kuşak çatışmasının araştırıldığı çalışmanın bu olumsuz sonuçların önüne geçilmesi noktasında yardımcı roller üstlenmesi beklenmektedir. Ergenlerin kendilerini yalnız hissetmesi, kaygılı olması ve kötü alışkanlıklar edinmesi gibi etkilerin ortaya çıkmaması için kuşak çatışmalarının çözümü önemli bir gündem maddesi niteliği taşımaktadır denilebilir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Çalışmanın birinci bölümü kavramsal çerçeve araştırmasına ayrılmıştır. Bu amaçla öncelikle toplumsal değişim ve kuşak konusu ele alınmaktadır. Kuşak çatışması, kavramsal çerçeve incelemesinde üzerinde yoğun bir biçimde durulan konu başlığı olarak belirlenmiştir. Liselilerde kuşak çatışması araştırmasıyla devam eden birinci bölüm ilgili araştırmalara yer verilmesiyle birlikte sona ermektedir.

1.1. Toplumsal Değişim ve Kuşak

Dünyada yaşanan gelişmelerin büyük bir hızla gerçekleşmesi toplumsal değişim kavramının önemini artırmaktadır (Sam, 2017, s. 347). Toplumsal değişimlerde kuşaklar arasındaki farkların etili olduğu düşüncesiyle birlikte günümüzdeki değişimler kuşaklarla ilişkili bir biçimde ele alınmaktadır. Toplumsal değişim ve kuşak incelemesinde toplumsal değişim tanımı, toplumsal değişimi etkileyen faktörler, toplumsal değişim örneği olarak kuşak çatışması konularına açıklama getirilmektedir.

1.1.1. Toplumsal Değişim Tanımı

Toplumsal değişimi bir süreç olarak ele almakta fayda vardır. Toplum yapılarının değişmesi anlamına gelen toplumsal değişim, dünya genelindeki değişim eğiliminin sürmesiyle birlikte devam eden bir süreç olarak nitelendirilmektedir (Yazıcı, 2013, s.1492). Toplumu meydana getiren yapılardaki değişim, toplumsal değişim açıklaması gereğince dikkate alınması gereken ayrıntıdır. Toplumsal değişim, sosyal bilimler disiplininin yanıt aradığı en zor sorular arasında yer almaktadır. Sosyal yapıda meydana gelen değişimleri ifade eden toplumsal değişim, yaşanan değişimleri ve farklılaşmaları ortaya koymanın güçlüğü sebebiyle zorlu alanlardan bir tanesi konumundadır (Sunar, 2014, s. 2).

Tarihin farklı dönemlerinden bu yana toplumu oluşturan bireyler arasındaki etkileşimler farklılaşmaktadır. Bireyler arasındaki etkileşimlerde meydana gelen farklılıklar, toplumsal yapı üzerinde etkisini göstermekte ve toplumsal değişim ortaya çıkmaktadır (Gürhan, 2017, s. 562). Bu açıklamalardan yola çıkılarak toplumsal

değişim için varlığı kaçınılmaz bir kavram niteliği taşımaktadır şeklinde bir çıkarım yapılması mümkündür.

“Toplumsal değişme, en genel anlamda bir toplumu toplum yapan asıl unsurlarda farklı zamanlarda, farklı hızlarda, farklı yönlerde ve farklı boyutlarda meydana gelen değişmedir” (Aralı, 2016, s. 397). Bu tanımdan hareketle toplumsal değişimin zaman, hız, boyut ve yön bakımından farklılıklar içermek suretiyle ortaya çıkabileceği değerlendirilebilir.

Başka bir tanımda toplumsal değişim şöyle açıklanmaktadır: “Toplum, ortak bir kültürü kabullenen, bir coğrafi alanda yayılan ve kendi kendinin devamlılık sürecini kazanabilmiş ilişkiler bütünlüğüdür. Toplumsal değişim, bu ilişkilerin değişmesi olarak nitelendirilebilir” (Uça Güneş, 2016, s. 192). Toplumsal değişim kavramının toplumdaki ilişkiler üzerindeki farklılaşmaları içermesi, bu tanımda vurgulanan temel nokta olarak görünmektedir.

“Toplumsal değişim; toplumsal yapı ve onu oluşturan toplumsal ilişkiler ağı ile bu ilişkileri belirleyen toplumsal kurumlarda belli bir süreç içinde görülen farklılaşmadır” (Erol, 2011, s. 111). Kurumlar, ilişkiler, yapı gibi toplumu meydana getiren temel konulardaki değişimler, toplumsal değişimin varlığını beraberinde getirmektedir. Değinilen bilgiler dikkate alındığında toplumsal değişimin karmaşık ve dinamik bir olgu niteliği taşıdığı anlaşılmaktadır.

1.1.2. Toplumsal Değişimi Etkileyen Faktörler

Bir toplumun değişmesinde etkisi bulunan farklı faktörler söz konusu olabilir. Coğrafi değişiklikler gibi insanlardan bağımsız faktörler toplumsal değişim etkileyebileceği gibi düşünce akımı ve keşifler gibi tamamen insanlara bağlı olan faktörler de toplumsal değişimi etkileyen faktörler arasında yer alabilir (Avcıoğlu, 2015, s. 756).

Bir toplumda hakim olan kültür, kurumlar, toplumsal yapı, toplumun fonksiyonları gibi kavramlarla ilişkili olan toplumsal değişim, değişimin hızı, sonuçları ve büyüklüğü gibi konularla da yakından ilgilenmektedir (Sunar, 2014, s. 3). Bunlar aynı zamanda toplumsal değişimi doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen faktörler arasında kendisine yer edinmiş durumdadır.

Toplumsal değişimi etkileyen diğer faktörler aşağıdaki sıralanmaktadır (Gürhan, 2017, s. 562):

- i. Kültür,
- ii. Göç,
- iii. Demografik çevrenin değişmesi,
- iv. Küreselleşme,
- v. Teknolojide gelişme,
- vi. Kitle iletişim araçları,
- vii. Fiziki çevrenin değişmesi,
- viii. İcatlar,
- ix. Sosyal yapı şeklinde dir.

Sıralanan maddelerden anlaşılacağı üzere toplumsal değişim üzerinde etkisi bulunan pek çok faktör bulunmaktadır. Bu faktörlerin her birisinin topluma ve içinde bulunulan döneme göre etki düzeyinin ve etki biçiminin farklılaşması olasıdır. Toplumsal değişimi etkileyen faktörler bu nedenle anlık gelişmeler dikkate alınarak incelemeye alınmak durumundadır.

İnsan hayatında yaşanan değişimler, toplumsal değişimi beraberinde getirmektedir. Yeni bir icat, bir keşif, birikimler ve bunlara sağlanan uyum toplumlarda değişime neden olmaktadır (Türkdoğan, 2014, s. 63). İnsan hayatının seyrinde etkisini gösteren bu hususlar aynı zamanda toplumsal değişimi etkileyen faktörler arasında gösterilmektedir.

Toplumsal değişim, iletişim ve teknoloji ile yakından ilişkidir. İletişim, teknoloji ve toplumsal değişim etkileşiminin içeriği aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir.

Tablo 1. İletişim-Teknoloji-Toplumsal Değişim İlişkisi.

KONUMLANIM A		SEVİYELER			
		Teknoloji	Toplum-Birey	Toplumsal Pratikler	İletişim
Teknolojik Determinizm	İyimserlik	<p>Toplumlardaki değişimler ile teknolojinin arasında neden ve sonuç ilişkisi kurulmaktadır. Teknolojinin toplumdan ayrı ve yansız olarak kavranması sağlanır. Toplum dışı olmasına rağmen toplumsal sonuçların olumlu etkilenmesi söz konusudur.</p>	<p>Bireyler toplumsal ilişkilerden yoksundur. Değişimin motoru kabul edilen insan teknolojiye karşı edilgen durumdadır.</p>	<p>Toplumsal pratik birey merkezli kavrandığından dolayı çelişki ve çatışmadan muaftır.</p>	<p>İletişim yalnızca çizgisel ve şematik bir anlayışa hapsolmuş durumdadır.</p>
	Kötümserlik	<p>Toplumsal değişimler ve toplumsal sonuçların hemen hepsi teknolojiden olumsuz etkilenmektedir. Teknoloji toplumların kontrol edilmesinde kullanılmaktadır anlayışı ortaya konulmuştur. Teknolojinin özgürlüğe katkısı göz ardı edilmektedir.</p>	<p>Teknoloji gelişiminin meydana getirdiği negatif sonuç karşısında bireyler edilgen durumdadır.</p>	<p>Teknoloji toplumsal pratik olarak kültüre sirayet etmesinin kültürel ürünlerde eleştirel ve özgürleşimci niteliğini kaybetmesine sebep olduğu kabul edilir.</p>	<p>Teknolojinin dolayısıyla iletişimin baskıcı ve münipülatif bir karaktere büründüğü varsayılır.</p>

Kaynak: Durdağ, 2017, s. 281.

Tablo 1’de görüldüğü üzere iletişim-teknoloji-toplumsal değişim ilişkisinde iyimser ve kötümser yaklaşımların varlığı söz konusudur. Tablo üzerinde özellikle teknolojinin toplumun kültüre etkisinin toplumların niteliklerinin farklılaşmasında etkili olduğuna dikkat çekilmektedir.

Üretim olanaklarının gelişmesi, toplumsal değişimi etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. Dünyada artan üretim olanakları ile birlikte tüketicilerin yaptıkları değerlendirmeler farklılaşmaya başlamıştır (Öztürk, 2011, s. 93). Pazarlama ve marka ile ilgili süreçler buna örnek olarak gösterilebilir. Böylece toplumdaki değişim eğilimi farklı konulara yayılarak devam etmeye başlamıştır. Dünyada küreselleşme ile birlikte toplumsal değişimin farklı bir aşamaya geçtiği ve daha geniş bir kapsama sahip olduğu söylenebilir.

Değişen yaşam tarzı, toplumsal değişimi doğrudan etkilemektedir. Günümüzde gençler ulaşım, spor, eğlence için ayrıla zaman, toplumun kendilerine duyduğu güven gibi konularda sorunlar yaşadıklarını dile getirmektedir (Yavuzer, 2011, s. 13). Değişen yaşam tarzı ile birlikte bu ve benzer sorun alanları artmaktadır. Toplumsal değişimi etkileyen faktörler arasında yaşam tarzının öncelikli yer edinmesinin nedenlerinden birisi de budur.

Sanayi ve bilgi toplumunun farklılaştığı alanları içeren aşağıdaki tablo, toplumsal değişimi etkileyen faktörlerin anlaşılmasına katkıda bulunmaktadır.

Tablo 2. Sanayi ve Bilgi Toplumu Karşılaştırması.

	ENDÜSTRİ TOPLUMLARI	BİLGİ TOPLUMLARI
PERİYOTLAR	Çok büyük fabrikaların çağı	Dev beyin çağı
	Sanayi dünyası	Dijital dünya
	Erkeklerin dünyası	Herkesin dünyası
MEKANLAR	Endüstri kentleri	Evrensel köy
	Topraktan fabrikalara	Fabrikadan bürolara
YAPI TAŞLARI	Atom	Bayt
	Kitaplar	Görüntüler
	Kağıtlar	Tuşlar
	Çarklar	Çipler
ARAÇLAR	Buhar makineleri	Uzay gemileri
	Makineler	Bilgisayarlar
	Makine altyapıları	Ar-Ge alt yapıları
	Telgraf ağları	Fikirler ve buluşlar
BİÇİMLER	Dev fabrikalar	Bilişim ağları
	Hiyerarşi basamakları	Minyatür ofisler
	İnsan vücudu	Network ağları
	Organik bağlar	Beyin ve sanal şebekeler
İÇSEL EĞİLİMLER	Sermayenin biriktirilmesi	Dijital bağlar
	Kapitalist ruh	Bilgi birikimi
TEHDİTLER	İşçiler ve işverenlerin savaşı	Enformasyonelizm ruhu
	Sanayi casuslukları	Silikon vadisinde casusluklar

Kaynak: Alpaslan ve Özen Kutanis, 2007, s. 59.

Tablo 2’de yer alan bilgilere göre bilgi toplumu ile sanayi toplumu; periyot (süreç), mekan, toplumu oluşturan yapı taşları, faydalanılan araçlar, biçim, içsel eğilim ve tehditler açısından birbirinden ayrılmaktadır. Haliyle bu hususlar toplumsal değişimi etkileyen faktörler kapsamında yer edinmektedir.

İnsan hayatında değişimin evrensel ve sürekli bir biçimde kendisini gösterdiği / göstereceği, çok uzun zaman öncesinden kabul edilen bir gerçektir (Yazıcı, 2013, s. 1492). Bu durum toplumsal değişim için de geçerlidir. Toplumsal değişimi etkileyen faktörleri incelerken bu durumun farkında olarak gelecekte toplumsal değişim üzerinde etkisi bulunan farklı faktörlerin gözlenebileceğinin bilincinde olmakta fayda vardır. Toplumsal değişim, hangi nedenle ortaya çıkarsa çıksın toplumdaki kültürü meydana getiren unsurların her birisini etkilemektedir (Türkdoğan, 2014, s. 66). Bu etki aynı zamanda toplumdaki değişimin hızlı bir şekilde yayılmasında ve etkilerinin belirgin biçimde gözlenmesinde etkisini göstermektedir. Toplumsal değişimin yansımalarını incelerken böyle bir bakış açısıyla hareket edilmesinde fayda vardır.

1.1.3. Toplumsal Değişim Örneği Olarak Kuşak Çatışması

Yaşlı kuşaktan genç kuşağa doğru gidildikçe kuşaklar arasında değişim yaşandığı görülmektedir (Geniş, 2011, s. 128). Toplumsal değişimlerin yaşanmasında kuşakların zamanla farklılaşmasının etkisinin olması, kuşak çatışmasının toplumsal değişimdeki varlığını belirginleştiren bir faktördür.

Değerler değişimi, toplumsal değişim örneği olarak kuşak çatışması kapsamında yer alan konulardan bir tanesidir. Toplumsal değişim neticesinde kendisini gösteren değer yargılarının farklılaşması, özellikle gençler ile sonraki kuşaklar arasındaki çatışmaların ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Kurttaş, 2017, s. 513). Bu döngünün geçmişten bugüne devam ettiği ve gelecekte de devam edeceği değerlendirilmesini yapılması yanlış olmayacaktır.

Dünyaya gelen her birey, bir kültürün içine doğmaktadır (Karabekiroğlu, 2014, s. 265). Bireyin gelişim sürecinde çevresinden etkilenmemesi olanaksızdır. Bu noktada kuşaklar arasındaki farklılıklar ve kuşak çatışması, dünyaya gelen bireyin gelişiminde etkili olmaktadır. Böylece toplumsal değişimin bir yansıması olarak kuşak çatışması,

bireyleri içsel ve dışsal faktörlerin etkilediğini göstermesi yönüyle önemli hale gelmektedir denilebilir.

21. yüzyılda gençler, bilgisayarla büyümektedir ve bunun bir getirisi olarak bilgisayar bağımlılığı giderek yaygınlaşmaktadır (Yavuzer, 2011, s. 12). Yüz yüze iletişimden yoksun kalarak büyüyen gençler, bu şekilde iletişim kurmaya alışkın diğer kuşaklarla farklı bir dünyada yetişmektedir. Böyle bir durumda toplumsal değişimin kuşak çatışmasına zemin hazırlaması söz konusu olmaktadır. Kuşak çatışmasının günümüzde daha sık olarak gündeme gelmesinde toplumsal değişim hızının yüksek olması etkilidir.

Kuşakların farklı zaman dilimlerinde yaşamaları, yetişme sürecinde farklı etkenlerin etkisinde kalmaları, farklı değerlere önem vermeleri gibi hususlar kuşaklar arasındaki farklılıkları meydana getirmektedir. Bu durum aynı zamanda toplumsal değişimin yaşanması sürecinde kuşak çatışmasının etkisinin olmasını beraberinde getirmektedir. Kuşaklar arasındaki beklentilerin birbirinden farklı olması, toplumsal değişimde kuşak çatışmasının varlığının altında yatan nedenlerden bir tanesidir. Özellikle iş hayatında farklı kuşakların yoğun olması, bu alandaki yönetim sorunlarını tetiklemektedir (Erden Ayhün, 2018, s. 210).

Kuşakların devir hızı, toplumlardaki değişimlerde doğrudan etkili olmuştur. (Adıgüzel, Batur ve Ekşili, 2014, s. 168). Bu ifadeden yola çıkılarak toplumsal değişim ve kuşak çatışması arasındaki etkileşimin varlığının olağan bir sonuç niteliği taşıdığı söylenebilir. Kuşak çatışmalarının beraberinde getirdikleri, toplumsal değişimin yaşanmasına neden olmaktadır ve bu etkileşim çalışmanın üzerinde durduğu temel konu olarak seçilmiştir. İlerleyen kısımlarda ayrıntılı bir biçimde araştırılacak olması sebebiyle bu kısımda toplumsal değişim örneği olarak kuşak çatışması yüzeysel olarak değerlendirilmiştir.

1.2. Kuşak Çatışması

Her bir toplumun kendisine özgü kabulleri ve kuralları bulunmaktadır (Karabekiroğlu, 2014, s. 261). Bu durum kuşaklar için de geçerlidir ve kuşakların kendilerine özgü değerleri vardır. Böyle bir durumda kuşakların birbirleriyle ve farklı kuşaklarla olan etkileşimlerinde çatışmaların meydana gelmesi kaçınılmaz olmaktadır.

Kuşak çatışmasının ortaya çıkmasını ve süregelmesini bu açıdan değerlendirmekte fayda vardır.

Kuşaklar, toplumsal ve siyasi olayların etkisinde kalmaktadır (Göktaş, 2016, s. 33). Bu nedenle kuşakların farklı özelliklere sahip olmaları kaçınılmazdır ve kuşak çatışmasının varlığı bu husus ile yakından ilişkilidir. Kuşak çatışması hakkındaki incelemede kuşak tanımı, kuşakların özellikleri, kuşaklar arasındaki farklılıklar, kuşak çatışması tanımı, kuşak çatışmasının temel unsurları, kuşak çatışmasının nedenleri, kuşak çatışmasını etkileyen faktörler, kuşak çatışmasının sonuçları ve kuşak çatışmasının önlenmesi konularına ilişkin açıklamalar getirilmektedir.

1.2.1. Kuşak Tanımı

“Kuşak; aşağı yukarı aynı yıllarda doğmuş olup aynı çağın koşullarını, dolayısıyla birbirine benzer sıkıntıları, yazgıları yaşamış, benzer ödevlerle yükümlü olmuş kişiler topluluğudur” (Kuyucu, 2014, s. 57). Kuşakla ilgili bu tanımda aynı dönemde doğma, benzer koşulların etkisinde kalma gibi unsurlar öne çıkarılmıştır.

Aynı zaman aralıklarında dünyaya gelen ve yaşam seyirleri birbirine benzeyen bireylerin oluşturduğu kuşak kavramı; sosyal, politik, tarihi, ekonomik gelişmelerin etkisi altındadır (Engizek ve Şekerkaya, 2016, s. 246). Ancak kuşak kavramı genellikle doğum aralığı açısından ele alınmaktadır.

Yapılan tanımlar eşliğinde kuşaklarla ilgili aşağıdaki şekil üzerinde yer alan hususların bilinmesinde fayda vardır.

Kaynak: Önder, 2012, s. 6.

Şekil 1. Kuşak Sınıflandırması.

Şekil 1’de görüldüğü üzere kuşaklarla ilgili sınıflandırmalar sırasıyla bebek patlaması kuşağı, x kuşağı, y kuşağı, z kuşağı şeklindedir. Kuşakların hangi dönemlerde dünyaya geldiklerine ilişkin bilgiler içermesi sebebiyle yukarıdaki şekildeki açıklamalar önemli bir yere sahiptir.

“Sosyolojik tanımlar incelendiğinde, kuşaklar, belli tarihlerde doğmuş, sosyalleşme sürecinde ortak sosyal, politik, ekonomik vb. olaylardan etkilenmiş, koşullar gereği benzer sorumluluklar yüklenmiş oldukları için ortak değer, inanç, beklenti ve davranışlara sahip gruplar olarak tanımlanabilir” (Taş, Demirdöğmez ve Küçüköğlü, 2017, s. 1035). Kuşak kavramını daha geniş bir yaklaşımla açıklayan bu tanımda değer, inanç, beklenti gibi unsurlara yer verilmiştir.

1.2.2. Kuşakların Özellikleri

Bebek patlaması kuşağı, x kuşağı, y kuşağı ve z kuşağı gibi kuşakların her birisinin kendisine özgü nitelikleri bulunmaktadır. Kuşakların farklı özellikleri son dönemlerde disiplinler arası bir biçimde araştırmalara konu olmaktadır (Adıgüzel, Batur ve Ekşili, 2014, s. 170). Bu nedenle kuşakların özelliklerinin önem düzeyi yüksek bir konu olduğu söylenebilir. Kuşakların özelliklerine ilişkin bilgiler verilirken

aile dönemi, ergenlik ve gençlik dönemi, yaşlılık dönemi şeklinde açıklama getirilmektedir.

1.2.2.1. Aile Dönemi

Toplumunu meydana getiren bireyleri bir arada tutan toplum birimi olan aile, kuşakların saygı, sevgi, güven gibi değerleri edindikleri yer olarak görünmektedir (Paker Tükel, 2018, s. 25). Bu nedenle kuşakların özelliklerinde aile dönemi, değerlerin edinilmesi bakımından kritik bir önem ifade etmektedir. Aile döneminde çocukların değerlerinin yanı sıra tutum ve davranışlarının şekillenmesine olan etkiler kuşak özellikleri ve aile dönemi ilişkisini önemli bir konuma getirmektedir.

Aile dönemi özellikleri genel hatlarıyla aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Anıl, 2011, s. 24-25):

- i. 0-6 yaş arasında tamamen ailenin etkisi altında kalma durumu söz konusu olur.
- ii. 7-9 yaş aralığında aileden belirli oranda ayrılma ve arkadaşlarla edinerek onlarla oynama durumu söz konusudur.
- iii. Aile döneminde çocuklar toplumun kendisinden neler beklediği konusunda ilk izlenimleri edinmektedir.
- iv. Deneme yanılma yoluyla sosyalleşme vardır.
- v. Bu dönemde çocuklar örnek aldıkları kişileri taklit ederler.
- vi. İleriye dönük sosyalleşme oyunları ile gelecekte rolleri öğrenirler.

1.2.2.2. Ergenlik ve Gençlik Dönemi

Ergenlik ve gençlik dönemi, kuşakların hayatlarının bu dönemdeki gibi devam edeceği düşüncesinin gözlendiği bir dönemdir (Polat, 2018, s. 52). Bu nedenle özellikle aile ve yakın çevreyle olan ilişkiler açısından ergenlik ve gençlik dönemi sorunların yaşandığı bir dönem niteliği taşır. Ergenlik dönemi, bireylerde özgürlük ve bağımsızlık arayışlarının yüksek seviyede olduğu bir dönem niteliği taşımaktadır. Çocukluk döneminde anne ve babanın örnek alınması şeklinde devam eden süreç, ergenlik döneminde bağımsızlık arayışlarının yoğunlaşması halini almaktadır (Kökelekli, 2015, s. 52).

Bireylerin yetişkinlik dönemlerinde nasıl bir kişiliğe sahip olacakları, ergenlik döneminde şekillenmeye başlamaktadır. Ergenlik dönemi, bireylerin ailelerinden başka çevrelerle etkileşimlerinin yansımalarının belirgin biçimde gözleendiği bir dönemdir. Ergenlikte ebeveynleri ile iyi iletişimi olan bireylerin çevreyle etkileşimlerinde sorun yaşamadıkları ya da sınırlı düzeyde sorun yaşadıkları ifade edilmektedir (Bakırcıoğlu, 2011, s. 281).

Kuşakların ergenlik ve gençlik dönemindeki başlıca rolleri aşağıdaki gibidir (Anıl, 2011, s. 26-27):

- i. Çocukluktan yetişkinliğe geçiş aşamasında kendi kararlarını almaya başlanmaktadır.
- ii. Fiziksel değişimler yaşanmaktadır.
- iii. Karşı cinsle sağlıklı ilişkiler kurulur.
- iv. Somut düşünmeden soyut düşünmeye doğru bir değişim yaşanır.
- v. Toplumdaki gelenek ve göreneklere karşı kendisine özgü değerler geliştirme gerçekleşir.
- vi. Kuşaklar ergenlik ve gençlik döneminde kendilerini yetişkin saymaktadır.
- vii. Çevreyle kurulan ilişkiler duygu odaklı biçimde gelişmektedir.
- viii. Bu dönemde kuşakların yetenekleri ön plana çıkmaya başlar.
- ix. Kuşaklar, ergenlik ve gençlik döneminde kendi kararlarını alarak bağımsız hareket etme isteğine sahiptir.

Ergenlik dönemi, bireylerin kimlik arayışlarının yansımalarının yoğun bir şekilde gözleendiği dönemdir. Ergenlik döneminde kimlik arayışı içinde olan bireyin rol model olarak gördüğü kişi ya da kişilere duyduğu hayranlık üst düzeydedir (Bakırcıoğlu, 2011, s. 282). Bu durum ergenlik döneminin insan hayatındaki yeri ve önemin yansıtan bir ayrıntı olarak görünmektedir.

Gençlik dönemi, bireylerin kendilerini yaşıt olan arkadaşlarıyla özdeşleştirdiği bir dönemdir. Giyimden konuşma biçimi, alışkanlıklardan davranış biçimine kadar hemen her şeyde arkadaşların esas alındığı gençlik dönemi, bireyin çevresindeki kişilere benzeme yönündeki isteğinin yüksek olduğu bir dönemi ifade etmektedir (Kökelekli, 2015, s. 52).

1.2.2.3. Yaşlılık Dönemi

Yaşlılık döneminde kuşaklar, çoğunlukla elde ettikleri birikimleri değerlendirerek farklı alanlarda harcamalar yapmaktadır (Altuntuğ, 2012, s. 209). Bu dönemin genç kuşaklarla değerler ve davranışlar açısından önemli ölçüde ayrılması, kuşak çatışmalarının ortaya çıkmasında oldukça sık şekilde karşılaşılan bir durum olarak görünmektedir.

Kuşakların yaşlılık dönemi özellikleri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Anıl, 2011, s. 30-31):

- i. Edinilen tecrübe ile birlikte kendi rollerini öğrenirler.
- ii. Kültürel değişimin etkisinde kendilerini yenileme ihtiyacı hissederler.
- iii. Yaşlılık döneminde kuşaklar genç bireyleri anlamakta güçlük çekmektedir.
- iv. Bu dönemde kuşakların rolleri farklılaştığı için uyum sağlama çabaları ön plana çıkmaktadır.
- v. Yaşlılık dönemi, kuşakların hayattaki etkilerinin azaldığının kabul edildiği bir dönemdir.

Farklı dönemlerde kuşakların özellikleriyle ilgili bilgilere istinaden x, y, z kuşaklarının özellikleri aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir.

Tablo 3. Kuşakların İşle İlgili Özellikleri.

İŞİN ÖZELLİKLERİ	X KUŞAĞI	Y KUŞAĞI	Z KUŞAĞI
İŞ ETİĞİ	Dengelidir	Heveslidir	Gerçekçidir
İŞ HAKKINDAKİ GÖRÜŞ	İş meydan okumaktır.	Farklılık meydana getirmek için iş yapılır.	İş heves ve enerji ile yapılır.
KİŞİSEL ÖZELLİKLER	Pratik, esnek, bireyci, girişimci ve hayat kalitesiyle alakalı.	Siyasetle ilgili, beklenti yüksek, ekip kurucu, farklılıklara karşı anlayışlı, meydana okuyabilen.	Teknolojiye meraklıdır. Erken olgunlaşır, şımarık, güçlü ve risk karşıtı.
İŞLE ALAKALI ÖZELLİKLER	<ul style="list-style-type: none"> -İş politikalarını sevmemek -Çalışanlara bağlı olmamak -Birden çok görevi aynı anda yapmak -Sorumluluğu eşit oranda almak -Projelerin sevilmesi -Çıktı odaklı performans -Güç yapıları sevilmez -Otoriteye karşı esnektir -Serbest kıyafet tercih edilir	<ul style="list-style-type: none"> -Neden bilinir -Toplumda övülmek ister -Eğlenceli işyerinden hoşlanılır -Para güdüleyici değildir -Anlık sorumluluk ister -Sınırlı sürede küçük hedef ister -İş ve yaşam dengesine dikkat eder -İşyeri ile uzun ömürlü ilişki istenmez -Yeteneklerine güvenir	<ul style="list-style-type: none"> -Üretici ve işbirlikçi olmak -Zorlu çevresel, ekonomik problemlerle karşı karşıyadır. -Kendisini yönlendirebilir -Bilgiyi hızlı işler -Daha zeki olmak

Kaynak: Çetin ve Karalar, 2016, s. 163.

Tablo 3'teki bilgilere göre kuşakların kişisel farklılıklarının yanında işle ilgili özellikler açısından farklılaşmaları söz konusudur. Tablo üzerinde dikkat çeken temel nokta iş etiği konusunda x kuşağının dengeli, y kuşağının hevesli, z kuşağının ise gerçekçi olduğudur. Ayrıca z kuşağı işini hevesle, y kuşağı farklılık oluşturmak için, x kuşağı ise meydan okuma amacıyla yapmaktadır. Kuşakların işle ilgili özelliklerinin önemli ölçüde birbirinden ayrılıyor olması sebebiyle bu bilgilerin dikkate alınmasında fayda olduğu düşünülmektedir.

1.2.3. Kuşaklar Arasındaki Farklılıklar

Kuşaklar arasındaki farklılıklar, yoğun araştırılan bir konudur. Bireysel değerler, tutumlar, davranışlar, motivasyon, eğitim yönelimi, öğrenme ve daha birçok konu kuşaklar arasındaki farklılıklar konusu kapsamında kendisine yer edinmiş durumdadır (Gürbüz, 2015, s. 53). Haliyle kuşaklar arasındaki farklılıklar geniş kapsamlı bir konu niteliği taşımaktadır.

Sahip oldukları özelliklere ve değerlere göre kuşaklar arasındaki farklılıklar aşağıdaki tablo üzerinde gösterildiği gibidir.

Tablo 4. Kuşakların Farklı Özellikleri ve Değerleri

	BEBEK PATLAMASI	X KUŞAĞI	Y KUŞAĞI	Z KUŞAĞI
Kuşakların Özellikleri ve Değerleri	Sadakat duygusu yüksektir	Sadakat değişkendir	Sadakat duygusu azdır	İşbirlikçidir
	Çalışmaya önem verir	Otoriteye saygılıdır	Otoriteyi zor kabul eder	Üreticidir
	Kanaatkardır	Topluma duyarlıdır	Bağımsızlık düşkündür	Teknolojiyle doğmuştur
	Kaygılıdır	İşe motivasyonu yüksektir	Sık iş değiştirir	-
	Rekabetçidir	Kanaatkardır	Bireyselcidir	-
	Teknolojiye uzaktır	Kaygılıdır	Teknolojiyle büyümüştür	-
	-	Rekabetçidir, teknolojiyle arası iyi değildir	-	-

Kaynak: Demirkaya, Akdemir, Karaman ve Atan, 2015, s. 193.

Tablo 4’te görüldüğü üzere kuşakların teknoloji, sadakat, kaygı, işbirliği gibi konularda birbirinden ayrılması söz konusudur. Örneğin x kuşağı otoriteye saygı göstermekte iken y kuşağının otoriteyi zor kabullenmesi söz konusudur. Değişen yaşam koşulları ve yaşanan olayların etkileri, bu tamamen zıt durumu ortaya çıkarmaktadır. Baby boomers – bebek patlaması – ve x kuşağının kanaatkar olma özelliğine karşın y ve z kuşağının bundan uzak olması da benzer şekilde dünya genelindeki toplumsal değişimle açıklanabilir.

Değerler ve özelliklerin birbirinden farklı olması, kuşakların davranışlarını da farklılaştırabilir. Buna göre kuşakların liderlik stilleri, girişimcilik faaliyetleri, çalışma tarzları gibi davranışsal süreçlerde farklılaşmaları söz konusudur (Karabekir, Mert Şencan ve Tozlu, 2016, s. 61). Kuşaklar arasındaki farklılıklar, hayatın tüm evrelerini kapsıyor olması sebebiyle üzerinde önemle durulması gereken bir konudur.

1.2.4. Kuşak Çatışması Tanımı

En yalın anlamıyla kuşak çatışması, kuşakların anlaşmazlık yaşamaları olarak ifade edilmektedir (Anıl, 2011, s. 33). Büyüme koşulları ve sahip olunan değerlerin farklı olması sebebiyle kuşaklar arasında anlaşmazlıklar, dolayısıyla da kuşak çatışmasının varlığı kaçınılmaz bir durumdur.

“Kuşaklararası çatışmalar; iki veya daha fazla kuşak arasında duygu, çıkar ve amaç ayrılıklarından dolayı görülen anlaşmazlıklar, karşıtlıklar ve uzlaşmazlıklar şeklinde ortaya çıkmaktadır” (Erden Ayhün, 2018, s. 215). Görüldüğü üzere kuşak çatışması kavramı iki ya da ikiden fazla kuşak arasındaki farklı fikirler, anlaşmazlıklar, görüş birliğine varılamayan konular şeklinde bir içeriğe sahiptir.

Kültürel zenginlikler, farklı yaklaşımlar, sosyal değerler, olayların farklı şekilde algılanması gibi hususların her birisi kuşak çatışması kapsamında değerlendirmeye alınmaktadır (Adıgüzel, Batur ve Ekşili, 2014, s. 167). Kuşak çatışmasının hayatın olağan durumlarından birisi olduğu ve farklı kuşaklar ortaya çıktıkça bu çatışmanın devam edeceği yapılan tanımlar aracılığıyla anlaşılmaktadır.

İdeolojik farklılıklar, fikir çatışmaları, siyasi görüş farklılıkları gibi konular kuşak çatışması kapsamında değerlendirilmektedir (Göktaş, 2016, s. 43). Kuşak çatışması ile ilgili tanım yapılması yerine bu yönde bilgilerin verilmesi kavramın içeriğinin anlaşılmasına daha fazla katkıda bulunmaktadır. Çünkü kuşak çatışmasının üzerinde anlaşılan net bir tanımından bahsedilmesi mümkün görünmemektedir.

1.2.5. Kuşak Çatışmasının Temel Unsurları

Her kuşak için kendisine özgü algı, tutum ve inançlara sahip olduğu söylenebilir (Aka, 2018, s. 119). Kuşakların bu yöndeki farklılıkları ise kuşak çatışmasının yaşanmasını beraberinde getirmektedir. Kuşak çatışmasının ortaya

çıkmasında etkili olan algı, tutum ve inanç farklılıkları, kuşak çatışmasının temel unsurları olarak kabul edilmektedir.

Görüş farklılıkları, kuşak çatışmasındaki temel unsurlardan birisidir. Bu kapsamda yer alan başlıca farklılıklar aşağıdaki tablo üzerinde gösterildiği gibidir.

Tablo 5. Eski Kuşağın Görüşleri ve Yeni Kuşağın Görüşleri.

ESKİ KUŞAK GÖRÜŞLERİ	YENİ KUŞAK GÖRÜŞLERİ
Tecrübe noktasında daha önce olduklarını düşünmektedirler.	Eğitim açısından daha üstün olduklarına inanmaktadırlar.
Diğer işgörenlere müdahale edilmesi ve onlara yardım etmek kendi görevleridir.	Yeteneğe sahip işgörenleri bulmak ve bu çalışanlardan maksimum performans almak en mühim roldür.
Sorunları ancak patron çözebilir.	Problemlerin çözüme ulaştırılması bireysel sorumluluklar arasındadır.
İşgörenlerin kontrolünden sorumlu olan kişi patrondur.	İşin son derece iyi yapılması işgörenin kendi sorumluluğudur.
Tekil bireyin çoğunluğa uyması gerektiği inancına sahiptirler.	İnsanların yeteneklerini en üst düzeye çıkarmaları kendi sorumluluklarıdır.
İşler gruplara kati çizgilerle ayrılamaz. Bu sebeple her işe karışmaktadırlar.	İşverenler kendi işlerini halletmelidir. İşgörenlerin serbest çalıştırılmasının önemine inanırlar.
İşin kendisi organizasyon yapısından daha önemlidir.	Organizasyonların tasarım ve yapılarının çok önemli olduğu inancına sahiptirler.
Yönetici kadrosu işgörenlerin sorunlarının çözümünde rol almalıdır.	İşveren/yönetici hedef koyar. Bu hedeflere ulaşmak ise işgörenin sorumluluğundadır.
Yeni kuşak son derece karmaşık metotlar kullanmaktadır.	Eski kuşaklar işleri modası geçmiş yöntemlerle icra etmektedirler.
Yeni kuşakların daha hızlı sonuç olmak istemesinden şikayetçidirler.	Eski kuşakların değişime karşı direnç göstermeleri rahatsızlık meydana getirir.
Yeni kuşakların şirket yönetmek için yeterli tecrübeye sahip olmadıklarını düşünürler.	Eski kuşakların güçlü olması ve yeni kuşaklara yetki verilmemesi önemli bir sorundur.
Şirket büyürken işgörenler kendilerini kontrol etmek durumundadırlar.	Modern şirket imajına sahip olmak için müşteri aksetansına sahip olunmalıdır.
Etik son derece mühim bir konudur.	Şirketlerde strateji en mühim konudur.
Batılı yönetim modelleri yeni kuşak için uygulamada problem teşkil eder.	Eski kuşakların yeni yönetim stratejilerine yeterince şans tanmadıkları düşünülür.
İnsan yetenekleri sınırlıdır. Bu nedenle de sahip olunan yeteneklerle yetinmek en iyisidir.	Başarının yakalanması ve büyümek için fırsatlar her daim gelecektir.

Kaynak: Yurttadur ve Nakipoğlu, 2015, s. 406.

Tablo 5'te görüldüğü üzere eski ve yeni kuşağın birbirinden önemli ölçüde ayrılan düşünceleri, kuşakların çatışma yaşamasına neden olmaktadır. Özellikle çalışma yaşamında eski kuşağın görüşleri ve yeni kuşağın görüşlerinin etkisinde şekillenen kuşak çatışmalarının varlığı söz konusudur.

Çatışmalar sadece davranışlarla açıklanamamalıdır. Çünkü çatışma, ekonomiden siyasete çok farklı bilim dallarının araştırıldığı bir konudur (Yelkikalan, 2006, s. 197). Bu nedenle kuşaklar arasındaki çatışmaları açıklarken bu farklılıkların bilincinde olmak gerekmektedir. Aksi takdirde kuşak çatışmasının yeterli etkinlikte açıklanması mümkün olmamaktadır.

1.2.6. Kuşak Çatışmasının Nedenleri

İletişim tarzı, kuşak çatışmasının temel nedenlerinden birisidir. Çünkü kuşakların iletişim biçimleri birbirinden önemli ölçüde ayrılmaktadır. Günlük konuşmada kullanılan tabirler başta olmak üzere iletişimin farklılaşması, kuşakların aralarında çatışmalar olmasını beraberinde getirmektedir. Örneğin x kuşağının gündelik hayatta kullandığı kelimelerin y kuşağına oranla büyük farklılıklar içermesi söz konusudur ve bu iletişim farklılığı kuşak çatışmasını tetikleyen bir neden konumunda görünmektedir (Önder, 2012, s. 18).

Kuşaklar arasındaki çatışmaların diğer nedenleri aşağıdaki tablo üzerinde gösterildiği gibidir.

Tablo 6. Kuşakların Çatışma Noktaları.

ÇATIŞMA NOKTALARI	GELENEKSEL İ KUŞAKLAR	BEBEK PATLAMASI	X KUŞAĞI	Y KUŞAĞI
<i>İş ve kariyer amaçları</i>	Miras bırakmak	İyi bir kariyere sahip olmak	Esnek kariyer elde edilmesi	Belirli bir doğrultuda ilerleyen kariyer
<i>Ödüllendirme</i>	Bir işi başarmanın tatminine ait duygu	Maddi kazanç, unvan ve tanınmak	Özgürlük	Zevk alarak çalışmak
<i>Geri bildirimler</i>	Hiç olmasa iyi	Yılda 1-2 sefer yeterli	Nasıl gidiyorum?	Her işi için istenmektedir
<i>İş Değiştirme</i>	Doğru değildir	Kariyer noktasında geriye götürür	Gerekli	Sıradan bir durumdur
<i>Emeklilik</i>	Ödül	Yenilenme zamanı	Yenilenme zamanı	Geri dönüşüm sürecidir
<i>Eğitim</i>	Zor yoldan öğrendim, onlar da böyle öğrensin.	Her şey öğretilirse becerilerle birlikte ayrılır.	Ne kadar çok öğrenim olursa o kadar uzun süre kalacaktır.	Sürekli öğrenmez yaşam biçimi halini almıştır.

Kaynak: Usta, 2014, s. 38.

Tablo 6’da görüldüğü üzere kuşaklar arasındaki çatışma noktaları kariyer amacı, ödüllendirme, geribildirim, iş değiştirme, emeklilik ve eğitim şeklinde sıralanmaktadır. Kariyer amacıyla ilgili çatışmalarda gelenekçiler miras bırakma, bebek patlaması kuşağı iyi bir kariyer elde etme, x kuşağı esnek kariyer elde etme, y kuşağı ise aynı doğrultuda ilerleyen kariyerler elde etmek gibi farklı yaklaşımlara sahiptir ve bu durum kuşak çatışmasını beraberinde getirmektedir. Ödüllendirmede tatmin duygusu gelenekçi kuşağın beklentisi iken para ve unvan bebek patlaması kuşağının, özgürlük x kuşağının, zevk alma ise y kuşağının beklentileridir. Bu farklılıklar ödüllendirme konusu özelindeki çatışmaları meydana getirmektedir. Geribildirim konusunda hiç yapılmamasının istenmesi, yıl bir kere yapılması, gidişatla ilgili bilgi verilmesi, her iş için istenmesi gibi farklı beklentiler kuşaklar arasında çatışmaya neden olmaktadır. Kuşakların iş değiştirme konusunda; gelenekçiler doğru karşılamamakta, bebek patlaması kariyerin geride kalacağını düşünmekte, x kuşağı gerekli olarak görmekte ve y kuşağı için ise sıradan bir hale gelmektedir. Kuşakların iş değişimine karşı bu yaklaşımları, çatışmalara neden olmaktadır. Emeklilik hakkında ödül olarak gören gelenekçilere karşı bebek patlaması ve x kuşakları yenilenme zamanı olarak düşünmekte, y kuşağı ise geri dönüşüm olarak bakmaktadır. Bu da emeklilik özelindeki çatışmaları ortaya çıkarmaktadır. Görüldüğü üzere kuşakların birçok konuda farklı yaklaşımlarının bulunmasının yansıması olarak kuşak çatışması ortaya çıkmaktadır ve bu durum son derece olağandır.

Yaşam tarzı, kuşak çatışmasına neden olan hususlar arasında gösterilmektedir. Günümüzde bireyler için marka merkezi bir konumdadır (Tokol, 2010, s. 7). Buna karşın daha eski kuşaklar için aynı durum söz konusu değildir ve bu farklı bakış açısı kuşaklar arasındaki çatışmaların nedenlerinden yalnızca bir tanesidir. Kuşakların gündelik olaylardan tutum ve davranışlara kadar farklı önceliklerinin olması ve yaklaşımlarının farklılık göstermesi, kuşak çatışmasının nedenleri arasında kendisine yer edinmiştir.

Gençlerin kendilerini toplum içinde rahat hissetmemesi, bir ortamda sıkılması, heyecanlanması ve bağımsızlığını kanıtlama çabası gibi hususlar kuşak çatışmasına neden olan hususlar arasında yer almaktadır (Göktaş, 2016, s. 38). Kuşak çatışmasının ortaya çıkma nedenlerinin toplumdan topluma göre farklılık göstermesi

beklenmektedir. Bununla birlikte kişiden kişiye göre değişecek kuşak çatışmalarının varlığından bahsedilmesi olasıdır.

1.2.7. Kuşak Çatışmasını Etkileyen Faktörler

Yaş, kuşak çatışmasını etkileyen temel faktördür. Yaş, kuşak çatışması kapsamında kuşakların bağlı büyüdüğü değerleri farklılaştırma şeklinde etkisini göstermektedir (Adıgüzel, Batur ve Ekşili, 2014, s. 168). Bununla birlikte yaş, değer yargıları, gelişmişlik düzeyi ve bilgi seviyesi gibi konular üzerinde etkili olması sebebiyle kuşak çatışması üzerinde etkili olabilir.

Kuşak çatışmasını etkileyen başlıca faktörler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Anıl, 2011, s. 34-36):

- i. Teknolojik gelişme ve bunun neticesinde yaşananların kuşakların davranışlarını farklılaştırması,
- ii. Kuşakların tüketim alışkanlıklarının farklı olması,
- iii. Kitle iletişim araçları, internet örneklerde olduğu gibi sahip olunan olanakların farklı olması,
- iv. Popüler kültür,
- v. Medya ve sosyal medya,
- vi. Ailenin yapısı,
- vii. Bireylerin aile içindeki rolleri,
- viii. Eğitim sistemi,
- ix. Bilgi-birikim seviyesi,
- x. Yapılan iş,
- xi. İş dolayısıyla karşılaşılan süreçlerin farklılaşması,
- xii. Toplumdaki değerler konusundaki farklılıklara dayalı olarak ortaya çıkan tartışmalar şeklindedir.

Sıralanan maddelerden anlaşılacağı üzere kuşak çatışmasını etkileyen faktörleri teknolojik faktörler ve sosyo-kültürel faktörler olmak üzere iki temel kategoride ele almak mümkündür. Bu noktada sosyo-kültürel faktörlerin içeriğinin daha geniş olduğu anlaşılacakla birlikte teknolojik faktörlerin etki düzeyi göz ardı edilemeyecek kadar

yüksektir. Değınilen hususlara ek olarak kuşak çatışmasını etkileyen faktörler kültürel boyutlar özelinde aşağıdaki tabloda gösterildiğı gibidir.

Tablo 7. Kültürel Boyutlar.

Belirsizlikten Kaçınmak	Belirsizlik durumlarında norm ve bürokratik işlemlere önem verme düzeyi.
Güç Mesafeleri	Organizasyonlarda güçlerin eşitsiz dağıtılması ve bu durumun kabul edilme düzeyi.
Kurumsal Kolektivizm	Organizasyonlarda kaynak dağılımı ve eylemlerin teşvik edilmesi, desteklenmesi ve ödül düzeylerini belirlemektedir.
Ekip İçi Kolektivizm	İnsanların aile ve işyeri ortamında dile getirdikleri bağıllık, dayanışma ve övünç kaynağı olabilme hususlarını ifade etmektedir.
Cinsiyet Eşitliğı	Organizasyonlarda toplumsal cinsiyet ve cinsiyet ayrımcılığı gibi konuları ne düzeyde minimize ettiğini gösterir.
Atılganlık	İnsanların ilişkilerde sinirli, iddialı olmaları ve görüş farklılıklarını dile getirme düzeyleri.
Gelecek Yönelik Olmak	İnsanların gelecekle alakalı planlar ve yatırımlar gibi uzun vadeli süreçlere ne düzeyde vakıf olduklarını belirten boyut.
Performans Odaklılık	Başarı ve performans artırımı için olası ödüller ne kadar desteklenir?
İnsanı Yaklaşımına Sahip Olmak	İnsanların kibar olmaları, cömert, dost yanlısı, fedakar olmak ve adil olmak noktasında ne düzeyde desteklendiğini gösterir.

Kaynak: Erden Ayhün, 2018, s. 215.

Tablo 7’de yer alan bilgiler göz önünde bulundurularak kuşak çatışmasının ortaya çıkmasında belirsizliklerden kaçınma, güç mesafesi, grup içi ve kurum düzeyinde kolektivizm, cinsiyetler arasındaki eşitlik, atılganlık, geleceğe yönelik olma, performansa yönelik olma ve insani yaklaşım gibi kültürel boyutların önemli ölçüde etkisi bulunmaktadır. Bu boyutların her birisinin ne şekilde varlığını gösterdiğini açıklaması bakımından tablo üzerindeki bilgilerin dikkate alınmasında fayda vardır. Kültür boyutlarının kuşak çatışmasına neden olmasında farklı düzeyde etkilerin varlığının olabileceğinin bilinmesi gerekmektedir.

Hayata dair farklı bakış açıları, kuşak çatışmasını etkileyen faktörlerden birisidir. İnsanlar, değerlendirmeye aldıkları şeylere farklı anlamlar yüklemektedir (Haigh ve İlgüner, 2012, s. 15). Bu durum, hayatın içindeki her şey için geçerli olabilir. Kuşaklar arasında çatışma açısından bakıldığında ise bu durum çatışmaların

yaşanmasına neden olmakta, kuşak çatışmasının ortaya çıkması ve gelişmesinde etkisini göstermektedir denilebilir.

1.2.8. Kuşak Çatışmasının Sonuçları

Kuşak çatışmasının sonuçlarına dair farklı yaklaşımların bulunması nedeniyle kuşak çatışmasının üzerinde fikir birliğine varılan sonuçlarının olduğunu söylemek güçtür. Kuşak çatışması konusundaki yaklaşımlar; kuşak çatışmasını doğal karşılayan, çatışmayı kabul etmeyip kuşaklar arası farklılıklar olarak gören yaklaşım, kuşak çatışmasını kültürel kopuş olarak ele alan yaklaşım ve kuşak çatışmasını hem umutla hem de endişeyle karşılayan yaklaşım şeklindedir (Lotfi, Kabiri ve Ghasemlou, 2013, s. 97). Bu yöndeki farklılıklar nedeniyle kuşak çatışması için net sonuçların varlığından bahsetmek pek mümkün olmamaktadır.

Farklılıklar, hayatın bir parçası konumundadır. Kuşak çatışmasının sonuçları arasında da farklılıkların varlığı göz ardı edilmemelidir. Kuşak çatışması, insanların algılarını geliştiren ve şekillendiren etkilere sahiptir. Örneğin farklı kuşakları temsil eden tüketicilerin marka algıları değişkenlik göstermektedir (İslamoğlu ve Fırat, 2011, s. 151). Bunda kendi kuşaklarının düşünce biçiminin etkisi büyüktür. Bu örneği hayatın her alanına yaymak mümkün görünmektedir.

Her ne kadar kuşak çatışmasının sonuçlarıyla ilgili değişken bir içerik olsa da çatışmanın sonuçlarının alanlarının ortak olduğu söylenebilir. Bu alanlar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Anıl, 2011, s. 46):

- i. Eğitim,
- ii. Disiplin,
- iii. Denetim,
- iv. Toplumsal değerlere uyum,
- v. Sosyal etkinlikler,
- vi. Karşı cinsle kurulan etkileşim,
- vii. Aileyle kurulan iletişimin niteliği,
- viii. Gençlerin toplumdaki yeri,
- ix. Gençlerin büyüklere karşı gösterdikleri tahammül,
- x. Siyasi görüş farklılıkları,

- xi. Serbest zaman uğraşları,
- xii. Gündelik aktiviteler,
- xiii. Nasihat,
- xiv. Okul sorunları,
- xv. Ebeveynlerin çocuklara karşı davranışları şeklindedir.

1.2.9. Kuşak Çatışmasının Önlenmesi

Kuşak çatışmasının önlenmesi için gerekenlerin başında farklılıklara karşı anlayış gelmektedir. Kuşakların kendi içlerinde farklılaşan algı düzeyleri ve inançları vardır (Aka, 2018, s. 119). Bu nedenle kuşak çatışmasının önüne geçebilmek için öncelikle tüm kuşaklardan insanların farklılıklara karşı olumlu bir anlayışa sahip olmaları beklentisi bulunmaktadır.

Her kuşağın kendisine özgü karakteristik yapılarının bilinmesi, kuşak çatışmasının önlenmesi için gerekenler arasında yer almaktadır. Bebek patlaması, x ve y kuşağının karakteristik özellikleri aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir.

Tablo 8. Kuşakların Karakteristik Özellikleri.

BEBEK PATLAMASI -Çalışma için yaşanmaktadır. -Otorite ve hiyerarşi saygıyla karşılanır. -Sorumlulukla yaşanmaktadır.
X KUŞAĞI -Anlık doyum bekler. -Yaşamak adına çalışılmaktadır. -Tek başlarına savaşır.
Y KUŞAĞI -Daha fazlasını ister. -Kurallar çiğnenebilir. -Bugün burada olabilir ancak yarın başka bir yerde olabilir. -İşle ilgili yapılacak yöntemin gösterilmesi yeterlidir. Bu mantığa sahiptirler.

Kaynak: Usta, 2014, s. 54.

Tablo 8’de görüldüğü üzere kuşak çatışmasını çözmek ya da önlemek için bebek patlaması kuşağının; çalışmak için yaşama, sorumluluk sahibi olma, otorite ve hiyerarşiye saygı; x kuşağının anlık doyum beklentisi, savaşçı kimlikle tanınma, yaşamak için çalışma; daha fazlasını isteme, kurallara bağlı kalmama, yapılacak yöntemi öğrenme isteği şeklindeki karakteristik özelliklerinin bilincinde olmak gerekmektedir. Belirtilen farklılıkların bilincinde bir şekilde çözüm çabalarının yürütülmesi ile birlikte kuşaklar arasındaki çatışmalara çözüm getirmek mümkün olabilir.

Kuşak çatışmasının önlenmesi konusunda yapılabilecek olanlar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Anıl, 2011, s. 48):

- i. Yaşlı bireylerin üstün olduğu görüşüne sahip olmak,
- ii. Gençlere daha fazla sorumluluk vermek,
- iii. Eğitim konusundaki temel farklılıkları ortadan kaldırmaya çaba göstermek,
- iv. Kuşakların birbirleri ile iletişimlerini geliştirmeye yönelik girişimlerde bulunmak,
- v. Akran kültürü meydana getirmek,
- vi. Ortak değerler oluşturmak,
- vii. Empati eğitimi uygulamak,
- viii. Referans gruplarının farklılığını dikkate almak şeklindedir.

Sıralanan bu sekiz çözüm önerisinin etkili bir biçimde uygulamaya geçirilmesi ile birlikte kuşaklar arasındaki çatışmaların çözüme kavuşması noktasında önemli adımlar atılmış olması beklenmektedir.

1.3. Liselilerde Kuşak Çatışması

Genç kuşak, kendisinden büyük kuşakların olduğu bir ortamda bulunduğu farklı bakış açılarını yansıtmaktadır. Bu nedenle genç kuşağın kendilerinden farklı kuşaktan bireylerin olduğu bir ortama girmeleri durumunda iklimi değiştirmeleri beklenebilir. İş hayatında genç kuşağın varlığıyla birlikte yaşanan değişimler buna örnek olarak gösterilebilir (Aka, 2018, s. 120).

Gençler lise döneminde, arkadaş ortamı dışındaki ortamlarda kendilerini ifade etmekte güçlük çeker. Bu dönemde bireyler toplum içinde konuşmada güçlük çekme, aşırı heyecanlanma gibi sorunlar yaşayabilir (Göktaş, 2016, s. 33). Böyle bir durumun ortaya çıkmasında diğer kuşakların yanında kendisini rahat hissetmeme, diğer kuşakların kendilerinin farklılıklarına saygı göstermeyeceğini düşünme gibi hususların etkisiyle çatışmaların meydana gelmesi söz konusu olabilir.

Lise döneminde bireyin kuşak çatışması kapsamında yaşadığı temel sorunlar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Aydın, 2018, s. 2-3):

- i. Eve geliş gidiş saatlerinin kısıtlanması,
- ii. Dışarı çıkışta geç saate izin verilmemesi,
- iii. Arkadaş ya da meslek seçimine müdahale edilmesi,
- iv. Giyim tercihinin yadırganması,
- v. Para harcama konusunda kısıtlamalar,
- vi. Ev işlerine yardım beklentisi,
- vii. Sağlık ve beslenmeyle ilgili konular,
- viii. Eğlence tarzının eleştirilmesi,
- ix. Dini konular,
- x. Geleneklere bağlılık konusunda yetersiz kaldığı eleştirileri yapılması şeklindedir.

Görüldüğü üzere lise döneminde bireylerin özellikle aile içinde kuşak çatışmasının etkilerini derinden hissettikleri söylenebilir. Kendisini ispat etme girişimlerinin olduğu bir dönemde özgürlüğün kısıtlanması da kuşak çatışması konusunda önemli bir yere sahiptir.

1.4. İlgili Araştırmalar

Yelkikalan (2008), kuşak çatışmasını aile şirketleri özelinde araştırmıştır. Araştırmacının elde ettiği sonuçlara göre kuşaklar arasındaki farklılıkların kabul edilerek çatışmanın yönetilmesi gerekmektedir.

Aka (2018), işyerinde kuşaklar arasındaki farklılıkların yönetilmesi için 357 bireyin katıldığı bir araştırma yapmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre farklı

kuşakların birbirleriyle çatışmalarını önlemek için örgüte olan bağlılıklarının artırılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Erden Ayhün (2018), yapmış olduğu araştırmada kültürel değişimleri kuşaklar arasındaki farklılıkların temel nedeni olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmacı; cinsiyet ayrımı, güç mesafe, geleceğe yönelik olma, insani yaklaşım ve performans gibi faktörlerin kuşakların çatışmalarına neden olan farklılıklar arasında ilk sıralarda yer aldığı yönünde sonuçlar elde etmiştir.

Bezirci (2012), kuşaklara göre işyeri özellikleri konusunda çalışmada kuşak çatışmasına neden olan farklılıkları aşağıdaki tabloda olduğu gibi göstermiştir.

Tablo 9. Farklı Kuşakların İşyeri Özellikleri.

KUŞAKLAR VE İŞYERİNE AİT ÖZELLİKLER				
	Sessiz Kuşak	Bebek Patlaması	X Kuşağı	Y Kuşağı
İş Ahlakı ve Değerleri	Çalışkan Otoriteye saygı Fedakar İşe odaklanan Kurallara bağlı	İşkolik Verimli çalışır Kişisel tatmin önemli Kaliteyi ister Otorite sorgulanır	Özgüvene sahip Şüpheli Görevi ortadan kaldır Plan ve açıklama ister	Azimli Girişimci Sabırlı Hedef odaklı Sıradaki? Çoklu görev
İş	Zorunluluktur	Maceradır	Meydan okuma Sözleşme	Bir sondur Yerine getirmek
Liderlik Tarzları	Yol gösterir Yönetir Denetler	Uzlaşmacıdır Meslektaş anlayışı	Aslında herkes aynı Meydana okuma	Bu özellik henüz net tespit edilmedi
Etkileşim Tarzları	Bireysel	Ekip üyesi Toplantı sever	Girişimci	Katılımcı
İletişim	Resmidir Kısa not var	Şahsen	Dolaysız Samimi	E-mail Sesli mesajlar
Geri Bildirimler	Hiç olmasa iyidir	Önemsemez	Bu işi nasıl yapabilirim?	Ne zaman istersem
Ödül	İşten memnuniyet	Para Unvan	Özgürlük	Anlamlı iş
Motivasyon Mesajı	Deneyim saygıya değer	Sen değerlisin Sana ihtiyaç var	Kuralları unut Bildiğin gibi yap	Kariyerli ve üretken kişilerle iş yapacaksın
İş ve Aile Yaşamı	Çiftler ve asla buluşamazlar	Denge yok Yaşamak için çalış	Dengeli	Dengeli

Kaynak: Bezirci, 2012, s. 17.

Göktaş (2016) ise Y kuşağının yaşadığı kuşak çatışmalarının çözümü için aşağıdaki gibi bir tablo oluşturmuştur.

Tablo 10. Y Kuşağının Sorunlarının Çözümü İçin Neden Nasıl Ağaç Diyagramı.

NEDEN	AİLE	ARKADAŞ	ÜNİVERSİTE	SOSYAL MEDYA	TOPLUM
NASIL	Aile danışmanından destek alma	Empati kurma, karşılıklı anlayış güven verme, karşı tarafı olduğu gibi kabullenme	Empati kurma, saygı	Sosyal medyayı hayatın merkezi yerine iletişim aracı olarak kullanmak	Toplumun eğitim seviyesinin artırılması, bilinçlendirme eğitimleri, seminerlerin yapılması, özgüvenlerinin artırılarak kendilerini doğru şekilde ifade edebilmeli
	Hoşgörü, karşılıklı anlayış, çağa ayak uydurma, çağdaş yeniliklere açık olma	Açık, net ve direkt ifadeler kullanma, dürüst samimi gerçek ilişkiler kurma, iyi günde kötü günde destek olma	Y kuşağını anlamaya yönelik akademisyenlere eğitim düzenlenmesi	Sosyal ortamda, sosyal medya yerine yüz yüze iletişim daha fazla tercih edilmeli	Saygı, sorumluluk, empati kurma, kendini kontrol etme- öfke kontrolü sağlama
	Sevgi, saygı, güven, şeffaflık, değer verme	Sorunları yorum katmadan olduğu gibi somut bir şekilde belirtmek ve anında çözmek, uyarıcı yapıcı ifadeler kullanma, ortak fikirde anlaşma	Öğrenciler arasında ayırım yapılmaması, önyargılı davranılmaması, ilgi gösterilmesi	Yaş sınırı getirilmesi, sosyal medya kullanımında dürüst samimi olunması	Hizmet cezasının verilmesi, örneğin belli bir süre temizlik cezasının olması
	Empati kurma, etkin dinleme, sorunların açık ve net ifade edilmesi	İletişimde aktif dinlenme, başkalarının fikirlerine saygılı olma, benmerkezcilik yerine uyumlu olma	Akademisyenin beden dilini etkili kullanması, göz teması kurması	Cezai yaptırımların uygulanması, güvenlik önlemlerinin artırılması	Engellilere trafikte yardımcı olunmalı, engelli park alanlarına araç park edilmemeli, empati kurulmalı
	Eğitim seviyesinin artırılması, aile içi kitap okuma saatleri, Eğitici seminerler	İletişim problemlerini çözmek için başka kişilerden destek alma	Çift yönlü iletişim, karşılıklı aktif ders süreci	Türkçenin yozlaşmasının önüne geçilmesi, doğru kullanılmalı, kısaltma ve yabancı kelimelerin kullanımından kaçınılmalı	Gürültüye sebep olunmamalı, gereksiz yere korna kullanılmamalı
	Aile içi sosyal aktivite yapılması	Arkadaş ilişkisine mesafe	Sınıf ortamındaki gürültünün	Sosyal medya kullanmadan	Kötü alışkanlıklardan

(piknik, bisiklet sürme, oyun, aile toplantıları, misafirlik, aile yemekleri, tatil)	koyma, uzaklaşma	azaltılması, bölüm öğrenci sayılarının azaltılması	aile içi sohbet saatlerinde iletişimin güçlendirilmesi	uzak durulmalı
Aile bütçesinin etkin kullanımı	Öğrenci kulüplerine katılma ve sosyal ortamda kendini geliştirme	Derslerde takım oyunu gibi eğlenceli etkinliklerin yapılması, sosyal faaliyetlere katılma, beraber futbol turnuvasının düzenlenmesi	Sosyal medyaya bağımlılık azaltılmalı, amacına uygun kullanılmalı, özel hayat gizliliğine önem verilmesi	
Anne ve babanın ortak hareket etmesi, uzlaşması, anlayış ve davranış bütünlüğü, eşit davranma, ailecek ortak fikirde buluşma, demokratik ve güven ortamı sağlama, anlayış şefkatli ve ilkeli bir aile yapısı oluşturulması	Önyargılı davranmak yerine karşı tarafı tanımak için birlikte belli bir zaman geçirilmesi	Başkalarının fikirlerine karşı saygılı olma		
Ailelerin izledikleri dizilerde eğitici konuların ele alınması, ailelerin bilinçlendirilmesine yönelik programların artırılması		Danışmanlık saatlerinde düzenli olarak toplanılması ve sorunların çözülmesi		
		Akademisyenler tarafından bu konuya dikkat çekmek adına bilimsel çalışmalara ağırlık verilmesi, konunun basında yer alması ve yüksek mevkilere iletilmesi, siyasi liderler tarafından konunun ele alınıp çözümlenmesi		

Kaynak: Göктаş, 2016, s. 42.

Tablo 9 ve Tablo 10’da farklı araştırmacıların elde ettiği sonuçlar, kuşaklara göre kuşak çatışmasının çözümü için farklı şekilde çalışmalar yürütülmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. O halde kuşak çatışmasını çözmek için her bir vakanın ayrı değerlendirmeye tabi tutulması gerektiği söylenebilir.

Yurttadur ve Nakipoğlu (2015), aile işletmelerindeki kuşak çatışmalarını araştırdıkları çalışmada eski ve yeni kuşak arasındaki farklı görüşlerin kuşak çatışmasına neden olduğunu ortaya koymuşlardır. Araştırmacılar, farklılıkların farkında olmak gerektiğine dikkat çekmektedir.

Adıgüzel, Batur ve Ekşili (2014), kuşakların değişen yüzüyle birlikte oluşan yeni çalışma tarzlarına yönelik incelemelerde bulunmuştur. Araştırmacıların elde ettikleri sonuçlara göre kuşaklara göre farklılıklar içeren alışkanlıkların diğer kuşaklar tarafından kabul görmemesi ve eleştirilmesi, kuşak çatışmasının ortaya çıkmasındaki temel etkenler olarak görünmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, soru formu aracılığıyla elde edilen verilerin uygun istatistiksel yöntem ile analizi sonucunda ortaya çıkan bulgulara ve bu bulgulara yönelik yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin Demografik Bilgilerinin Dağılımı.

		n	%
Cinsiyet	Kız	348	55,0
	Erkek	285	45,0
	Toplam	633	100,0
Yaş	13-14	73	11,6
	15-16	365	57,8
	17 ve üzeri	194	30,7
	Toplam	632	100,0
Doğum yeri	Köy	23	3,6
	Kasaba	5	,8
	İlçe	132	20,9
	Şehir	431	68,1
	Büyükşehir	39	6,2
	Yurtdışı	3	,5
	Toplam	633	100,0
Okulunuz	Fen Lisesi	100	15,8
	Anadolu Lisesi	280	44,2
	Meslek Lisesi	162	25,6
	İmam Hatip Lisesi	91	14,4
	Toplam	633	100,0
Kaç kardeşiniz	2	52	8,2
	2	321	50,7
	3	189	29,9
	4	45	7,1
	5 ve üzeri	26	4,1
	Toplam	633	100,0
Kaçınıcı çocuk	1	298	47,1
	2	230	36,3
	3	77	12,2
	4	15	2,4
	5 ve sonrası	13	2,1
	Toplam	633	100,0

Tablo 11’de görüldüğü gibi, öğrencilerin cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde; %55’inin kız, %45’inin ise erkek olduğu görülmektedir. Yaş gruplarına göre dağılım incelendiğinde ise 13-14 yaş grubu kişilerin oranı %116, 15-16 yaş grubu kişilerin oranı %57,8 iken 17 ve üzeri yaş grubu kişilerin oranı ise %30,7’dir. Öğrencilerin doğum yerlerine göre dağılımlarında ise %3,6’sı köyde, %0,8’i kasabada, %20,9’u ise ilçede doğmuştur. Şehirde doğanların oranı %68,1 iken büyükşehirde doğanların oranı %6,2; yurtdışında doğanların oranı ise %0,5’tir. Okulları okullar incelendiğinde ise fen lisesinde okuyanların oranı %15,8; Anadolu lisesinde okuyanların oranı %44,2; meslek lisesinde okuyanların oranı ise %25,6’dır. İmam hatiplerde okuyanların oranı ise %14,4’tür. Öğrencilerin kardeş sayıları incelendiğinde tek çocuk olanların oranı %8,2; 2 kardeş olanların oranı %50,7 3 kardeş olanların oranı ise %29,9’dur. 4 kardeş olanların oranı %7,1 olup, 5 ve üzeri kardeş olanların oranı %4,1’dir. Kaçınıcı çocuk olduklarının dağılımı incelendiğinde; 1. Çocuk olanların oranı %47,1; 2. Çocuk olanların oranı %36,6 iken 3. Çocuk olanların oranı %12,2; 4. Çocuk olanların oranı ise %2,4’tür. 5 ve sonrası sırada olanların oranı ise %2,1’dir.

Tablo 12. Öğrencilerin Anne Ve Babalarının Yaşam Durumuna İlişkin Bilgilerinin Dağılımı.

		n	%
Aile ikamet yeri	Köy	66	10,4
	Kent	567	89,6
	Toplam	633	100,0
Anne sağ durumu	Sağ	631	99,7
	Ölü	2	,3
	Toplam	633	100,0
Baba sağ durumu	Sağ	623	98,4
	Ölü	10	1,6
	Toplam	633	100,0
Anne öz/üvey	Öz	630	99,5
	Üvey	3	,5
	Toplam	633	100,0
Baba öz/üvey	Öz	630	99,5
	Üvey	3	,5
	Toplam	633	100,0
Anne baba birlikte olma durumu	Birlikte	593	93,7
	Ayrı	40	6,3
	Toplam	633	100,0

Tablo 12’de görüldüğü gibi, öğrencilerin ailesinin %10,4’ü köyde; %89,6’sı ise kentte ikamet etmektedir. Anne ve babanın sağ olup olmadıklarının dağılımı incelendiğinde %99,7’sinin annesi sağ iken, %0,3’ünün annesi vefat etmiştir. Babası sağ olanların oranı %98,4; vefat edenlerin oranı %1,6’dır. Annesi ve babası öz olanların oranı %99,5’tir. Anne-babanın birliktelik durumları incelendiğinde ise %93,7’sinin birlikte, %6,3’ünün ise ayrı olduğu görülmektedir.

Tablo 13. Öğrencilerin Anne Ve Babalarının Eğitim Ve Meslek Durumuna İlişkin Bilgilerinin Dağılımı.

		n	%
Anne eğitim durumu	Okuryazar değil	12	1,9
	İlkokul mezunu	250	39,5
	Ortaokul ve dengi	133	21,0
	Lise ve dengi	132	20,9
	Üniversite	96	15,2
	Yüksek Lisans/Doktora	10	1,6
	Toplam	633	100,0
Baba eğitim durumu	Okuryazar değil	5	,8
	İlkokul mezunu	127	20,1
	Ortaokul ve dengi	128	20,2
	Lise ve dengi	173	27,3
	Üniversite	175	27,6
	Yüksek Lisans/Doktora	25	3,9
	Toplam	633	100,0
Anne meslek	Ev hanımı	456	72
	İşçi	58	9
	Memur	71	11
	Serbest meslek	24	4
	Emekli	12	2
	Diğer	12	2
	Toplam	633	100,0
Baba meslek	Çalışmıyor	24	4
	İşçi	195	31
	Memur	152	24
	Serbest Meslek	139	22
	Emekli	100	16
	Diğer	23	4
	Toplam	633	100,0

Tablo 13'te görüldüğü gibi, öğrencilerin anne eğitim durumuna göre dağılım incelendiğinde annesi okuryazar olmayanların oranı %1,9; ilkokul mezunu olanların oranı %39,5; ortaokul ve dengi mezunu olanların oranı %21'dir. Lise ve dengi okul mezunu olanların oranı %20,9 iken üniversite mezunu oranı %15,2; yüksek lisans ve doktora mezunu olanların oranı %1,6'dır. Baba eğitim durumuna göre dağılım incelendiğinde babası okuryazar olmayanların oranı %0,8; ilkokul mezunu olanların oranı %20,1; ortaokul ve dengi mezunu olanların oranı %20,2'dir. Lise ve dengi okul mezunu olanların oranı %27,3 iken üniversite mezunu oranı %27,6; yüksek lisans ve doktora mezunu olanların oranı %3,9'dur. Anne mesleklerinin dağılımı incelendiğinde ev hanımı olanların oranı %72'dir. Annesi işçi olanların oranı %9,2; memur olanların oranı %11,2; serbest meslek sahibi olanların oranı ise %3,8'dir. Emekli olanların oranı %1,7 iken hemşirelerin oranı %0,2, diğer meslek mensubu olanların oranı ise %1,9'dur. Baba mesleklerinin dağılımı incelendiğinde çalışmayanların oranı %3,8'dir. Babası işçi olanların oranı %30,8; memur olanların oranı %24; serbest meslek sahibi olanların oranı ise %22'dir. Emekli olanların oranı %15,5 iken astsubay oranı %0,2, imam olanların oranı %0,2; diğer meslek mensubu olanların oranı ise %13,6'dır. Anne ve babaların eğitim durumuna yönelik bulgulara göre annelerin eğitim durumu ilkokul mezunu, ortaokul ve lise düzeyinde yoğunlaşırken babaların eğitim durumunun ise daha homojen bir dağılıma sahiptir. Araştırmaya katılan çocukların annelerinin meslekleri çoğunlukla ev hanımı iken baba meslek durumunda işçi, memur, serbest meslek ve emekli seçeneklerinin yakın bir dağılımı olduğu görülmüştür.

Tablo 14. Sosyo-Ekonomik Düzey Tablosu.

		n	%
Aylık gelir	0-500	13	2,1
	501-1000	47	7,4
	1001-2000	207	32,7
	2001-3000	191	30,2
	3000 TL üzeri	175	27,6
	Toplam	633	100,0
Ailenin gelirinin ihtiyaçları karşılama durumu	Oldukça fazla karşılıyor	123	19,4
	Yeteri kadar karşılıyor	470	74,2
	Karşılamiyor	32	5,1
	Hiç karşılamiyor	8	1,3
	Toplam	633	100,0
Beraber yaşadıklarım	Annem-Babam	161	25,4
	Annem-Kardeşlerim	24	3,8
	Babam-kardeşlerim	13	2,1
	Anne-Babam-Bekâr kardeşlerim	415	65,6
	Annem-babam-evli kardeşlerim	8	1,3
	Annem-babam evli bekâr kardeşlerim	9	1,4
	Diğer	3	,3
Toplam	633	100,0	
Oturduğunuz ev kime ait	Bize ait	431	68,1
	Akrabalarım	16	2,5
	Kira	146	23,1
	Lojman	35	5,5
	Diğer	5	,8
	Toplam	633	100,0

Tablo 14'te görüldüğü gibi, öğrencilerin aile aylık gelir dağılımı incelendiğinde; 0-500 TL geliri olanların oranı %2,1; 501-1000 TL geliri olanların oranı %7,4; 1001-200 TL geliri olanların oranı %32,7 olup 2001-3000 TL geliri olanların oranı %30,2'dir. 3000 TL ve üzeri gelire sahip olanların oranı ise %27,6'dır.

Aile gelirinin ihtiyaçları karşılama durumunun dağılımı incelendiğinde; oldukça fazla karşılayanların oranı %19,4, yeteri kadar karşıladığını belirtenlerin oranı ise %74,2'dir. Karşılamadığını belirtenlerin oranı %5,1 iken, hiç karşılamadığını belirtenlerin oranı %1,3'tür. Bu bulgulardan hareketle öğrencilerin büyük çoğunluğunun gelir beklentisi karşılık bulmuş görünmektedir ve ekonomik anlaşmazlıklara dayalı kuşak çatışmasının yaşanma olasılığını düşürmektedir çıkarımı yapılabilir.

Öğrencilerin kimlerle beraber yaşadıklarının dağılımı incelendiğinde; %25,4'ü anne ve babasıyla; %3,8'i anne ve kardeşleriyle; %2,1'i ise baba ve kardeşleriyle yaşamaktadır. Anne-baba ve bekâr kardeşleriyle yaşayanların oranı %65,6 olup, anne baba ve evli kardeşleriyle yaşayanların oranı %1,3'tür. Annesiyle yaşayanların oranı %0,3, babasıyla yaşayanların oranı %0,2'dir. Oturdukları evin mülkiyet dağılımı incelendiğinde evi kendilerine ait olanların oranı %68,1, akrabalarına ait olanların oranı %2,5'tir. Kira da oturanların oranı %23,1; lojmanda oturanların oranı %5,5 olup, diğer şekilde oturanların oranı %0,8'dir. Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük kısmının ebeveynleri ile birlikte yaşaması, kiminle beraber yaşandığının kuşak çatışmasına olan etkisinde geçerliği yüksek çıkarımlarda bulunulması olasılığını artırmaktadır.

Tablo 15. “Soru 20.Sizin İçin Önemli Bir Konuda Kime Danışırınız?” İfadesine Ait Dağılım.

		n	%
Sizin için önemli bir konuda kime danışırınız	Anneme	281	44,4
	Babama	124	19,6
	Kardeşime	52	8,2
	Arkadaşıma	93	14,7
	Öğretmenime	3	,5
	Kimseye danışmam	80	12,6
	Toplam	633	100,0

Tablo 15'te görüldüğü gibi, öğrenciler için önemli bir konuda kime danıştıkları sorulduğunda öğrencilerin %44,4'ü annesine, %19,6'sı babasına, %8,2'si ise kardeşine danıştığını belirtmiştir. Arkadaşlarına danışanların oranı %14,7; öğretmenine danışanların oranı %0,5 olup kimseye danışmadığını belirtenlerin oranı %12,6'dır. Ergenler için önemli konularda anne ya da babaya danışma oranlarının daha yüksek olması, ebeveynlerle iyi ilişkiler olduğu şeklinde yorumlanabilir. Ebeveynler dışında en büyük oranın arkadaşlar olması, arkadaşlık ilişkilerine verilen önemin bir göstergesi olarak görünmektedir. Bununla birlikte kimseye danışmayacağını belirten ergen oranının da göz ardı edilemeyecek düzeyde olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 16. “Soru 21. Anne – Babanızla Olan İlişkinizi Nasıl Değerlendiriyorsunuz?” İfadesine Ait Dağılım.

		n	%
Anne babanızla olan ilişkinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?	Çok iyi	307	48,5
	İyi	204	32,2
	Orta	102	16,1
	Kötü	9	1,4
	Çok kötü	11	1,7
	Toplam	633	100,0

Tablo 16’da görüldüğü gibi, öğrencilerin anne ve babalarıyla olan ilişkilerini değerlendirmeleri istendiğinde; çok iyi olarak değerlendirenlerin oranı %48,5; iyi olarak değerlendirenlerin oranı %32,2’dir. Orta olarak değerlendirenlerin oranı %16,1; kötü olarak değerlendirenlerin oranı %1,4 olup çok kötü olarak değerlendirenlerin oranı %1,7’dir. Bu verilere göre ebeveynleriyle ilişkisini kötü olarak nitelendiren ergen sayısının sınırlı olması olumlu bir göstergedir. Ebeveynlerle ilişkilerde en çok sorun yaşanan dönemde katılımcıların büyük çoğunluğunun ilişkilerini iyi ya da çok iyi olarak nitelendirmesi, anlaşmazlıkların ve kuşak çatışmasının çok sık yaşanması beklentisini düşürmesi yönüyle önemlidir.

Tablo 17. “Soru 22. Anne-Babalar Çocuklarının En Önemli Hangi İhtiyacını Karşılamadırlar?” İfadesine Ait Dağılım.

		n	%
Anne-babalar çocuklarının en önemli hangi ihtiyacını karşılamadırlar?	Sevgi/ilgi/şefkat	434	69
	Güven/koruma	117	18
	Maddi ihtiyaçlarını karşılama	70	11
	Diğer	12	2
	Toplam	633	100,0

Tablo 17’de görüldüğü gibi, öğrencilere anne-babaların çocuklarının en önemli hangi ihtiyaçlarını karşılamaları gerektiği sorulduğunda; öğrencilerin %68,6’sı sevgi/ilgi/şefkat ihtiyaçlarını cevabını verirken, güven/koruma cevabını verenlerin oranı %18,5’tir. Maddi ihtiyaçlarının karşılanması gerektiğini belirtenlerin oranı %11,1 iken bütün ihtiyaçlarını karşılamaları gerektiğini belirtenlerin oranı %1,6’dır.

Diğer cevabı verenlerin oranı ise %1,6'dır. Lise öğrencileri tarafından anne-babaların çocuklarının hangi ihtiyacını karşılaması gerektiği sorusuna verdikleri yanıtlar, sevgi/ilgi/şefkat ile güven/koruma ihtiyacına verilen önemi göstermektedir. Ailenin gelir düzeyinin maddi beklentileri karşılaması konusunda verilen yanıtlarla maddi ihtiyaçları karşılamaya dair verilen yanıtların yoğunluğunun uyumlu olması, bu tablo aracılığıyla yapılabilecek bir çıkarımdır.

Tablo 18. “Soru 23. Aileniz Kız-Erkek Ayrımı Yapar Mı?” İfadesine Ait Dağılım.

		n	%
Aileniz cinsiyet ayrımı yapar mı?	Evet	39	6,2
	Hayır	594	93,8
	Toplam	633	100,0

Tablo 18’de görüldüğü gibi, öğrencilerin ailesinin cinsiyet ayrımı yapma durumu dağılımı incelendiğinde; %6,2’si ailelerinin cinsiyet ayrımı yaptığını belirtirken, %93,8’i ailelerinin cinsiyet ayrımı yapmadığını belirtmiştir. Ailelerin cinsiyet ayrımı yapmaması yönünde yanıtların öğrencilerin neredeyse tamamı tarafından belirtilmesi, cinsiyete dayalı olarak yaşanabilecek kuşak çatışmalarının olasılığını düşürmektedir. Geleneksel bakış açısından uzak ebeveynlerin varlığını gösteren bu bulgu, aynı zamanda ergenlerin kuracakları ilişkilere yönelik ebeveyn yaklaşımına dair fikir vermektedir.

Tablo 19. “Soru 24. Aileniz Karşı Cinsle Arkadaşlık Kurmanıza Nasıl Yaklaşır?” İfadesine Ait Dağılım.

		n	%
Aileniz karşı cinsle arkadaşlık kurmanıza nasıl yaklaşır?	Her ikisi de karışmazlar	334	52,8
	Annem anlayışla karşılar, babam kızar	114	18,0
	Her ikisi de çok kızarlar	160	25,3
	Babam anlayışla karşılar, annem kızar	25	3,9
	Toplam	633	100,0

Tablo 19’da görüldüğü gibi, ailelerin karşı cinsle arkadaşlık kurulmasına yaklaşımı incelendiğinde; %52,8’i her ikisinin de karışmadığını belirtmiştir. %18’i annesinin anlayışla karşılayıp babasının kızacağını belirtirken, %3,9’u babasının

anlayışla karşılayacağını, annesinin ise kızacağını belirtmiştir. Her ikisinin de çok kızacağını belirtenlerin oranı %25,3'tür. Karşı cinsle arkadaşlık kurulması konusunda alınan yanıtlar, ebeveynlerin karışmamasının yanı sıra anne ya da babadan birinin kızması ya da her ikisinin de kızması seçenekleri arasında yakın bir dağılım olduğunu göstermektedir.

Tablo 20. “Soru 25. Ailenizin Sözüünü Dinlemediğinizde Size Nasıl Davranırlar?” İfadesine Ait Dağılım.

		n	%
Ailenizin sözüünü dinlemediğinizde size nasıl davranırlar?	Annem kızar, sürekli nasihat eder	289	45,7
	Babam kızar, sürekli nasihat eder	188	29,7
	Annem fiziksel şiddet uygular	7	1,1
	Babam fiziksel şiddet uygular	16	2,5
	Her ikisi de hiçbir şey yapmazlar	65	10,3
	Farklı ceza yöntemleri uygularlar	68	10,7
	Toplam	633	100,0

Tablo 20’de görüldüğü gibi, öğrencilerin ailelerinin sözlerini dinlememeleri halinde ailelerinin davranışları değerlendirildiğinde; annesi kızıp sürekli nasihat edenlerin oranı %45,7; babası kızıp sürekli nasihat edenlerin oranı %29,7’dir. Annesinin fiziksel şiddet uygulayacağını belirtenlerin oranı %1,1 iken babasının fiziksel şiddet uyguladığını belirtenlerin oranı %2,5’tir. Her ikisinin de hiçbir şey yapmayacağını belirtenlerin oranı %10,3 iken, farklı ceza yöntemleri uyguladıklarını belirtenlerin oranı %10,7’dir. Bu bulgulardan hareketle araştırmaya katılan her 4 ergenden 3’ünün anne ya da babasının nasihatlerinden şikayetçi oldukları yorumu yapılabilir. Ebeveynlerin çocuklara sürekli nasihat etmeleri, kuşak çatışmasına neden olan bir durum ya da kuşak çatışmasının bir yansıması olması yönüyle önemli bir gösterge olarak kabul edilmektedir. Sınırlı düzeyde de olsa şiddet uygulayan ebeveynlerin varlığı, çözüme kavuşturulması gereken bir sorun olarak görünmektedir. Farklı ceza yöntemleri uygulayan ebeveynler ile hiçbir şey yapmayan ebeveynlerin hemen hemen aynı oranda olması, dikkat çeken bir ayrıntıdır.

Tablo 21. “Soru 26. Anne-Babanızla Aşağıdaki Konulardan Daha Çok Hangisinde Anlaşamazsınız?” İfadesinde Tercih Edilen 8 Önceliğe Ait Dağılım.

		n	%
Anne Baba İle Anlaşılamayan Konular (1. Öncelik)	Karşı cinsle arkadaşlık	99	15,6
	Eve geliş saati	111	17,5
	İzin alma	84	13,3
	Dini inanç ve düşünceler	13	2,1
	Giyim-kuşam	32	5,1
	Ders çalışma	260	41,1
	Arkadaşlarla ilişki	24	3,8
	Meslek seçimi	10	1,6
	Toplam	633	100,0
Soru26. 2. Öncelik	Karşı cinsle arkadaşlık	33	5,2
	Eve geliş saati	85	13,4
	İzin alma	105	16,6
	Dini inanç ve düşünceler	16	2,5
	Giyim-kuşam	66	10,4
	Ders çalışma	116	18,3
	Arkadaşlarla ilişki	86	13,6
	Meslek seçimi	126	19,9
	Toplam	633	100,0
Soru26. 3. Öncelik	Karşı cinsle arkadaşlık	30	4,7
	Eve geliş saati	80	12,6
	İzin alma	102	16,1
	Dini inanç ve düşünceler	7	1,1
	Giyim-kuşam	94	14,8
	Ders çalışma	93	14,7
	Arkadaşlarla ilişki	149	23,5
	Meslek seçimi	78	12,3
	Toplam	633	100,0
Soru26. 4. Öncelik	Karşı cinsle arkadaşlık	37	5,8
	Eve geliş saati	78	12,3
	İzin alma	71	11,2
	Dini inanç ve düşünceler	9	1,4
	Giyim-kuşam	154	24,3
	Ders çalışma	61	9,6
	Arkadaşlarla ilişki	135	21,3
	Meslek seçimi	88	13,9
	Toplam	633	100,0
Soru 26. 5. Öncelik	Karşı cinsle arkadaşlık	51	8,1
	Eve geliş saati	101	16,0
	İzin alma	102	16,1
	Dini inanç ve düşünceler	10	1,6
	Giyim-kuşam	136	21,5
	Ders çalışma	53	8,4
	Arkadaşlarla ilişki	110	17,4

	Meslek seçimi	70	11,1
	Toplam	633	100,0
Soru26. 6. Öncelik	Karşı cinsle arkadaşlık	55	8,7
	Eve geliş saati	120	19,0
	İzin alma	116	18,3
	Dini inanç ve düşünceler	7	1,1
	Giyim-kuşam	91	14,4
	Ders çalışma	45	7,1
	Arkadaşlarla ilişki	88	13,9
	Meslek seçimi	111	17,5
	Toplam	633	100,0
	Soru26. 7. Öncelik	Karşı cinsle arkadaşlık	305
Eve geliş saati		47	7,4
İzin alma		45	7,1
Dini inanç ve düşünceler		30	4,7
Giyim-kuşam		43	6,8
Ders çalışma		4	,6
Arkadaşlarla ilişki		28	4,4
Meslek seçimi		131	20,7
Toplam		633	100,0
Soru26. 8. Öncelik		Karşı cinsle arkadaşlık	28
	Eve geliş saati	8	1,3
	İzin alma	11	1,7
	Dini inanç ve düşünceler	540	85,3
	Giyim-kuşam	14	2,2
	Ders çalışma	5	,8
	Arkadaşlarla ilişki	10	1,6
	Meslek seçimi	17	2,7
	Toplam	633	100,0

Tablo 21’de görüldüğü gibi, anne ve babalarla anlaşılamayan konuların önceliğe göre dağılımı incelendiğinde; 1. Öncelik olarak anlaşılamayan konularda ilk sırada %41,1 ile ders çalışma yer alırken bunu %17,5 ile eve geliş saati, %15,6 ile karşı cinsle arkadaşlık konuları takip etmektedir. İzin alma ise %13,3 oranında 1. Öncelik olarak anlaşılamayan konular arasında belirtilmiştir. Lise öğrencilerinin anne-babasıyla anlaşamadığı öncelikli konulara dair alınan yanıtlar ders çalışma yanıtının yoğunlukta olduğunu göstermektedir. Kuşakların eğitime karşı bakışlarının farklı olması bu durumun temel nedenlerinden birisidir. Eve geliş saati, anlaşmazlık olan bir diğer öncelikli konudur ve özgürlüğüne düşkün olan kuşak ile ebeveynler arasındaki çatışmaların nedenleri arasında görülmektedir. İzin alma konusunda yaşanan sorunları da bu kapsamda değerlendirmek mümkün görünmektedir. Anne-baba ile anlaşmazlık yaşanan öncelikli konular arasında değerler ve inanç yargılarına yönelik hususların

düşük oranda kalması söz konusudur. Ebeveynlerin karşı cinsle arkadaşlık kurulmasına karışma oranları daha önceki yanıtlarda daha düşük olmasına rağmen ergenler ve ebeveynlerin yaşadığı öncelikli sorun alanlarından birisi konumunda olması dikkat çekmektedir.

Tablo 21’de görüldüğü gibi, Anne ve babalarla anlaşılamayan konuların önceliğe göre dağılımı incelendiğinde; 2. öncelik olarak anlaşılamayan konularda ilk sırada %18,3 ile ders çalışma yer alırken bunu %16,6 ile izin alma, %13,6 ile arkadaşlarla ilişki takip etmektedir. Eve geliş saati ise %13,4 oranında 2. öncelik olarak anlaşılamayan konular arasında belirtilmiştir. Anlaşmazlık yaşanan konuların 2. öncelik açısından değerlendirilmesi halinde meslek seçiminin ön plana çıktığı, ders çalışmanın yine yüksek bir orana sahip olduğu görülmüştür. Bu durum, ergenler ve ebeveynlerin eğitimle ilgili konularda yaşadığı sorunun diğer anlaşmazlık alanlarına göre öncelikli olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Yine Tablo 21’de görüldüğü gibi, Anne ve babalarla anlaşılamayan konuların önceliğe göre dağılımı incelendiğinde; 3. öncelik olarak anlaşılamayan konularda ilk sırada %23,5 arkadaşlarla ilişki yer alırken bunu %16,1 ile izin alma, %14,8 ile giyim kuşam takip etmektedir. Eve geliş saati ise %12,6 oranında 3. öncelik olarak anlaşılamayan konular arasında belirtilmiştir. 3. öncelik açısından ergenler ve ebeveynler arasındaki anlaşmazlık yanıtları, arkadaşlarla ilişkileri ön plana taşımıştır. Daha öncelikli anlaşmazlıklarda öne çıkan izin alma ve ders çalışmanın bu tabloda da nispeten yüksek değerlere sahip olması, üzerinde durulması gereken ayrıntılar arasında yer almaktadır.

Tablo 21’deki verilerden anlaşılacağı üzere, Anne ve babalarla anlaşılamayan konuların önceliğe göre dağılımı incelendiğinde; 4. öncelik olarak anlaşılamayan konularda ilk sırada %24,3 ile giyim kuşam yer alırken bunu %21,3 ile arkadaşlarla ilişki, %13,9 ile meslek seçimi takip etmektedir. Eve geliş saati ise %12,3 oranında 4. öncelik olarak anlaşılamayan konular arasında belirtilmiştir. Anne-babalarla anlaşmazlık konusundaki 4.öncelikte giyim kuşam ve arkadaşlarla ilişkinin katılımcıların yaklaşık yarısı tarafından dile getirildiği görülmektedir. Bu durumda lise öğrencilerinin özgürlüklerine müdahale edilmesinin sorunların öncelikleri arasında öne çıktığı değerlendirilmesi yapılabilir.

Tablo 21’de görüldüğü gibi, Anne ve babalarla anlaşılabilen konuların önceliğe göre dağılımı incelendiğinde; 5. öncelik olarak anlaşılabilen konularda ilk sırada %21,5 ile giyim kuşam yer alırken bunu %17,4 ile arkadaşlarla ilişki, %16,1 ile izin alma takip etmektedir. Eve geliş saati ise %16 oranında 5. öncelik olarak anlaşılabilen konular arasında belirtilmiştir. Anne-babalarla yaşanan anlaşmazlıklar konusundaki önceliklerin 5. sırada da büyük farklılıklar göstermediği söylenebilir.

Tablo 21’de görüldüğü gibi, anne ve babalarla anlaşılabilen konuların önceliğe göre dağılımı incelendiğinde; 6. öncelik olarak anlaşılabilen konularda ilk sırada %19 ile eve geliş saati yer alırken bunu %18,3 ile izin alma, %17,5 ile meslek seçimi takip etmektedir. Eve geliş saati ise %14,4 oranında 6. öncelik olarak anlaşılabilen konular arasında belirtilmiştir. Buraya kadar ulaşılan bulgularda öne çıkan önceliklerin devam ettiği, yukarıdaki tabloda yer alan bulgular aracılığıyla anlaşılmaktadır.

Tablo 21’den anlaşılacağı üzere, Anne ve babalarla anlaşılabilen konuların önceliğe göre dağılımı incelendiğinde; 7. öncelik olarak anlaşılabilen konularda ilk sırada %48,2 ile karşı cinsle arkadaşlık yer alırken bunu %20,7 ile izin alma, %7,4 ile eve geliş saati takip etmektedir. Giyim kuşam ise %6,8 oranında 7. öncelik olarak anlaşılabilen konular arasında belirtilmiştir. Katılımcıların verdiği yanıtlara göre anne-babalarıyla anlaşmazlık yaşadığı konulardan 7. öncelikte karşı cinsle kurulan arkadaşlık bulunmaktadır.

Son olarak Tablo 21’de görüldüğü gibi, Anne ve babalarla anlaşılabilen konuların önceliğe göre dağılımı incelendiğinde; 8. öncelik olarak anlaşılabilen konularda ilk sırada %85,3 ile dini inanç ve düşünceler yer almaktadır. Dini inanç ve düşüncelerin ergenler ile anne-babalar arasındaki en son öncelikli anlaşmazlık konumunda olduğunu gösteren yanıtlar, ebeveynlerin çocuklarını dini konularda zorlamadığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 22. “Soru 27. Gelenek Ve Göreneklerden Kaynaklanan (El Öpme, Büyüklere Saygı, Büyüklerin Yanında Bacak Bacak Üstüne Atmama Vb.) Davranışlara Bağlılık Konusunda Anne- Babanızla Anlaşmazlığınız Konusunda Nasıl Davranırsınız?” İfadesine Ait Dağılım.

		n	%
Gelenek ve göreneklerden kaynaklanan (el öpme, büyüklere saygı, büyüklerin yanında bacak bacak üstüne atmama vb.) davranışlara bağlılık konusunda anne- babanızla anlaşmazlığınız konusunda nasıl davranırsınız?	Bir anlaşmazlığımız yok	406	64,1
	Kendi fikirlerime göre davranırım	83	13,1
	Karşılıklı tartışırız	28	4,4
	Ailemin istediğini yaparım	111	17,5
	Baskı yaparlar	5	0,8
	Toplam	633	100,0

Tablo 22’de görüldüğü gibi, öğrencilerin gelenek ve göreneklerden kaynaklanan (el öpme, büyüklere saygı, büyüklerin yanında bacak bacak üstüne atmama vb.) davranışlara bağlılık konusunda anne- babanızla anlaşmazlığınız konusunda nasıl davrandıkları incelendiğinde; %64,1’i herhangi bir anlaşmazlığının olmadığını belirtmiştir. Kendi fikirlerine göre davrandığını belirtenlerin oranı %13,1; karşılıklı tartıştıklarını belirtenlerin oranı %4,4 iken, ailesinin istediğini yapanların oranı %17,5 olup, ailesinin baskı yapacağını belirtenlerin oranı %0,8’dir. Bu yanıtlara göre araştırmaya katılan ergenler ile ebeveynleri büyük oranda anlaşmazlık yaşamamakta, anlaşmazlık yaşanması halinde ise büyük çoğunluk ailesinin istediğini yapmaktadır. Tartışma ve baskı gibi seçeneklerin sınırlı oranda gerçekleştiğini gösteren yanıtlar alınmıştır.

Tablo 23. “Soru 28. Ailenizle Yaşadığınız Sorunların Temelinde Sizce Hangileri Vardır?” İfadesinde Tercih Edilen 4 Önceliğe Ait Dağılım.

		n	%
Ailenizle yaşadığınız sorunların temeli (1. Öncelik)	Hayatıma ve fikirlerime fazla müdahale etmeleri	314	49,6
	Beni yeterince sevmeyip bana değer vermemeleri	32	5,1
	Gelenek ve göreneklere fazla bağlı olmaları	35	5,5
	Benden beklentilerinin yüksek olup bana fazla sorumluk yüklemeleri	252	39,8
	Toplam	633	100,0
Soru28. 2. Öncelik	Hayatıma ve fikirlerime fazla müdahale etmeleri	220	34,8
	Beni yeterince sevmeyip bana değer vermemeleri	42	6,6
	Gelenek ve göreneklere fazla bağlı olmaları	147	23,2
	Benden beklentilerinin yüksek olup bana fazla sorumluk yüklemeleri	224	35,4
	Toplam	633	100,0
Soru28. 3. Öncelik	Hayatıma ve fikirlerime fazla müdahale etmeleri	87	13,7
	Beni yeterince sevmeyip bana değer vermemeleri	38	6,0
	Gelenek ve göreneklere fazla bağlı olmaları	388	61,3
	Benden beklentilerinin yüksek olup bana fazla sorumluk yüklemeleri	119	18,8
	Diğer	1	,2
	Toplam	633	100,0
Soru 28. 4. Öncelik	Hayatıma ve fikirlerime fazla müdahale etmeleri	13	2,1
	Beni yeterince sevmeyip bana değer vermemeleri	518	81,8
	Gelenek ve göreneklere fazla bağlı olmaları	65	10,3
	Benden beklentilerinin yüksek olup bana fazla sorumluk yüklemeleri	37	5,8
	Toplam	633	100,0

Tablo 23’te görüldüğü gibi, Öğrencilerin aileleriyle yaşadığı sorunların temelinde yatan sebepler içinde birinci önceliklerin dağılımı incelendiğinde ilk sırada %49,6 ile hayatlarına ve fikirlerine fazla müdahale etmeleri yer alırken bunu %39,8 ile öğrencilerden beklentilerinin yüksek olup öğrencilere fazla sorumluluk yüklemeleri

takip etmektedir. Gelenek ve göreneklere fazla bağı olmaları %5,5; yeterince sevmeyip öğrencilere değer vermemeleri %5,1 oranında birinci öncelik olarak yer almaktadır.

Tablo 23'te görüldüğü gibi, Öğrencilerin aileleriyle yaşadığı sorunların temelinde yatan sebepler içinde ikinci önceliklerin dağılımı incelendiğinde; ilk sırada %35,4 ile öğrencilerden beklentilerin yüksek olup öğrencilere fazla sorumluluk yüklemeleri yer alırken, bunu %34,8 ile öğrencilerin hayatlarına ve fikirlerine fazla müdahale etmeleri yer almaktadır. Gelenek ve göreneklere fazla bağı olmaları %23,2 oranında, öğrencilerin yeterince sevmeyip öğrencilere değer vermemeleri %6,6 oranında ikinci öncelik olarak yer almaktadır.

Tablo 23'te görüldüğü gibi, Öğrencilerin aileleriyle yaşadığı sorunların temelinde yatan sebepler içinde üçüncü önceliklerin dağılımı incelendiğinde; ilk sırada %61,3 ile gelenek ve göreneklere fazla bağı olmaları yer alırken bunu %18,8 ile öğrencilerden beklentilerinin yüksek olup öğrencilere fazla sorumluluk yüklemeleri takip etmektedir. Öğrencilerin hayatına ve fikirlerine fazla müdahale etmeleri %13,7; öğrencilerin yeterince sevmeyip öğrencilere değer vermemeleri %6 oranında üçüncü öncelik olarak yer almaktadır.

Tablo 23'te görüldüğü gibi, öğrencilerin aileleriyle yaşadığı sorunların temelinde yatan sebepler içinde dördüncü önceliklerin dağılımı incelendiğinde; ilk sırada %81,8 ile öğrencilerin yeterince sevmeyip öğrencilere değer vermemeleri yer alırken bunu %10,3 ile gelenek ve göreneklere fazla bağı olmaları takip etmektedir. Öğrencilerden beklentilerinin yüksek olup öğrencilere fazla sorumluluk yüklemeleri %5,8; öğrencilerin hayatlarına ve fikirlerine fazla müdahale etmeleri %2,1 oranında dördüncü öncelik olarak değerlendirilmiştir.

Ergenler ile aileler arasında yaşanan sorunların temelinde nelerin olduğu konusundaki öncelik sıralaması; hayata ve fikirlere müdahale edilmesi, beklentinin fazla olması ve sorumluluk yüklenmesi, gelenek ve göreneklere fazla bağı olma, çocuğun yeterince sevmemesi ve değer görmemesi şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 24. “Soru 29. Giyim-Kuşam Konusunda Aileniz Size Ne Ölçüde Karışır?” İfadesine Ait Dağılım.

		n	%
Giyim kuşam konusunda aileniz size ne ölçüde karışır	Çok karışır	48	7,6
	Kimi zaman karışır	313	49,4
	Karışmam der karışırlar	47	7,4
	Hiç karışmazlar	225	35,5
	Toplam	633	100,0

Tablo 24’te görüldüğü gibi, Ailelerin öğrencilere giyim kuşam konusunda ne ölçüde karıştıkları incelendiğinde; %7,6’sı çok karıştığını, %49,4’ü ise kimi zaman karıştığını belirtmiştir. Karışmam deyip karışanların oranı %7,4 iken hiç karışmayanların oranı %35,5’tir. Bu yanıtlara göre ailelerin neredeyse yarısı çocukların giyim-kuşamına kimi zaman karışmaktadır. Hiç karışmayan aile oranının da ikinci yaygın yanıt olduğu görülmektedir.

Tablo 25. “Soru 30. Siyasal Düşünceleriniz Konusunda Ailenizle Uyuşmazlık Yaşadığınız Zaman Nasıl Davranırsınız?” İfadesine Ait Dağılım.

		n	%
Siyasal düşünceleriniz konusunda ailenizle uyumsuzluk yaşadığınız zaman nasıl davranırsınız?	Kendi fikirlerimi savunurum	171	27,0
	Tepki gösteririm	31	4,9
	Karşılıklı fikirlerimizi tartışırız	180	28,4
	Ailemin düşüncelerini benimserim	126	19,9
	Hiç bir şey yapmam	124	19,6
	Diğer	1	,2
Toplam	633	100,0	

Tablo 25’te görüldüğü gibi, Öğrencilerin aileleriyle siyasal düşünceleri konusunda uyumsuzluk yaşadıkları zaman nasıl davrandıkları sorulduğunda; %27’si kendi fikirlerini savunduğunu, %4,9’u tepki gösterdiğini belirtmiştir. Fikirlerini karşılıklı olarak tartışanların oranı %28,4, ailelerinin düşüncelerini benimseyenlerin

oranı %19,9'dur. Hiç bir şey yapmam cevabını verenlerin oranı %19,6 iken, diğer cevabını verenlerin oranı %0,2'dir. Siyasi düşünceler konusunda anlaşmazlık yaşanması halinde karşılıklı olarak fikirlerin tartışılması ve ergenlerin kendi fikirlerini savunması şeklinde yanıtların daha yüksek oranda olması, olumlu bir bulgu olarak görünmektedir. Bu durum hem ergenlerin kendilerine güvenlerinin olduğunu hem de ebeveynleri ile fikir tartışması yapabildikleri anlamına gelmektedir.

Tablo 26. “Soru 31. Dini İbadetler Konusunda Ailenizle Uyuşmazlık Yaşadığınız Zaman Nasıl Davranırsınız?” İfadesine Ait Dağılım.

		n	%
	Kendi fikirlerimi savunurum	132	20,9
Dini ibadetler	Tepki gösteririm	23	3,6
konusunda ailenizle	Karşılıklı fikirlerimizi tartışırız	164	25,9
uyuşmazlık	Ailemin düşüncelerini benimserim	202	31,9
yaşadığınız zaman	Hiçbir şey yapmam	110	17,4
nasil davranırsınız?	Diğer	2	,3
	Toplam	633	100,0

Tablo 26’da görüldüğü gibi, Öğrencilerin aileleriyle dini ibadetler konusunda uyuşmazlık yaşadıkları zaman nasıl davrandıkları sorulduğunda; %20,9’u kendi fikirlerini savunduğunu, %3,6’sı tepki gösterdiğini belirtmiştir. Fikirlerini karşılıklı olarak tartışanların oranı %25,9, ailelerinin düşüncelerini benimseyenlerin oranı %31,9’dur. Hiç bir şey yapmam cevabını verenlerin oranı %17,4 iken, diğer cevabını verenlerin oranı %0,3’tür.

Dini ibadetler konusunda uyuşmazlıklara yönelik gösterilen tepkiler konusunda ergenlerin ailenin düşüncelerinden etkilendiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte siyasi uyuşmazlıklar ile benzer şekilde karşılıklı fikirlerin tartışılması ve ergenlerin kendi fikirlerini savunması, tepki göstermeye oldukça yüksek bir orandadır. Bu da dini ibadetler konusunda taraflar arasında köklü anlaşmazlıkların olmadığını gösteren bir bulgu niteliği taşımaktadır.

Tablo 27. “Soru 33. Kazanmak İstedığınız Üniversite Ve Bölüm Hakkında Ailenizle Uyuşmazlık Yaşadığınızda Nasıl Davranırsınız?” İfadesine Ait Dağılım.

		n	%
Kazanmak istediğiniz üniversite ve bölüm hakkında ailenizle uyuşmazlık yaşadığınızda nasıl davranırsınız?	Bir anlaşmazlığımız yok	285	45
	Kendi fikirlerime göre davranırım.	152	24
	Karşılıklı tartışırız	137	22
	Ailemin istediğin yaparım	25	4
	Baskı yaparlar	30	5
	Diğer	4	1
	Toplam	633	100

Tablo 27’de görüldüğü gibi, Öğrencilerin aileleriyle üniversite ve bölüm hakkında uyuşmazlık yaşadıkları zaman nasıl davranacakları sorulduğunda; %45’i bir anlaşmazlıklarının olmadığını; %24’ü kendi fikirlerine göre davrandığını belirtmiştir. Karşılıklı olarak tartışanların oranı %21,6, ailelerinin istediğini yapanların oranı %3,9’dur. Ailesinin baskı yapacağını belirtenlerin oranı %4,9 iken, diğer cevabını verenlerin oranı %0,3’tür.

Meslek seçimi konusunda yaşanan anlaşmazlıklar, ebeveynler ve çocuklar arasındaki anlaşmazlık önceliğinde 2. sırada yer almaktadır ve üniversite seçimine dair anlaşmazlık konusunda alınan yanıtlarda ailenin istediği yaparım diyen ergen sayısının düşük olması bu bulguyu desteklemektedir. Her 10 katılımcıdan 9’u bu konuda sorun yaşamadığını ya da sorun yaşanması halinde karşılıklı tartıştığını ya da fikirlerini savunduğunu dile getirmiştir.

Tablo 28. “Soru 34. Arkadaş Seçiminize Aileniz Ne Ölçüde Karışır?” İfadesine Ait Dağılım.

		n	%
Arkadaş seçiminize aileniz ne ölçüde karışır?	Çok karışır	75	11,8
	Kimi zaman karışır	380	60,0
	Karışmam der karışır	44	7,0
	Hiç karışmazlar	134	21,2
	Toplam	633	100,0

Tablo 28’de görüldüğü gibi, Öğrencilere ailelerinin arkadaş seçimlerine ne ölçüde karıştıkları incelendiğinde; çok karışır cevabı verenlerin oranı %11,8; kimi zaman karışır cevabı verenlerin oranı %60 iken karışmam deyip karışanların oranı %7’dir. Hiç karışmazlar cevabı verenlerin oranı %21,2’dir. Arkadaş seçimi, ebeveynlerin çocukları ile ilgili korkuları arasında öncelikli bir yere sahiptir. Nitekim ergenlerin arkadaş seçimine ailenin karışmadığı yanıtını veren ergen sayısının düşük olması, bu durumu destekler niteliktedir.

Tablo 29. “Soru 35. Eve Geç Gelmenizi Aileniz Nasıl Karşılar?” İfadesine Ait Dağılım.

		n	%
Eve geç gelmenizi aileniz nasıl karşılar?	Çok iyi	23	3,6
	İyi	44	7,0
	Orta	308	48,7
	Kötü	188	29,7
	Çok kötü	70	11,1
	Toplam	633	100,0

Tablo 29’da görüldüğü gibi, Ailelerin, öğrencilerin eve geç gelmeleri durumunda bu durumu nasıl karşıladıkları incelendiğinde; %3,6’sı çok iyi, %7’si iyi olarak değerlendirirken %48,7’si orta cevabı vermiştir. Kötü olarak karşıladıklarını belirtenlerin oranı %29,7 iken, çok kötü cevabı verenlerin oranı %11,1’dir. Bu yanıtlara göre eve geç gelme, ebeveynler tarafından iyi karşılanmamakta, ergenler ile aileleri arasında anlaşmazlıklar yaşanmasına neden olmaktadır değerlendirmesi yapılabilir.

Tablo 30. “Soru 36. Aileniz Liseyi Bitirince, Evlenmeniz Konusunda Ne Düşünüyorlar?” İfadesine Ait Dağılım.

		n	%
Aileniz liseyi bitirince, evlenmeniz konusunda ne düşünüyorlar?	Hemen evlenmemi isterler	21	3,3
	Evlenmem konusunda beni serbest bırakırlar	179	28,3
	Üniversiteyi kazanmazsam evlenmemi isterler	15	2,4
	Erken evlenmemi istemezler	418	66,0
	Toplam	633	100,0

Tablo 30’da görüldüğü gibi, Ailelerin öğrencilerin liseyi bitirdiklerinde evlenmeleri konusunda yaklaşımları incelendiğinde; %3,3’ü hemen evlenmelerini istediklerini belirtirken, evlilik konusunda serbest bırakacaklarını belirtenlerin oranı %28,3; üniversiteyi kazanmamaları halinde evlenmelerini isteyeceklerin oranı %2,4’tür. Erken evlenmelerini istemeyenlerin oranı ise %66’dır. Bu bulgulara göre araştırmaya katılan ergenlerin ailelerinin evlilik konusunda aceleci olmadıkları ve çocukları baskı altına almadıkları söylenebilir.

Tablo 31. “Soru 37. Aileniz Size Verdiği Harçlık Konusunda Nasıl Davranış Gösterir?” İfadesine Ait Dağılım.

	n	%	
Aileniz size verdiği harçlık konusunda nasıl davranış gösterir?	Annem her zaman nereye harcadığımı kontrol eder	181	28,6
	Babam her zaman nereye harcadığımı kontrol eder	105	16,6
	Hiç bir zaman kontrol etmezler	315	49,8
	Bana genellikle harçlık vermezler	32	5,1
Toplam	633	100,0	

Tablo 31’de görüldüğü gibi, Ailelerin öğrencilere verdiği harçlık konusunda gösterdikleri davranışlar incelendiğinde; “Annem her zaman nereye harcadığımı kontrol eder” cevabı verenlerin oranı %28,6; “Babam her zaman nereye harcadığımı kontrol eder” cevabı verenlerin oranı %16,6 iken, hiçbir zaman kontrol etmediklerini belirtenlerin oranı %48,9; genellikle harçlık verilmediğini belirtenlerin oranı %5,1’dir. Bu bulgulara göre ergenlerin ailelerinin harçlık konusunda kontrole dair farklı davranışlar sergiledikleri anlaşılmaktadır. Ailelerin farklı gelir düzeyine sahip olmaları bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olmuş olabilir.

Tablo 32. “Soru 38. Okulda Yaşadığınız Bir Problemi Kiminle Çözersiniz?” İfadesine Ait Dağılım.

	n	%	
Okulda yaşadığınız bir problemi kiminle çözersiniz?	Babamla	37	5,8
	Annemle	61	9,6
	Annem ve babamla	94	14,8
	Kardeşlerimle	15	2,4
	Arkadaşlarımla	179	28,3
	Öğretmenimle	70	11,1
	Kendi başıma	136	21,5
	Çözmem	37	5,8
	Diğer	4	,6
	Toplam	633	100,0

Tablo 32’de görüldüğü gibi, Öğrencilerin okulda yaşadığı bir problemi kiminle çözdüklerinin dağılımı incelendiğinde; babasıyla çözenlerin oranı %5,8; annesiyle çözenlerin oranı %9,6; anne ve babasıyla çözenlerin oranı %14,8’dir. Kardeşleriyle çözenlerin oranı %2,4; arkadaşlarıyla çözenlerin oranı %28,3; öğretmeniyle çözenlerin oranı %11,1’dir. Kendi başına çözenlerin oranı %21,5 iken çözmeme cevabı verenlerin oranı %5,8’dir. Diğer cevabı verenlerin oranı ise %0,6’dır. Okulda yaşanan sorunlar konusunda ebeveynlerin ve öğretmenlerin öncelikli olmadığı, kişisel çözüm üretilmesi ya da arkadaşlarla birlikte çözüm arayışına girilmesi, ergenler tarafından daha yaygın şekilde tercih edilmektedir.

Tablo 33. “Soru 39. Arkadaşlarınızla Yaşadığınız Bir Problemi Kiminle Çözersiniz?” İfadesine Ait Dağılım.

	n	%	
Arkadaşlarınızla yaşadığınız bir problemi kiminle çözersiniz?	Babamla	17	2,7
	Annemle	34	5,4
	Annem ve babamla	33	5,2
	Kardeşlerimle	13	2,1
	Arkadaşlarımla	216	34,1
	Öğretmenimle	18	2,8
	Kendi başıma	256	40,4
	Çözmeme	41	6,5
	Diğer	5	,8
	Toplam	633	100,0

Tablo 33'te görüldüğü gibi, Öğrencilerin arkadaşlarıyla yaşadığı bir problemi kiminle çözdüklerinin dağılımı incelendiğinde; babasıyla çözenlerin oranı %2,7; annesiyle çözenlerin oranı %5,4; anne ve babasıyla çözenlerin oranı %5,2'dir. Kardeşleriyle çözenlerin oranı %2,1; arkadaşlarıyla çözenlerin oranı %34,1; öğretmeniyle çözenlerin oranı %2,8'dir. Kendi başına çözenlerin oranı %40,4 iken çözmeme cevabı verenlerin oranı %6,5'tir. Diğer cevabı verenlerin oranı ise %0,8'dir. Arkadaşlarla yaşanan sorunların çözümünde alınan yanıtlar, okulda yaşanan sorunlar konusundaki çözüm girişimleri ile benzerlik göstermekte, ergenler ağırlıklı olarak sorunların kendi başlarına ya da arkadaşları ile çözmeyi tercih etmektedir.

Tablo 34. “Soru 40. Ailenizle Yaşadığınız Bir Problemi Kiminle Çözersiniz?” İfadesine Ait Dağılım.

		n	%
Ailenizle yaşadığınız bir problemi kiminle çözersiniz?	Babamla	21	3,3
	Annemle	62	9,8
	Anne ve babamla	256	40,4
	Kardeşlerimle	51	8,1
	Arkadaşlarımla	39	6,2
	Öğretmenlerimle	7	1,1
	Kendi başıma	145	22,9
	Çözmeme	45	7,1
	Diğer	7	1,1
	Toplam	633	100,0

Tablo 34'te görüldüğü gibi, Öğrencilerin ailesiyle yaşadığı bir problemi kiminle çözdüklerinin dağılımı incelendiğinde; babasıyla çözenlerin oranı %3,3; annesiyle çözenlerin oranı %9,8; anne ve babasıyla çözenlerin oranı %40,4'tür. Kardeşleriyle çözenlerin oranı %8,1; arkadaşlarıyla çözenlerin oranı %6,2; öğretmeniyle çözenlerin oranı %1,1'dir. Kendi başına çözenlerin oranı %22,9 iken çözmeme cevabı verenlerin oranı %7,1'dir. Diğer cevabı verenlerin oranı ise %1,1'dir. Ailede yaşanan bir sorunun çözümünde anne ve baba ile çözüm arayışında olan ergenler, ikinci seçenek olarak kendi başlarına çözüm üretmeye çalışmaktadır.

Farklı alanlarda yaşanan sorunlar konusundaki çözüm girişimlerine dair ulaşılan yanıtlar, öncelikle ergenlerin kendilerine güvenlerinin yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir. Sorunların kendilerince ve ilgili taraflarla çözülmesine yönelik girişimlerin olduğu, bu konuda üzerinde durulması gereken olumlu bir ayrıntı olarak

görülmektedir. Çözüm için çaba göstermem diyen ergen sayısının düşük olması da katılımcıların büyük oranda problem çözme konusunda özgüvenli oldukları şeklinde yorumlanmaya müsaittir.

Tablo 35. “Soru 41. Ailenizde Kendinizi En Çok Kime Yakın Hissedersiniz?” İfadesine Ait Dağılım.

	n	%	
Ailenizde kendinizi en çok kime yakın hissedersiniz	Annem	300	47,4
	Babam	119	18,8
	Ağabeyim veya ablam	138	21,8
	Öğretmenim	65	10,3
	Arkadaşım	11	1,7
	Toplam	633	100,0

Tablo 35’te görüldüğü gibi, Öğrencilerin ailelerinde kendilerini en çok yakın hissettikleri kişiler incelendiğinde; en yakın annesini hissedenlerin oranı %47,4, en yakın olarak babasını hissedenlerin oranı ise %18,8’dir. Ağabeyim ve ablam cevabını verenlerin oranı %21,8 iken, öğretmenim cevabını verenlerin oranı %10,3; arkadaşım cevabını verenlerin oranı ise %1,7’dir. Ergenlik dönemi, ergenler ve aile bireyleri arasındaki anlaşmazlıkların en yoğun olduğu dönem olmasına rağmen ergenlerin kendilerine en yakın hissettiği tarafların öncelikli olarak aile bireyleri olması, dikkat çeken bir bulgu olarak görünmektedir.

Tablo 36. “Soru 42. Çevrenizde Davranışlarınızı Beğendiğiniz Ve Ona Benzemek İsteddiğiniz Kişi Kimdir?” İfadesine Ait Dağılım.

	n	%	
Çevrenizde davranışlarınızı beğendiğiniz ve ona benzemek istediğiniz kişi kimdir?	Annem	54	8,5
	Babam	73	11,5
	Ağabeyim veya ablam	31	4,9
	Öğretmenim	24	3,8
	Arkadaşım	40	6,3
	Hayranı olduğum popüler kişi	48	7,6
	Hiç kimseye benzemek istemem	363	57,3
	Toplam	633	100,0

Tablo 36’da görüldüğü gibi, Öğrencilerin çevresinde davranışlarını beğendiği ve onlara benzemek istediği kişileri sorulduğunda %8,5’i annesini, %11,5’i babasını, %4,9’u ise abisini veya ablasını örnek vermiştir. Öğretmenim cevabı verenlerin oranı %3,8; arkadaşım cevabı verenlerin oranı ise %6,3’tür. Hayranı olduğu popüler kişi örneğini verenlerin oranı %7,6 iken; hiç kimseye benzemek istemeyenlerin oranı %57,3’tür.

Ergenlerin özgüvenlerinin yüksek olduğu, bundan önceki kısımlarda vurgulanan bir bulgudur. Kimseye benzemek istemediğini söyleyen ergenlerin katılımcıların yarısından fazlasını oluşturması (yüzde 57,3) da bu bulguyu destekler nitelikte görünmektedir. Anne, baba, kardeş, öğretmen, arkadaş ya da popüler bir kişiye benzeme isteğine dair verilen yanıtların dağılımı ise homojen olarak nitelendirilebilir.

Tablo 37. “Soru 43. Aileniz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” İfadesine Ait Dağılım.

	n	%
	536	84,7
	29	4,6
Aileniz hakkında ne düşünüyorsunuz	42	6,6
	26	4,1
Toplam	633	100,0

Tablo 37’de görüldüğü gibi, öğrencilerin aileleri hakkındaki düşüncelerinin dağılımı incelendiğinde; öyle bir ailesi olduğu için çok şanslı hissedenlerin oranı %84,7’dir. Öyle bir ailenin üyesi olmayı hiç istemeyenlerin oranı ise %4,6’dır. Annesini değil de babasını değiştirmek isteyenlerin oranı %6,6 iken annesini değiştirmek isteyenlerin oranı %4,1’dir.

Katılımcıların çok büyük bir çoğunluğunun (yüzde 84,7) böyle bir ailesi olduğu için kendisini şanslı görmesi, taraflar arasında yaşanan kuşak çatışmasının sınırlı düzeyde olması beklentisini ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 38. “Soru 44. Anne-Babanızla Yaşadığınız Problemlerin Altında Sizce Onların Hangi Davranışları Vardır?” İfadesinde Tercih Edilen 5 Önceliğe Ait Dağılımlar.

		n	%
Anne ve babayla yaşanan problemlere sebep olan davranışları (1. Öncelik)	Benim hayatıma ve fikirlerime fazla müdahale etmeleri	279	44,1
	Gelenek ve göreneklere fazla bağlı olmaları	30	4,7
	Beni yeterince sevmemeleri	23	3,6
	Benden beklentilerinin yüksek olması	244	38,5
	Bana fazla sorumluluk vermeleri	57	9,0
	Toplam	633	100,0
Soru44. 2. öncelik	Benim hayatıma ve fikirlerime fazla müdahale etmeleri	99	15,6
	Gelenek ve göreneklere fazla bağlı olmaları	78	12,3
	Beni yeterince sevmemeleri	33	5,2
	Benden beklentilerinin yüksek olması	188	29,7
	Bana fazla sorumluluk vermeleri	235	37,1
	Toplam	633	100,0
Soru44. 3. Öncelik	Benim hayatıma ve fikirlerime fazla müdahale etmeleri	193	30,5
	Gelenek ve göreneklere fazla bağlı olmaları	63	10,0
	Beni yeterince sevmemeleri	27	4,3
	Benden beklentilerinin yüksek olması	139	22,0
	Bana fazla sorumluluk vermeleri	209	33,0
	Diğer	2	,3
Toplam	633	100,0	
Soru44. 4. Öncelik	Benim hayatıma ve fikirlerime fazla müdahale etmeleri	53	8,4
	Gelenek ve göreneklere fazla bağlı olmaları	381	60,2
	Beni yeterince sevmemeleri	52	8,2
	Benden beklentilerinin yüksek olması	59	9,3
	Bana fazla sorumluluk vermeleri	88	13,9
	Toplam	633	100,0
Soru44. 5. Öncelik	Benim hayatıma ve fikirlerime fazla müdahale etmeleri	10	1,6
	Gelenek ve göreneklere fazla bağlı olmaları	83	13,1
	Beni yeterince sevmemeleri	494	78,0
	Benden beklentilerinin yüksek olması	9	1,4
	Bana fazla sorumluluk vermeleri	37	5,8
	Toplam	633	100,0

Tablo 38’de görüldüğü gibi, anne ve babayla yaşanan problemlerin temelinde yatan ebeveyn davranışları içinde birinci öncelikli olanların dağılımı incelendiğinde ilk sırayı %44,1 ile kişinin hayatına ve fikirlerine fazla müdahale etmeleri yer alırken, bunu %38,5 ile beklentilerinin çok yüksek olması takip etmektedir. Fazla sorumluluk vermeleri %9; gelenek ve göreneklere fazla bağlı olmaları %4,7, yeterince sevmemeleri ise %3,6 oranında birinci öncelik olarak yer almaktadır.

Yine yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi, anne ve babayla yaşanan problemlerin temelinde yatan ebeveyn davranışları içinde ikinci öncelikli olanların dağılımı incelendiğinde ilk sırayı %37,1 ile fazla sorumluluk vermeleri yer alırken bunu %29,7 ile beklentilerinin yüksek olması takip etmektedir. Kişinin hayatına ve fikirlerine fazla müdahale etmeleri %15,6; gelenek ve göreneklere fazla bağlı olmaları %12,3; yeterince sevmemeleri ise %5,2 oranında ikinci öncelik olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 38’de görüldüğü gibi, Anne ve babayla yaşanan problemlerin temelinde yatan ebeveyn davranışları içinde üçüncü öncelikli olanların dağılımı incelendiğinde ilk sırayı %33 ile fazla sorumluluk vermeleri yer alırken bunu %30,5 ile kişinin hayatına ve fikirlerine fazla müdahale etmeleri takip etmektedir. Beklentilerinin yüksek olması %22; gelenek ve göreneklere fazla bağlı olmaları %10; yeterince sevmemeleri %4,3; diğer sebepler ise %0,3 oranında üçüncü öncelik olarak yer almıştır.

Tablodaki bilgilerden anlaşılacağı üzere, Anne ve babayla yaşanan problemlerin temelinde yatan ebeveyn davranışları içinde dördüncü öncelikli olanların dağılımı incelendiğinde ilk sırayı %60,2 ile göreneklere fazla bağlı olmaları yer alırken bunu %13,9 ile fazla sorumluluk vermeleri takip etmektedir. Beklentilerinin yüksek olması %9,3; kişinin hayatına ve fikirlerine fazla müdahale etmeleri %8,4; yeterince sevmemeleri ise %8,2 oranında dördüncü öncelik olarak yer almıştır.

Tablo 38’deki bilgilerden hareketle, Anne ve babayla yaşanan problemlerin temelinde yatan ebeveyn davranışları içinde beşinci öncelikli olanların dağılımı incelendiğinde ilk sırayı %78 ile ilk sırada yer alırken bunu %13,1 ile gelenek ve göreneklere fazla bağlı olmaları takip etmektedir. Fazla sorumluluk vermeleri %5,8; kişinin hayatına ve fikirlerine fazla müdahale etmeleri %1,6; beklentilerinin yüksek olması %1,4 oranında öncelik olarak yer almıştır.

5 tane öncelik özelinde anne-babalarla yaşanan problemlerin altında yatan nedenlerin araştırılması neticesinde ulaşılan bulgulara göre öncelik sıralaması; ergenlerin hayatına müdahale edilmesi, ergenlere fazla sorumluluk verilmesi, beklentinin yüksek olması, anne-babaların gelenek ve göreneklere fazla bağlı olması, anne-babaların çocuğu yeterince sevmemeleri şeklindedir. Bu öncelik sıralamasına göre araştırmaya katılan ergenlerin özgürlüklerine düşük oldukları değerlendirilmesi yapılabilir.

Tablo 39. “Soru 45. Anne-Babanız Yaşadığınız Problemlerin Çözümünde Sizce Neler Yapmalılar?” İfadesine Ait Dağılım.

		n	%
Anne-babanız yaşadığınız problemlerin çözümünde sizce neler yapmalılar?	Benim hayatıma ve fikirlerime daha az karışmalılar	171	27,0
	Çağa ayak uydurmayı öğrenmeliler	82	13,0
	Beni yeterince sevmeliler	35	5,5
	Benden daha az şey beklemeliler	87	13,7
	Bana daha az sorumluluk vermeliler	32	5,1
	Bir sorunum yok	222	35,1
	Diğer	4	,6
	Toplam	633	100,0

Tablo 39’da görüldüğü gibi, Öğrencilerin yaşadığı problemlerin çözümünde anne ve babalarının yapmaları gerekenler sorulduğunda; %27’si kişinin hayatına ve fikirlerine daha az karışmaları gerektiğini belirtmiştir. Çağa ayak uydurmayı öğrenmeleri gerektiği %13; kişiyi yeterince sevmeleri %5,5; beklentilerinin daha az olması ise %13,7’dir. Daha az sorumluluk verilmesi gerektiğini belirtenlerin oranı %5,1; diğer belirtenlerin oranı ise %0,6’dır. Bir sorunu olmadığını belirtenlerin oranı ise %35,1’dir.

Ergenler ve aileleri arasındaki anlaşmazlıkların çözümünde nasıl bir yol izlenmesi gerektiğinde anlaşmazlık öncelikleri hakkında ulaşılan bulgularla benzer bulgulara ulaşılmıştır. Gençlerin hayatına ve fikirlerine az karışılması beklentisinin öne çıkması bunu desteklemektedir. Bir sorunu olmadığını belirten katılımcıların sayısının fazla olması, kuşak çatışmasının yoğun şekilde yaşanmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 40. “Soru 46. Nasıl Bir Aileye Sahip Olmak İsterdiniz?” İfadesine Ait Dağılım.

	n	%	
Nasıl bir aileye sahip olmak isterdiniz?	Arkadaş gibi olan	220	34,8
	Güven veren, koruyan	119	18,8
	Sabırlı, hoşgörülü	125	19,7
	Beni yaşitlarımla/kardeşlerimle kıyaslamayan	126	19,9
	Maddi ihtiyaçlarımı karşılayan	14	2,2
	Çocuklar arasında cinsiyet ayrımı yapmayan	7	1,1
	Otoriter etrafına sözüne geçiren	10	1,6
	Diğer	12	1,9
	Toplam	633	100,0

Tablo 40’ta görüldüğü gibi, Öğrencilerin nasıl bir aileye sahip olmak istedikleri sorulduğunda; %34,8’i arkadaş gibi olan, %18,8’i güven veren, kollayan %19,7’si ise sabırlı, hoş görülü bir aileye sahip olmak istediğini belirtmiştir. Kişiyi yaşit ve kardeşleriyle kıyaslamayan cevabı verenlerin oranı %19,9; maddi ihtiyaçlarını karşılayan bir aileye sahip olmak isteyenlerin oranı %2,2; çocuklar arasında cinsiyet ayrımı yapmayan aileye sahip olmak isteyen kişilerin oranı %1,1’dir.

Nasıl bir aileye sahip olmak istendiği sorusuna alınan yanıtlar, ergenlerin arkadaş gibi bir yaklaşımı olan aile isteğinin yanında güven veren/koruyan, sabırlı/hosgörülü bir aileye sahip olmak istediklerini göstermektedir. Ebeveynlerin çocukları başkalarıyla kıyaslamasının istenmeyen bir durum olduğu anlaşılma ile birlikte otoriter bir ailenin istenmediği görülmektedir.

Tablo 41. Öğrencinin Cinsiyeti İle Kuşak Çatışması Yönelik Sorular Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi.

		Cinsiyet						X ²	p
		Kız		Erkek		Toplam			
		N	%	N	%	N	%		
Soru 22	Sevgi/İlgi/Şefkat	257	74	177	62	434	69	38,857	0,000
	Güven/Koruma	64	18	53	19	117	18		
	Maddi ihtiyaçlarımı karşılama	16	5	54	19	70	11		
	Diğer	11	3	1	0	12	2		
	Toplam	348	100	285	100	633	100		
Soru 23	Evet	26	7	13	5	39	6	2,295	0,130
	Hayır	322	93	272	95	594	94		
	Toplam	348	100	285	100	633	100		
Soru 24	Her ikisi de karışmazlar	127	36	207	73	334	53	97,941	0,000
	Annem anlayışla karşılar, babam kızar	88	25	26	9	114	18		
	Her ikisi de çok kızar	124	35	36	13	160	25		
	Babam anlayışla karşılar, annem kızar.	9	4	16	6	25	4		
	Toplam	348	100	285	100	633	100		
Soru 25	Annem kızar, sürekli nasihat eder	192	55	97	34	289	46	37,972	0,000
	Babam kızar, sürekli nasihat eder	71	20	117	41	188	30		
	Annem fiziksel şiddet uygular	4	1	3	1	7	1		
	Babam fiziksel şiddet uygular	9	3	7	2	16	3		
	Her ikisi de hiçbir şey yapmazlar	36	10	29	10	65	10		
	Farklı ceza yöntemleri uygularlar	36	10	32	11	68	11		
	Toplam	348	100	285	100	633	100		
	Bir anlaşmazlığımız yok	228	66	178	62	406	64	1,415	0,842
	Kendi fikirlerime göre davranırım	41	12	42	15	83	13		
	Karşılıklı tartışırız	16	5	12	4	28	4		
	Ailemin istediğini yaparım	60	17	51	18	111	18		
	Baskı yaparlar	3	1	2	1	5	1		
	Toplam	348	100	285	100	633	100		
Soru 29	Çok karışır	27	8	21	7	48	8	15,104	0,002
	Kimi zaman karışır	195	56	118	41	313	49		
	Karışmam der karışır	21	6	26	9	47	7		
	Hiç karışmazlar	105	30	120	42	225	36		
	Toplam	348	100	285	100	633	100		
Soru 30	Kendi fikirlerimi savunurum	93	27	78	27	171	27	14,103	0,015
	Tepki gösteririm	12	3	19	7	31	5		
	Karşılıklı fikirlerimizi tartışırız	116	33	64	22	180	28		
	Ailemin düşüncelerini benimserim	59	17	67	24	126	20		
	Hiç bir şey yapmam	67	19	57	20	124	20		
	Diğer	1	0	0	0	1	0		
	Toplam	348	100	285	100	633	100		
Soru 31	Kendi fikirlerimi savunurum	83	24	49	17	132	21	12,82	0,025
	Tepki gösteririm	8	2	15	5	23	4		
	Karşılıklı fikirlerimizi tartışırız	93	27	71	25	164	26		
	Ailemin dini tutumlarını benimserim	98	28	104	36	202	32		
	Hiç bir şey yapmam	64	18	46	16	110	17		
	Diğer	2	1	0	0	2	0		
	Toplam	348	100	285	100	633	100		
Soru 33	Bir anlaşmazlığımız yok	160	46	125	44	285	45	5,559	0,352
	Kendi fikirlerime göre davranırım.	90	26	62	22	152	24		

	Karşılıklı tartışırız	72	21	65	23	137	22		
	Ailemin istediğin yaparım	9	3	16	6	25	4		
	Baskı yaparlar	15	4	15	5	30	5		
	Diğer	2	1	2	1	4	1		
	Toplam	348	100	285	100	633	100		
Soru	Çok karışır	38	11	37	13	75	12	1,919	0,589
34	Kimi zaman karışır	217	62	163	57	380	60		
	Karışmam der karışır	24	7	20	7	44	7		
	Hiç karışmazlar	69	20	65	23	134	21		
	Toplam	348	100	285	100	633	100		
Soru	Çok iyi	3	1	20	7	23	4	26,899	0,000
35	İyi	15	4	29	10	44	7		
	Orta	182	52	126	44	308	49		
	Kötü	109	31	79	28	188	30		
	Çok kötü	39	11	31	11	70	11		
	Toplam	348	100	285	100	633	100		
Soru	Hemen evlenmemi isterler.	0	0	21	7	21	3	52,742	0,000
36	Evlenmem konusunda beni serbest bırakırlar	75	22	104	36	179	28		
	Üniversiteyi kazanamazsam evlenmemi isterler	6	2	9	3	15	2		
	Erken evlenmemi istemezler	267	77	151	53	418	66		
	Toplam	348	100	285	100	633	100		
Soru	Annem her zaman nereye	106	30	75	26	181	29	34,21	0,000
37	harcadığımı kontrol eder								
	Babam her zaman nereye	38	11	67	24	105	17		
	harcadığımı kontrol eder								
	Hiçbir zaman kontrol etmezler	196	56	119	42	315	50		
	Bana genellikle harçlık vermezler	8	2	24	8	32	5		
	Toplam	348	100	285	100	633	100		

Tablo 41’de görüldüğü gibi, “**Soru 22. Anne-babalar çocuklarının en önemli hangi ihtiyacını karşılamadırlar?**” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin cinsiyeti arasındaki ilişkiye bakıldığında, hem kız hem de erkek öğrenciler için sevgi/ilgi/şefkat seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babaların çocukların en önemli ihtiyacını karşılama ile öğrencinin cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Kız ve erkek öğrenciler için en önemli ihtiyacın sevgi/ilgi/şefkat olduğu belirlenmiştir.

“**Soru 23. Aileniz cinsiyet ayrımı yapar mı?**” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin cinsiyeti arasındaki ilişkiye bakıldığında, hem kız hem de erkek öğrenciler için anne-babaların cinsiyet ayrımı yapmadıkları seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babanın cinsiyet ayrımı yapma durumu ile öğrencinin cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 24. Aileniz karşı cinsle arkadaşlık kurmanıza nasıl yaklaşır?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin cinsiyeti arasındaki ilişkiye bakıldığında, hem kız hem de erkek öğrenciler için anne-babaları karşı cins ile arkadaşlık kurmalarına karışmadığı seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babanın karşı cins ile arkadaşlık kurulmasına verdiği tepki ile öğrencinin cinsiyeti değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Kız ve erkek öğrencilerin anne ve babalarının karşı cins ile ilişkilerine karışmadıkları belirlenmiştir.

“Soru 25. Ailenizin sözünü dinlemediğinizde size nasıl davranırlar?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin cinsiyeti arasındaki ilişkiye bakıldığında, kız öğrenciler için annen kızar, sürekli nasihat eder seçeneği en yüksek orana sahipken, erkek öğrenciler için babam kızar sürekli nasihat eder seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babanın aile sözü dinlenmediği zaman verilen tepki ile öğrencinin cinsiyeti değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Kız öğrencilere annelerin kızdığı ve nasihat ettiği, erkek öğrenciler için babaların kızdığı ve nasihat ettiği belirlenmiştir.

“Soru 27. Gelenek ve göreneklerden kaynaklanan (el öpme, büyüklere saygı, büyüklerin yanında bacak bacak üstüne atmama vb.) davranışlara bağlılık konusunda anne- babanızla anlaşmazlığınız konusunda nasıl davranırsınız ?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin cinsiyeti arasındaki ilişkiye bakıldığında, kız ve erkek öğrenciler için bu konuda anlaşmazlık yaşamadıkları seçeneği en yüksek orana sahiptir ve gelenek-göreneğe bağlı davranışlar noktasında yaşanan anlaşmazlıklar ile öğrencinin cinsiyeti değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 29. Giyim-kuşam konusunda aileniz size ne ölçüde karışır?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin cinsiyeti arasındaki ilişkiye bakıldığında, kız öğrenciler için kimi zaman karışır seçeneği en yüksek orana sahiptir, erkek öğrenciler için hiçbir zaman karışmazlar seçeneği en yüksek orana sahiptir ve giyim-kuşam konusunda ile anlaşmazlık yaşama ile öğrencinin cinsiyeti değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Kız öğrencilerin giyim-kuşamına ailesi kimi zaman müdahale ettiği, erkek öğrenciler için hiçbir zaman müdahale edilmediği belirlenmiştir.

“Soru 30. Siyasal düşünceleriniz konusunda ailenizle uyuşmazlık yaşadığınız zaman nasıl davranırsınız?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin cinsiyeti arasındaki ilişkiye bakıldığında, kız öğrenciler için karşılıklı fikirlerimizi tartışırız seçeneği en yüksek orana sahiptir, erkek öğrenciler için kendi fikirlerini savunurum seçeneği en yüksek orana sahiptir ve siyasi konularda anlaşmazlık ile öğrencinin cinsiyeti değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Kız öğrencilerin siyasi düşünceleri ile ilgili uyuşmazlığı karşılıklı fikir alışverişi ile çözdüğü, erkek öğrencilerin kendi fikirlerini savunarak çözdüğü belirlenmiştir.

“Soru 31. Dini ibadetler konusunda ailenizle uyuşmazlık yaşadığınız zaman nasıl davranırsınız?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin cinsiyeti arasındaki ilişkiye bakıldığında, kız ve erkek öğrenciler için ailenin dini tutumlarının benimsendiği seçeneği en yüksek orana sahiptir ve dini konularda anlaşmazlık ile öğrencinin cinsiyeti değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Kız ve erkek öğrencilerin dini ibadetler konusunda uyuşmazlığı ailesinin dini tutumlarını benimseyerek çözdüğü belirlenmiştir.

“Soru 33. Kazanmak istediğiniz üniversite ve bölüm hakkında ailenizle uyuşmazlık yaşadığınızda nasıl davranırsınız?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin cinsiyeti arasındaki ilişkiye bakıldığında, kız ve erkek öğrenciler için bir anlaşmazlığın olmadığı seçeneği en yüksek orana sahiptir ve üniversite seçimi ile öğrencinin cinsiyeti değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 34. Arkadaş seçiminize aileniz ne ölçüde karışır?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin cinsiyeti arasındaki ilişkiye bakıldığında, kız ve erkek öğrenciler için “kimi zaman karışır” seçeneği en yüksek orana sahiptir ve arkadaş seçimi ile öğrencinin cinsiyeti değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 35. Eve geç gelmenizi aileniz nasıl karşılar?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin cinsiyeti arasındaki ilişkiye bakıldığında, kız ve erkek öğrenciler için ailenin eve geç kalma durumuna orta düzeyde bir tepki göstermesi seçeneği en yüksek orana sahiptir ve eve geç kalma durumu ile öğrencinin cinsiyeti

değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Kız ve erkek öğrenciler eve geç kaldığında aile orta düzeyde bir tepki verdiği belirlenmiştir.

“**Soru 36. Aileniz liseyi bitirince, evlenmeniz konusunda ne düşünüyorlar?**” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin cinsiyeti arasındaki ilişkiye bakıldığında, kız ve erkek öğrenciler için ailenin erken evlenmelerini istemediği seçeneği en yüksek orana sahiptir ve ailenin liseyi bitirince evlenme konusundaki düşüncesi ile öğrencinin cinsiyeti değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Kız ve erkek öğrencilerin aileleri çocuklarının erken evlenmesini istememekte olduğu belirlenmiştir.

“**Soru 37. Aileniz size verdiği harçlık konusunda nasıl davranış gösterir?**” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin cinsiyeti arasındaki ilişkiye bakıldığında, kız ve erkek öğrenciler için ailenin hiçbir zaman kontrol etmediği seçeneği en yüksek orana sahiptir ve ailenin harçlık konusundaki düşüncesi ile öğrencinin cinsiyeti değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Kız ve erkek öğrencilerin aileleri çocuklarını harçlık konusunda hiçbir zaman kontrol etmedikleri belirlenmiştir.

Tablo 42. Öğrencinin Ailesinin Yaşadığı Yer İle Kuşak Çatışması Yönelik Sorular Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi.

	Ailenin Yaşam Yeri						X ²	p	
	Köy		Kent		Toplam				
	N	%	N	%	N	%			
Soru 22	Sevgi/İlgi/Şefkat	41	62	393	69	434	69	6,998	0,072
	Güven/Koruma	10	15	107	19	117	18		
	Maddi ihtiyaçlarını karşılama	12	18	58	10	70	11		
	Diğer	3	5	9	2	12	2		
	Toplam	66	100	567	100	633	100		
Soru 23	Evet	6	9	33	6	39	6	1,094	0,296
	Hayır	60	91	534	94	594	94		
	Toplam	66	100	567	100	633	100		
Soru 24	Her ikisi de karışmazlar	30	45	304	54	334	53	4,424	0,219
	Annem anlayışla karşılar, babam kızar	17	26	97	17	114	18		
	Her ikisi de çok kızar	18	27	142	25	160	25		
	Babam anlayışla karşılar, annem kızar.	1	2	24	4	25	4		
	Toplam	66	100	567	100	633	100		
Soru 25	Annem kızar, sürekli nasihat eder	34	52	255	45	289	46	3,667	0,598
	Babam kızar, sürekli nasihat eder	17	26	171	30	188	30		
	Annem fiziksel şiddet uygular	1	2	6	1	7	1		
	Babam fiziksel şiddet uygular	1	2	15	3	16	3		
	Her ikisi de hiçbir şey yapmazlar	9	14	56	10	65	10		
	Farklı ceza yöntemleri uygularlar	4	6	64	11	68	11		
	Toplam	66	100	567	100	633	100		

	Toplam	66	100	567	100	633	100		
Soru 27	Bir anlaşmazlığımız yok	39	59	367	65	406	64	4,126	0,389
	Kendi fikirlerime göre davranırım	11	17	72	13	83	13		
	Karşılıklı tartışırız	1	2	27	5	28	4		
	Ailemin istediğini yaparım	15	23	96	17	111	18		
	Baskı yaparlar	0	0	5	1	5	1		
	Toplam	66	100	567	100	633	100		
Soru 29	Çok karışır	10	15	38	7	48	8	6,702	0,082
	Kimi zaman karışır	33	50	280	49	313	49		
	Karışmam der karışır	4	6	43	8	47	7		
	Hiç karışmazlar	19	29	206	36	225	36		
	Toplam	66	100	567	100	633	100		
Soru 30	Kendi fikirlerimi savunurum	14	21	157	28	171	27	2,548	0,760
	Tepki gösteririm	5	8	26	5	31	5		
	Karşılıklı fikirlerimizi tartışırız	21	32	159	28	180	28		
	Ailemin düşüncelerini benimserim	14	21	112	20	126	20		
	Hiç bir şey yapmam	12	18	112	20	124	20		
	Diğer	0	0	1	0	1	0		
	Toplam	66	100	567	100	633	100		
Soru 31	Kendi fikirlerimi savunurum	19	29	113	20	132	21	7,84	0,165
	Tepki gösteririm	1	2	22	4	23	4		
	Karşılıklı fikirlerimizi tartışırız	14	21	150	26	164	26		
	Ailemin dini tutumlarını benimserim	18	27	184	32	202	32		
	Hiç bir şey yapmam	13	20	97	17	110	17		
	Diğer	1	2	1	0	2	0		
	Toplam	66	100	567	100	633	100		
Soru 33	Bir anlaşmazlığımız yok	29	44	256	45	285	45	1,793	0,877
	Kendi fikirlerime göre davranırım.	14	21	138	24	152	24		
	Karşılıklı tartışırız	16	24	121	21	137	22		
	Ailemin istediğin yaparım	4	6	21	4	25	4		
	Baskı yaparlar	3	5	27	5	30	5		
	Diğer	0	0	4	1	4	1		
	Toplam	66	100	567	100	633	100		
Soru 34	Çok karışır	7	11	68	12	75	12	1,426	0,699
	Kimi zaman karışır	44	67	336	59	380	60		
	Karışmam der karışır	4	6	40	7	44	7		
	Hiç karışmazlar	11	17	123	22	134	21		
	Toplam	66	100	567	100	633	100		
Soru 35	Çok iyi	5	8	18	3	23	4	4,554	0,336
	İyi	3	5	41	7	44	7		
	Orta	29	44	279	49	308	49		
	Kötü	20	30	168	30	188	30		
	Çok kötü	9	14	61	11	70	11		
	Toplam	66	100	567	100	633	100		
Soru 36	Hemen evlenmemi isterler.	2	3	19	3	21	3	15,502	0,001
	Evlenmem konusunda beni serbest bırakırlar	21	32	158	28	179	28		
	Üniversiteyi kazanamazsam evlenmemi isterler	6	9	9	2	15	2		
	Erken evlenmemi istemezler	37	56	381	67	418	66		
	Toplam	66	100	567	100	633	100		
Soru 37	Annem her zaman nereye harcadığımı kontrol eder	17	26	164	29	181	29		
	Babam her zaman nereye harcadığımı kontrol eder	13	20	92	16	105	17	0,808	0,847
	Hiçbir zaman kontrol etmezler	32	48	283	50	315	50		
	Bana genellikle harçlık vermezler	4	6	28	5	32	5		
	Toplam	66	100	567	100	633	100		

Tablo 42’de görüldüğü gibi, **“Soru 22. Anne-babalar çocuklarının en önemli hangi ihtiyacını karşılamadılar?”** sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer arasındaki ilişkiye bakıldığında, ailesi köy ve kentte yaşayan öğrenciler için sevgi/ilgi/şefkat seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babaların çocukların en önemli ihtiyacını karşılama ile öğrencinin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 23. Aileniz ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer ayrımı yapar mı?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer arasındaki ilişkiye bakıldığında, ailesi köy ve kentte yaşayan öğrenciler için anne-babaların cinsiyet ayrımı yapmadıkları seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babanın cinsiyet ayrımı yapma durumu ile öğrencinin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 24. Aileniz karşı cinsle arkadaşlık kurmanıza nasıl yaklaşır?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer arasındaki ilişkiye bakıldığında, ailesi köy ve kentte yaşayan öğrenciler için anne-babaları karşı cins ile arkadaşlık kurmalarına karışmadığı seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babanın karşı cins ile arkadaşlık kurulmasına verdiği tepki ile öğrencinin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 25. Ailenizin sözünü dinlemediğinizde size nasıl davranırlar?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer arasındaki ilişkiye bakıldığında, ailesi köyde ve kentte yaşayan öğrenciler için annem kızar, sürekli nasihat eder seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babanın aile sözü dinlenmediği zaman verilen tepki ile öğrencinin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 27. Gelenek ve göreneklerden kaynaklanan (el öpme, büyüklere saygı, büyüklerin yanında bacak bacak üstüne atmama vb.) davranışlara bağlılık konusunda anne- babanızla anlaşmazlığınız konusunda nasıl davranırsınız ?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer arasındaki ilişkiye bakıldığında, ailesi köy ve kentte yaşayan öğrenciler için bu konuda

anlaşmazlık yaşamadıkları seçeneği en yüksek orana sahiptir ve gelenek-göreneğe bağlı davranışlar noktasında yaşanan anlaşmazlıklar ile öğrencinin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 29. Giyim-kuşam konusunda aileniz size ne ölçüde karışır?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer arasındaki ilişkiye bakıldığında, ailesi köyde ve kentte yaşayan öğrenciler için kimi zaman karışmalar seçeneği en yüksek orana sahiptir ve giyim-kuşam konusunda ile anlaşmazlık yaşama ile öğrencinin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 30. Siyasal düşünceleriniz konusunda ailenizle uyumsuzluk yaşadığınız zaman nasıl davranırsınız?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer arasındaki ilişkiye bakıldığında, ailesi köyde ve kentte yaşayan öğrenciler için karşılıklı fikirlerimizi tartışırız seçeneği en yüksek orana sahiptir ve siyasi konularda anlaşmazlık ile öğrencinin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 31. Dini ibadetler konusunda ailenizle uyumsuzluk yaşadığınız zaman nasıl davranırsınız?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer arasındaki ilişkiye bakıldığında, ailesi köyde yaşayan öğrenciler kendi fikirlerini savunurken, kentte yaşayan öğrenciler için ailenin dini tutumlarının benimsendiği seçeneği en yüksek orana sahiptir ve dini konularda anlaşmazlık ile öğrencinin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 33. Kazanmak istediğiniz üniversite ve bölüm hakkında ailenizle uyumsuzluk yaşadığınızda nasıl davranırsınız?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer arasındaki ilişkiye bakıldığında, ailesi köy ve kentte yaşayan öğrenciler için bir anlaşmazlığın olmadığı seçeneği en yüksek orana sahiptir ve üniversite seçimi ile öğrencinin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 34. Arkadaş seçiminize aileniz ne ölçüde karışır?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer arasındaki ilişkiye bakıldığında, ailesi köy ve kentte yaşayan öğrenciler için “kimi zaman karışır” seçeneği en yüksek orana sahiptir ve arkadaş seçimi ile öğrencinin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 35. Eve geç gelmenizi aileniz nasıl karşılar?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer arasındaki ilişkiye bakıldığında, ailesi köy ve kentte yaşayan öğrenciler için ailenin eve geç kalma durumuna orta düzeyde orana sahiptir.

“Soru 36. Aileniz liseyi bitirince, evlenmeniz konusunda ne düşünüyorlar?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer arasındaki ilişkiye bakıldığında, ailesi köy ve kentte yaşayan öğrenciler için ailenin erken evlenmelerini istemediği seçeneği en yüksek orana sahiptir ve ailenin liseyi bitirince evlenme konusundaki düşüncesi ile öğrencinin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Ailesi köy ve kentte yaşayan öğrencilerin aileleri çocuklarının erken evlenmesini istememekte olduğu belirlenmiştir.

“Soru 37. Aileniz size verdiği harçlık konusunda nasıl davranış gösterir?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer arasındaki ilişkiye bakıldığında, ailesi köy ve kentte yaşayan öğrenciler için ailenin hiçbir zaman kontrol etmediği seçeneği en yüksek orana sahiptir ve ailenin harçlık konusundaki düşüncesi ile öğrencinin ailesinin yaşamını sürdürdüğü yer değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 43. Öğrencinin Annesinin Eğitim Durumu İle Kuşak Çatışması Yönelik Sorular Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi.

		Anne Eğitim Durumu												X^2	p		
		Okuryazar değil		İlkokul mezunu		Ortaokul ve dengi		Lise ve dengi		Üniversite mezunu		Yüksek lisans/Doktora				Toplam	
Soru		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Soru 22	Sevgi/İlgi/Şefkat	9	75	167	67	92	69	85	64	73	76	8	80	434	69	18,143	0,255
	Güven/Koruma	1	8	44	18	22	17	29	22	19	20	2	20	117	18		
	Maddi ihtiyaçlarını karşılama	2	17	31	12	15	11	18	14	4	4	0	0	70	11		
	Diğer	0	0	8	3	4	3	0	0	0	0	0	0	12	2		
	Toplam	12	100	250	100	133	100	132	100	96	100	10	100	633	100		
Soru 23	Evet	0	0	19	8	13	10	2	2	4	4	1	10	39	6	10,530	0,062
	Hayır	12	100	231	92	120	90	130	98	92	96	9	90	594	94		
	Toplam	12	100	250	100	133	100	132	100	96	100	10	100	633	100		
Soru 24	Her ikisi de karışmazlar	2	17	119	48	67	50	79	60	60	63	7	70	334	53	36,930	0,001
	Annem anlayışla karşılar, babam kızar	4	33	44	18	27	20	23	17	15	16	1	10	114	18		
	Her ikisi de çok kızar	6	50	81	32	32	24	26	20	15	16	0	0	160	25		
	Babam anlayışla karşılar, annem kızar.	0	0	6	2	7	5	4	3	6	6	2	20	25	4		
	Toplam	12	100	250	100	133	100	132	100	96	100	10	100	633	100		
Soru 25	Annem kızar, sürekli nasihat eder	7	58	114	46	59	44	62	47	44	46	3	30	289	46	31,906	0,161
	Babam kızar, sürekli nasihat eder	5	42	82	33	38	29	37	28	24	25	2	20	188	30		
	Annem fiziksel şiddet uygular	0	0	2	1	4	3	0	0	0	0	1	10	7	1		
	Babam fiziksel şiddet uygular	0	0	7	3	2	2	4	3	3	3	0	0	16	3		
	Her ikisi de hiçbir şey yapmazlar	0	0	26	10	15	11	11	8	10	10	3	30	65	10		
	Farklı ceza yöntemleri uygularlar	0	0	19	8	15	11	18	14	15	16	1	10	68	11		
	Toplam	12	100	250	100	133	100	132	100	96	100	10	100	633	100		
	Soru 27	Bir anlaşmazlığımız yok	9	75	153	61	91	68	83	63	64	67	6	60	406		
Kendi fikirlerime göre davranırım		1	8	34	14	13	10	19	14	15	16	1	10	83	13		
Karşılıklı tartışırız		0	0	5	2	8	6	6	5	7	7	2	20	28	4		

	Ailemin istediğini yaparım	2	17	57	23	19	14	23	17	9	9	1	10	111	18		
	Baskı yaparlar	0	0	1	0	2	2	1	1	1	1	0	0	5	1		
	Toplam	12	100	250	100	133	100	132	100	96	100	10	100	633	100		
Soru 29	Çok karışır	2	17	20	8	12	9	11	8	3	3	0	0	48	8	18,619	0,232
	Kimi zaman karışır	4	33	133	53	66	50	61	46	46	48	3	30	313	49		
	Karışmam der karışır	1	8	18	7	14	11	8	6	4	4	2	20	47	7		
	Hiç karışmazlar	5	42	79	32	41	31	52	39	43	45	5	50	225	36		
	Toplam	12	100	250	100	133	100	132	100	96	100	10	100	633	100		
Soru 30	Kendi fikirlerimi savunurum	2	17	61	24	39	29	43	33	23	24	3	30	171	27	24,002	0,519
	Tepki gösteririm	0	0	17	7	5	4	5	4	4	4	0	0	31	5		
	Karşılıklı fikirlerimizi tartışırız	4	33	59	24	38	29	36	27	40	42	3	30	180	28		
	Ailemin düşüncelerini benimserim	2	17	57	23	24	18	27	20	15	16	1	10	126	20		
	Hiç bir şey yapmam	4	33	55	22	27	20	21	16	14	15	3	30	124	20		
	Diğer	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0		
	Toplam	12	100	250	100	133	100	132	100	96	100	10	100	633	100		
Soru 31	Kendi fikirlerimi savunurum	2	17	57	23	28	21	23	17	21	22	1	10	132	21	53,012	0,001
	Tepki gösteririm	0	0	6	2	7	5	8	6	2	2	0	0	23	4		
	Karşılıklı fikirlerimizi tartışırız	2	17	52	21	40	30	28	21	37	39	5	50	164	26		
	Ailemin dini tutumlarını benimserim	5	42	88	35	37	28	48	36	21	22	3	30	202	32		
	Hiç bir şey yapmam	2	17	46	18	21	16	25	19	15	16	1	10	110	17		
	Diğer	1	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0		
	Toplam	12	100	250	100	133	100	132	100	96	100	10	100	633	100		
Soru 33	Bir anlaşmazlığımız yok	5	42	106	42	73	55	46	35	48	50	7	70	285	45	27,765	0,319
	Kendi fikirlerime göre davranırım.	2	17	59	24	28	21	41	31	20	21	2	20	152	24		
	Karşılıklı tartışırız	4	33	52	21	24	18	32	24	24	25	1	10	137	22		
	Ailemin istediğin yaparım	1	8	13	5	3	2	7	5	1	1	0	0	25	4		
	Baskı yaparlar	0	0	18	7	4	3	5	4	3	3	0	0	30	5		
	Diğer	0	0	2	1	1	1	1	1	0	0	0	0	4	1		
	Toplam	12	100	250	100	133	100	132	100	96	100	10	100	633	100		
Soru 34	Çok karışır	2	17	29	12	26	20	16	12	1	1	1	10	75	12	39,682	0,001
	Kimi zaman karışır	6	50	158	63	75	56	78	59	55	57	8	80	380	60		
	Karışmam der karışır	3	25	17	7	4	3	13	10	7	7	0	0	44	7		
	Hiç karışmazlar	1	8	46	18	28	21	25	19	33	34	1	10	134	21		
	Toplam	12	100	250	100	133	100	132	100	96	100	10	100	633	100		
Soru 35	Çok iyi	0	0	8	3	7	5	6	5	2	2	0	0	23	4	18,034	0,546
	İyi	2	17	14	6	7	5	10	8	9	9	2	20	44	7		
	Orta	4	33	118	47	60	45	74	56	47	49	5	50	308	49		
	Kötü	3	25	81	32	43	32	31	23	27	28	3	30	188	30		
	Çok kötü	3	25	29	12	16	12	11	8	11	11	0	0	70	11		
	Toplam	12	100	250	100	133	100	132	100	96	100	10	100	633	100		
Soru 36	Hemen evlenmemi isterler.	0	0	10	4	5	4	5	4	1	1	0	0	21	3	17,975	0,264

Evlenmem konusunda beni serbest bırakırlar	6	50	58	23	42	32	46	35	24	25	3	30	179	28		
Üniversiteyi kazanamazsam evlenmemi isterler	1	8	6	2	5	4	1	1	2	2	0	0	15	2		
Erken evlenmemi istememezler	5	42	176	70	81	61	80	61	69	72	7	70	418	66		
Toplam	12	100	250	100	133	100	132	100	96	100	10	100	633	100		
Soru 37 Annem her zaman nereye harcadığımı kontrol eder	4	33	81	32	30	23	41	31	23	24	2	20	181	29	19,462	0,194
Babam her zaman nereye harcadığımı kontrol eder	4	33	41	16	27	20	19	14	13	14	1	10	105	17		
Hiçbir zaman kontrol etmezler	4	33	113	45	69	52	63	48	59	61	7	70	315	50		
Bana genellikle harçlık vermezler	0	0	15	6	7	5	9	7	1	1	0	0	32	5		
Toplam	12	100	250	100	133	100	132	100	96	100	10	100	633	100		

Tablo 43'te görüldüğü gibi, “**Soru 22. Anne-babalar çocuklarının en önemli hangi ihtiyacını karşılamadırlar?**” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin annelerinin eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, annesi okuryazar değil, ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrenciler için sevgi/ilgi/şefkat seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babaların çocukların en önemli ihtiyacını karşılama ile öğrencinin annelerinin eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“**Soru 23. Aileniz annelerinin eğitim durumu ayrımı yapar mı?**” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin annelerinin eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, annesi okuryazar değil, ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrenciler için anne-babaların cinsiyet ayrımı yapmadıkları seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babanın cinsiyet ayrımı yapma durumu ile öğrencinin annelerinin eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“**Soru 24. Aileniz karşı cinsle arkadaşlık kurmanıza nasıl yaklaşır?**” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin annelerinin eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, annesi okuryazar olmayan ve ilkokul mezunu olan öğrenciler için anne-babaları karşı cins ile arkadaşlık kurmalarına karıştıkları ve çok kızdıkları

seçeneği en yüksek orana sahipken, annesi ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu yaşayan öğrenciler için anne-babaları karşı cins ile arkadaşlık kurmalarına karışmadığı seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babanın karşı cins ile arkadaşlık kurulmasına verdiği tepki ile öğrencinin annelerinin eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Annesi okuryazar olmayan ve ilkokul mezunu olan öğrenciler için anne-babaları karşı cins ile arkadaşlık kurmalarına karıştıkları ve çok kızdıkları, annesi ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu yaşayan öğrenciler için anne-babaları karşı cins ile arkadaşlık kurmalarına karışmadığı belirlenmiştir.

“Soru 25. Ailenizin sözünü dinlemediğinizde size nasıl davranırlar?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin annelerinin eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, annesi okuryazar değil, ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrenciler için annem kızar, sürekli nasihat eder seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babanın aile sözü dinlenmediği zaman verilen tepki ile öğrencinin annelerinin eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 27. Gelenek ve göreneklerden kaynaklanan (el öpme, büyüklere saygı, büyüklerin yanında bacak bacak üstüne atmama vb.) davranışlara bağlılık konusunda anne- babanızla anlaşmazlığınız konusunda nasıl davranırsınız ?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin annelerinin eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, annesi okuryazar değil, ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrenciler için bu konuda anlaşmazlık yaşamadıkları seçeneği en yüksek orana sahiptir ve gelenek-göreneğe bağlı davranışlar noktasında yaşanan anlaşmazlıklar ile öğrencinin annelerinin eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 29. Giyim-kuşam konusunda aileniz size ne ölçüde karışır?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin annelerinin eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, annesi okuryazar değil, ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrenciler için kimi zaman karışırlar seçeneği en yüksek orana sahiptir ve giyim-kuşam konusunda ile anlaşmazlık

yaşama ile öğrencinin annelerinin eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 30. Siyasal düşünceleriniz konusunda ailenizle uyumsuzluk yaşadığınız zaman nasıl davranırsınız?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin annelerinin eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, siyasi konularda anlaşmazlık ile öğrencinin annelerinin eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 31. Dini ibadetler konusunda ailenizle uyumsuzluk yaşadığınız zaman nasıl davranırsınız?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin annelerinin eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, dini konularda anlaşmazlık ile öğrencinin annelerinin eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Annesi okuryazar değil, ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu olan öğrenciler ailesinin dini tutumlarını benimsediğini belirtmiştir.

“Soru 33. Kazanmak istediğiniz üniversite ve bölüm hakkında ailenizle uyumsuzluk yaşadığınızda nasıl davranırsınız?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin annelerinin eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, annesi okuryazar değil, ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrenciler için bir anlaşmazlığın olmadığı seçeneği en yüksek orana sahiptir ve üniversite seçimi ile öğrencinin annelerinin eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 34. Arkadaş seçiminize aileniz ne ölçüde karışır?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin annelerinin eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, annesi okuryazar değil, ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrenciler için “kimi zaman karışır” seçeneği en yüksek orana sahiptir ve arkadaş seçimi ile öğrencinin annelerinin eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Annesi okuryazar değil, ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu olan öğrenciler ailesi arkadaş seçimine kimi zaman karışıldığını belirtmiştir.

“Soru 35. Eve geç gelmenizi aileniz nasıl karşılar?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin annelerinin eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, annesi okuryazar değil, ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrenciler için ailenin eve geç kalma durumuna orta düzeyde bir tepki göstermesi seçeneği en yüksek orana sahiptir ve eve geç kalma durumu ile öğrencinin annelerinin eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

“Soru 36. Aileniz liseyi bitirince, evlenmeniz konusunda ne düşünüyorlar?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin annelerinin eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, annesi okuryazar olmayan öğrencilerin “evlenme konusunda beni serbest bıraktılar” seçeneği en yüksek orana sahiptir, annesi ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrenciler için ailenin erken evlenmelerini istemediği seçeneği en yüksek orana sahiptir ve ailenin liseyi bitirince evlenme konusundaki düşüncesi ile öğrencinin annelerinin eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Annesi okuryazar olmayan öğrencilerin annesi evlenme konusunda serbest bıraktığı, annesi ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrencilerin aileleri çocuklarının erken evlenmesini istememekte olduğu belirlenmiştir.

“Soru 37. Aileniz size verdiği harçlık konusunda nasıl davranış gösterir?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin annelerinin eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, okuryazar değil, ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrenciler için ailenin hiçbir zaman kontrol etmediği seçeneği en yüksek orana sahiptir ve ailenin harçlık konusundaki düşüncesi ile öğrencinin annelerinin eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 44. Öğrencinin Babasının Eğitim Durumu İle Kuşak Çatışması Yönelik Sorular Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi.

		Baba eğitim durumu												X^2	P		
		Okuryazar değil		İlkokul mezunu		Ortaokul ve dengi		Lise ve dengi		Üniversite mezunu		Yüksek lisans/Doktora				Toplam	
Soru		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Soru 22	Sevgi/İlgi/Şefkat	2	40	89	70	92	72	110	64	118	67	23	92	434	69	33,151	0,004
	Güven/Koruma	3	60	18	14	17	13	40	23	37	21	2	8	117	18		
	Maddi ihtiyaçlarımı karşılama	0	0	14	11	14	11	23	13	19	11	0	0	70	11		
	Diğer	0	0	6	5	5	4	0	0	1	1	0	0	12	2		
	Toplam	5	100	127	100	128	100	173	100	175	100	25	100	633	100		
Soru 23	Evet	1	20	10	8	8	6	11	6	8	5	1	4	39	6	3,281	0,657
	Hayır	4	80	117	92	120	94	162	94	167	95	24	96	594	94		
	Toplam	5	100	127	100	128	100	173	100	175	100	25	100	633	100		
Soru 24	Her ikisi de karışmazlar	0	0	60	47	61	48	95	55	106	61	12	48	334	53	28,730	0,017
	Annem anlayışla karşılar, babam kızar	2	40	29	23	33	26	25	14	19	11	6	24	114	18		
	Her ikisi de çok kızar	3	60	36	28	30	23	46	27	40	23	5	20	160	25		
	Babam anlayışla karşılar, annem kızar.	0	0	2	2	4	3	7	4	10	6	2	8	25	4		
	Toplam	5	100	127	100	128	100	173	100	175	100	25	100	633	100		
Soru 25	Annem kızar, sürekli nasihat eder	2	40	67	53	57	45	73	42	78	45	12	48	289	46	18,599	0,816
	Babam kızar, sürekli nasihat eder	3	60	31	24	41	32	58	34	51	29	4	16	188	30		
	Annem fiziksel şiddet uygular	0	0	2	2	3	2	2	1	0	0	0	0	7	1		
	Babam fiziksel şiddet uygular	0	0	4	3	2	2	3	2	6	3	1	4	16	3		
	Her ikisi de hiçbir şey yapmazlar	0	0	13	10	13	10	18	10	18	10	3	12	65	10		
	Farklı ceza yöntemleri uygularlar	0	0	10	8	12	9	19	11	22	13	5	20	68	11		
	Toplam	5	100	127	100	128	100	173	100	175	100	25	100	633	100		
Soru 27	Bir anlaşmazlığımız yok	3	60	79	62	75	59	113	65	120	69	16	64	406	64	25,145	0,816
	Kendi fikirlerime göre davranırım	0	0	14	11	17	13	27	16	23	13	2	8	83	13		
	Karşılıklı tartışırız	1	20	2	2	5	4	9	5	10	6	1	4	28	4		
	Ailemin istediğini yaparım	1	20	31	24	28	22	24	14	21	12	6	24	111	18		
	Baskı yaparlar	0	0	1	1	3	2	0	0	1	1	0	0	5	1		
	Toplam	5	100	127	100	128	100	173	100	175	100	25	100	633	100		
	Soru 29	Çok karışır	1	20	10	8	8	6	16	9	10	6	3	12	48		
Kimi zaman karışır	1	20	68	54	65	51	93	54	74	42	12	48	313	49			
Karışmam der karışır	1	20	5	4	17	13	15	9	8	5	1	4	47	7			
Hiç karışmazlar	2	40	44	35	38	30	49	28	83	47	9	36	225	36			
Toplam	5	100	127	100	128	100	173	100	175	100	25	100	633	100			
Soru 30	Kendi fikirlerimi savunurum	0	0	36	28	42	33	46	27	42	24	5	20	171	27	28,580	0,282
	Tepki gösteririm	1	20	8	6	5	4	6	3	9	5	2	8	31	5		

	Karşılıklı fikirlerimizi tartışırız	1	20	26	20	34	27	47	27	61	35	11	44	180	28		
	Ailemin düşüncelerini benimserim	2	40	23	18	22	17	43	25	33	19	3	12	126	20		
	Hiç bir şey yapmam	1	20	33	26	25	20	31	18	30	17	4	16	124	20		
	Diğer	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0		
	Toplam	5	100	127	100	128	100	173	100	175	100	25	100	633	100		
Soru 31	Kendi fikirlerimi savunurum	2	40	30	24	33	26	34	20	30	17	3	12	132	21	29,071	0,261
	Tepki gösteririm	1	20	2	2	8	6	8	5	3	2	1	4	23	4		
	Karşılıklı fikirlerimizi tartışırız	0	0	25	20	32	25	48	28	49	28	10	40	164	26		
	Ailemin dini tutumlarını benimserim	2	40	44	35	39	30	53	31	58	33	6	24	202	32		
	Hiç bir şey yapmam	0	0	25	20	15	12	30	17	35	20	5	20	110	17		
	Diğer	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	2	0		
	Toplam	5	100	127	100	128	100	173	100	175	100	25	100	633	100		
Soru 33	Bir anlaşmazlığımız yok	5	100	50	39	62	48	74	43	78	45	16	64	285	45	34,880	0,09
	Kendi fikrime göre davranırım.	0	0	32	25	26	20	48	28	41	23	5	20	152	24		
	Karşılıklı tartışırız	0	0	28	22	28	22	31	18	49	28	1	4	137	22		
	Ailemin istediğin yaparım	0	0	8	6	2	2	10	6	3	2	2	8	25	4		
	Baskı yaparlar	0	0	7	6	9	7	9	5	4	2	1	4	30	5		
	Diğer	0	0	2	2	1	1	1	1	0	0	0	0	4	1		
	Toplam	5	100	127	100	128	100	173	100	175	100	25	100	633	100		
Soru 34	Çok karışır	1	20	13	10	17	13	24	14	18	10	2	8	75	12	23,473	0,075
	Kimi zaman karışır	2	40	81	64	76	59	111	64	93	53	17	68	380	60		
	Karışmam der karışır	1	20	12	9	9	7	7	4	11	6	4	16	44	7		
	Hiç karışmazlar	1	20	21	17	26	20	31	18	53	30	2	8	134	21		
	Toplam	5	100	127	100	128	100	173	100	175	100	25	100	633	100		
Soru 35	Çok iyi	0	0	4	3	2	2	9	5	8	5	0	0	23	4	22,703	0,304
	İyi	1	20	7	6	10	8	5	3	18	10	3	12	44	7		
	Orta	2	40	59	46	58	45	91	53	86	49	12	48	308	49		
	Kötü	1	20	45	35	43	34	46	27	48	27	5	20	188	30		
	Çok kötü	1	20	12	9	15	12	22	13	15	9	5	20	70	11		
	Toplam	5	100	127	100	128	100	173	100	175	100	25	100	633	100		
Soru 36	Hemen evlenmemi isterler.	2	40	4	3	3	2	9	5	2	1	1	4	21	3	41,721	0,000
	Evlenmem konusunda beni serbest bırakırlar	0	0	31	24	37	29	54	31	49	28	8	32	179	28		
	Üniversiteyi kazanamazsam evlenmemi isterler	1	20	5	4	0	0	3	2	6	3	0	0	15	2		
	Erken evlenmemi istemezler	2	40	87	69	88	69	107	62	118	67	16	64	418	66		
	Toplam	5	100	127	100	128	100	173	100	175	100	25	100	633	100		
Soru 37	Annem her zaman nereye harcadığımı kontrol eder	1	20	51	40	34	27	50	29	41	23	4	16	181	29	32,108	0,006
	Babam her zaman nereye harcadığımı kontrol eder	1	20	18	14	27	21	27	16	22	13	10	40	105	17		
	Hiçbir zaman kontrol etmezler	2	40	52	41	58	45	88	51	104	59	11	44	315	50		
	Bana genellikle harçlık vermezler	1	20	6	5	9	7	8	5	8	5	0	0	32	5		
	Toplam	5	100	127	100	128	100	173	100	175	100	25	100	633	100		

Tablo 44’te görüldüğü gibi, **“Soru 22. Anne-babalar çocuklarının en önemli hangi ihtiyacını karşılamadılar?”** sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin babalarının eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, babası okuryazar olmayan öğrencilerin güven/koruma seçeneği en yüksek orana sahip iken, babası ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi, üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrenciler için sevgi/ilgi/şefkat seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babaların çocukların en önemli ihtiyacını karşılama ile öğrencinin babalarının eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Babası okuryazar olmayan öğrencilerin güven/koruma, babası ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi, üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrenciler için sevgi/ilgi/şefkat olduğunu belirlenmiştir.

“Soru 24. Aileniz karşı cinsle arkadaşlık kurmanıza nasıl yaklaşır?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin babalarının eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, babası okuryazar olmayan ve ilkokul mezunu olan öğrenciler için anne-babaları karşı cins ile arkadaşlık kurmalarına karıştıkları ve çok kızdıkları seçeneği en yüksek orana sahipken, babası ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu yaşayan öğrenciler için anne-babaları karşı cins ile arkadaşlık kurmalarına karışmadığı seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babanın karşı cins ile arkadaşlık kurulmasına verdiği tepki ile öğrencinin babalarının eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Babası okuryazar olmayan öğrenciler için anne-babaları karşı cins ile arkadaşlık kurmalarına karıştıkları ve çok kızdıkları, babası ilkokul, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu yaşayan öğrenciler için anne-babaları karşı cins ile arkadaşlık kurmalarına karışmadığı belirlenmiştir.

“Soru 36. Aileniz liseyi bitirince, evlenmeniz konusunda ne düşünüyorlar?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin babalarının eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, babası okuryazar olmayan öğrencilerin “evlenme konusunda beni serbest bıraktılar” seçeneği en yüksek orana sahiptir, babası ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrenciler için ailenin erken evlenmelerini istemediği seçeneği en yüksek orana sahiptir ve ailenin liseyi bitirince evlenme konusundaki düşüncesi ile öğrencinin babalarının eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir

($p < 0,05$). Babası okuryazar olmayan, ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrencilerin aileleri çocuklarının erken evlenmesini istememekte olduğu belirlenmiştir.

“Soru 37. Aileniz size verdiği harçlık konusunda nasıl davranış gösterir?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin babalarının eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, okuryazar değil, ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrenciler için ailenin hiçbir zaman kontrol etmediği seçeneği en yüksek orana sahiptir ve ailenin harçlık konusundaki düşüncesi ile öğrencinin babalarının eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Babası okuryazar olmayan, ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrencilerin ailelerinin harçlıklarını hiçbir zaman kontrol etmedikleri belirlenmiştir.

Diğer sorulara öğrencilerin verdiği cevaplar ile öğrencilerin babalarının eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, sorular ile öğrencinin babalarının eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 45. Öğrencinin Annesinin Mesleği İle Kuşak Çatışması Yönelik Sorular Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi.

		Anne Mesleği												X^2	p		
		Ev hanımı		İşçi		Memur		Serbest Meslek		Emekli		Diğer				Toplam	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Soru 22	Sevgi/İlgi/Şefkat	308	68	36	62	53	75	21	88	8	67	8	67	434	69	12,840	0,615
	Güven/Koruma	82	18	14	24	14	20	1	4	3	25	3	25	117	18		
	Maddi ihtiyaçlarını karşılama	56	12	7	12	4	6	1	4	1	8	1	8	70	11		
	Diğer	10	2	1	2	0	0	1	4	0	0	0	0	12	2		
	Toplam	456	100	58	100	71	100	24	100	12	100	12	100	633	100		
Soru 23	Evet	29	6	5	9	2	3	2	8	0	0	1	8	39	6	3,093	0,686
	Hayır	427	94	53	91	69	97	22	92	12	100	11	92	594	94		
	Toplam	456	100	58	100	71	100	24	100	12	100	12	100	633	100		
Soru 24	Her ikisi de karışmazlar	234	51	26	45	44	62	13	54	8	67	9	75	334	53	32,768	0,005
	Annem anlayışla karşılar, babam kızar	83	18	17	29	10	14	2	8	1	8	1	8	114	18		

	Her ikisi de çok kızar	126	28	13	22	9	13	9	38	2	17	1	8	160	25		
	Babam anlayışla karşılar, annem kızar.	13	3	2	3	8	11	0	0	1	8	1	8	25	4		
	Toplam	456	100	58	100	71	100	24	100	12	100	12	100	633	100		
Soru 25	Annem kızar, sürekli nasihat eder	212	46	22	38	30	42	15	63	4	33	6	50	289	46	32,955	0,132
	Babam kızar, sürekli nasihat eder	143	31	23	40	15	21	2	8	3	25	2	17	188	30		
	Annem fiziksel şiddet uygular	5	1	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	7	1		
	Babam fiziksel şiddet uygular	11	2	1	2	4	6	0	0	0	0	0	0	16	3		
	Her ikisi de hiçbir şey yapmazlar	43	9	6	10	10	14	3	13	1	8	2	17	65	10		
	Farklı ceza yöntemleri uygularlar	42	9	4	7	12	17	4	17	4	33	2	17	68	11		
	Toplam	456	100	58	100	71	100	24	100	12	100	12	100	633	100		
Soru 27	Bir anlaşmazlığımız yok	291	64	39	67	49	69	10	42	9	75	8	67	406	64	42,801	0,002
	Kendi fikirlerime göre davranırım	60	13	5	9	9	13	4	17	1	8	4	33	83	13		
	Karşılıklı tartışırız	19	4	1	2	7	10	1	4	0	0	0	0	28	4		
	Ailemin istediğini yaparım	84	18	13	22	5	7	7	29	2	17	0	0	111	18		
	Baskı yaparlar	2	0	0	0	1	1	2	8	0	0	0	0	5	1		
	Toplam	456	100	58	100	71	100	24	100	12	100	12	100	633	100		
Soru 29	Çok karışır	35	8	6	10	2	3	3	13	1	8	1	8	48	8	12,296	0,656
	Kimi zaman karışır	227	50	34	59	32	45	10	42	6	50	4	33	313	49		
	Karışmam der karışır	34	7	4	7	5	7	3	13	0	0	1	8	47	7		
	Hiç karışmazlar	160	35	14	24	32	45	8	33	5	42	6	50	225	36		
	Toplam	456	100	58	100	71	100	24	100	12	100	12	100	633	100		
Soru 30	Kendi fikirlerimi savunurum	120	26	15	26	21	30	8	33	2	17	5	42	171	27	31,559	0,171
	Tepki gösteririm	25	5	2	3	3	4	0	0	0	0	1	8	31	5		
	Karşılıklı fikirlerimizi tartışırız	122	27	16	28	28	39	8	33	2	17	4	33	180	28		
	Ailemin düşüncelerini benimserim	95	21	12	21	7	10	4	17	6	50	2	17	126	20		
	Hiç bir şey yapmam	94	21	12	21	12	17	4	17	2	17	0	0	124	20		
	Diğer	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0		
	Toplam	456	100	58	100	71	100	24	100	12	100	12	100	633	100		
Soru 31	Kendi fikirlerimi savunurum	97	21	7	12	13	18	8	33	3	25	4	33	132	21	22,473	0,608
	Tepki gösteririm	17	4	1	2	2	3	2	8	1	8	0	0	23	4		
	Karşılıklı fikirlerimizi tartışırız	113	25	15	26	26	37	6	25	1	8	3	25	164	26		
	Ailemin dini tutumlarını benimserim	151	33	22	38	16	23	5	21	6	50	2	17	202	32		
	Hiç bir şey yapmam	76	17	13	22	14	20	3	13	1	8	3	25	110	17		

	Diğer	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0			
	Toplam	456	100	58	100	71	100	24	100	12	100	12	100	633	100		
Soru 33	Bir anlaşmazlığımız yok	203	45	22	38	32	45	11	46	8	67	9	75	285	45	26,001	0,408
	Kendi fikirlerime göre davranırım.	115	25	15	26	16	23	2	8	2	17	2	17	152	24		
	Karşılıklı tartışırız	94	21	13	22	21	30	7	29	1	8	1	8	137	22		
	Ailemin istediğini yaparım	16	4	4	7	1	1	3	13	1	8	0	0	25	4		
	Baskı yaparlar	24	5	4	7	1	1	1	4	0	0	0	0	30	5		
	Diğer	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	1		
	Toplam	456	100	58	100	71	100	24	100	12	100	12	100	633	100		
Soru 34	Çok karışır	66	14	4	7	1	1	3	13	1	8	0	0	75	12	26,339	0,035
	Kimi zaman karışır	268	59	41	71	45	63	11	46	9	75	6	50	380	60		
	Karışmam der	35	8	2	3	3	4	2	8	0	0	2	17	44	7		
	karışır																
	Hiç karışmazlar	87	19	11	19	22	31	8	33	2	17	4	33	134	21		
	Toplam	456	100	58	100	71	100	24	100	12	100	12	100	633	100		
Soru 35	Çok iyi	18	4	2	3	1	1	1	4	0	0	1	8	23	4	24,538	0,220
	İyi	28	6	5	9	8	11	1	4	1	8	1	8	44	7		
	Orta	223	49	20	34	33	46	16	67	10	83	6	50	308	49		
	Kötü	140	31	22	38	21	30	3	13	1	8	1	8	188	30		
	Çok kötü	47	10	9	16	8	11	3	13	0	0	3	25	70	11		
	Toplam	456	100	58	100	71	100	24	100	12	100	12	100	633	100		
Soru 36	Hemen evlenmemi isterler.	13	3	4	7	1	1	3	13	0	0	0	0	21	3	21,138	0,132
	Evlenmem konusunda beni serbest bırakırlar	135	30	11	19	17	24	5	21	4	33	7	58	179	28		
	Üniversiteyi kazanamazsam evlenmemi isterler	11	2	1	2	3	4	0	0	0	0	0	0	15	2		
	Erken evlenmemi istemezler	297	65	42	72	50	70	16	67	8	67	5	42	418	66		
	Toplam	456	100	58	100	71	100	24	100	12	100	12	100	633	100		
Soru 37	Annem her zaman nereye harcadığımı kontrol eder	131	29	24	41	15	21	8	33	1	8	2	17	181	29	23,665	0,071
	Babam her zaman nereye harcadığımı kontrol eder	78	17	9	16	9	13	4	17	2	17	3	25	105	17		
	Hiçbir zaman kontrol etmezler	218	48	24	41	47	66	10	42	9	75	7	58	315	50		
	Bana genellikle harçlık vermezler	29	6	1	2	0	0	2	8	0	0	0	0	32	5		
	Toplam	456	100	58	100	71	100	24	100	12	100	12	100	633	100		

Tablo 45'te görüldüğü gibi, “**Soru 24. Aileniz karşı cinsle arkadaşlık kurmanıza nasıl yaklaşır?**” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin annelerinin mesleği arasındaki ilişkiye bakıldığında, annesi ev hanımı, işçi, memur, serbest meslek, emekli ve Diğer olan öğrenciler için anne-babaları karşı cins ile arkadaşlık kurmalarına karışmadığı seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babanın karşı cins ile arkadaşlık kurulmasına verdiği tepki ile öğrencinin annelerinin mesleği değişkeni

arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Annesi ev hanımı, işçi, memur, serbest meslek, emekli ve diğer meslekleri icra eden öğrenciler için anne-babaları karşı cins ile arkadaşlık kurmalarına karışmadığı belirlenmiştir.

“Soru 27. Gelenek ve göreneklerden kaynaklanan (el öpme, büyüklere saygı, büyüklerin yanında bacak bacak üstüne atmama vb.) davranışlara bağlılık konusunda anne- babanızla anlaşmazlığınız konusunda nasıl davranırsınız ?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin annelerinin mesleği arasındaki ilişkiye bakıldığında, mesleği annesi ev hanımı, işçi, memur, serbest meslek, emekli ve diğer meslekleri icra eden öğrenciler için bu konuda anlaşmazlık yaşamadıkları seçeneği en yüksek orana sahiptir ve gelenek-göreneğe bağlı davranışlar noktasında yaşanan anlaşmazlıklar ile öğrencinin annelerinin mesleği değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

“Soru 34. Arkadaş seçiminize aileniz ne ölçüde karışır?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin annelerinin mesleği arasındaki ilişkiye bakıldığında, annesi ev hanımı, işçi, memur, serbest meslek, emekli ve diğer meslekleri icra eden öğrenciler için “kimi zaman karışır” seçeneği en yüksek orana sahiptir ve arkadaş seçimi ile öğrencinin annelerinin mesleği değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Annesi ev hanımı, işçi, memur, serbest meslek, emekli ve diğer meslekleri icra eden öğrenciler ailesi arkadaş seçimine kimi zaman karışıldığını belirtmiştir.

Diğer sorulara öğrencilerin verdiği cevaplar ile öğrencilerin annesinin mesleği arasındaki ilişkiye bakıldığında, sorular ile öğrencinin annesinin mesleği değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 46. Öğrencinin Babasının Mesleği İle Kuşak Çatışması Yönelik Sorular Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi.

		Baba Mesleği												X^2	P		
		Çalışmıyor		İşçi		Memur		Serbest Meslek		Emekli		Diğer				Toplam	
Soru		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Soru 22	Sevgi/İlgi/Şefkat	14	58	135	69	104	68	95	68	71	71	15	65	434	69	22,427	0,097
	Güven/Koruma	4	17	39	20	36	24	19	14	14	14	5	22	117	18		
	Maddi ihtiyaçlarını karşılama	5	21	19	10	11	7	18	13	14	14	3	13	70	11		
	Diğer	1	4	2	1	1	1	7	5	1	1	0	0	12	2		
	Toplam	24	100	195	100	152	100	139	100	100	100	23	100	633	100		
Soru 23	Evet	4	17	9	5	7	5	12	9	7	7	0	0	39	6	9,125	0,104
	Hayır	20	83	186	95	145	95	127	91	93	93	23	100	594	94		
	Toplam	24	100	195	100	152	100	139	100	100	100	23	100	633	100		
Soru 24	Her ikisi de karışmazlar	9	38	99	51	81	53	77	55	54	54	14	61	334	53	14,713	0,472
	Annem anlayışla karşılar, babam kızar	7	29	37	19	20	13	24	17	21	21	5	22	114	18		
	Her ikisi de çok kızar	8	33	51	26	41	27	32	23	24	24	4	17	160	25		
	Babam anlayışla karşılar, annem kızar.	0	0	8	4	10	7	6	4	1	1	0	0	25	4		
	Toplam	24	100	195	100	152	100	139	100	100	100	23	100	633	100		
Soru 25	Annem kızar, sürekli nasihat eder	11	46	91	47	66	43	65	47	47	47	9	39	289	46	21,334	0,674
	Babam kızar, sürekli nasihat eder	5	21	62	32	45	30	38	27	32	32	6	26	188	30		
	Annem fiziksel şiddet uygular	1	4	3	2	1	1	2	1	0	0	0	0	7	1		
	Babam fiziksel şiddet uygular	2	8	4	2	7	5	2	1	0	0	1	4	16	3		
	Her ikisi de hiçbir şey yapmazlar	4	17	18	9	17	11	13	9	9	9	4	17	65	10		
	Farklı ceza yöntemleri uygularlar	1	4	17	9	16	11	19	14	12	12	3	13	68	11		
	Toplam	24	100	195	100	152	100	139	100	100	100	23	100	633	100		
	Soru 27	Bir anlaşmazlığımız yok	8	33	130	67	99	65	87	63	65	65	17	74	406	64	32,138
Kendi fikirlerime göre davranırım		7	29	14	7	24	16	25	18	12	12	1	4	83	13		
Karşılıklı tartışırız		1	4	8	4	9	6	7	5	3	3	0	0	28	4		
Ailemin istediğini yaparım		8	33	42	22	19	13	18	13	19	19	5	22	111	18		
Baskı yaparlar		0	0	1	1	1	1	2	1	1	1	0	0	5	1		
Toplam		24	100	195	100	152	100	139	100	100	100	23	100	633	100		
Soru 29	Çok karışır	3	13	16	8	14	9	8	6	7	7	0	0	48	8	17,602	0,284
	Kimi zaman karışır	12	50	97	50	69	45	71	51	55	55	9	39	313	49		
	Karışmam der karışır	4	17	13	7	7	5	13	9	6	6	4	17	47	7		
	Hiç karışmazlar	5	21	69	35	62	41	47	34	32	32	10	43	225	36		
	Toplam	24	100	195	100	152	100	139	100	100	100	23	100	633	100		
Soru 30	Kendi fikirlerimi savunurum	10	42	46	24	41	27	45	32	24	24	5	22	171	27	41,519	0,020
	Tepki gösteririm	0	0	11	6	8	5	6	4	5	5	1	4	31	5		
	Karşılıklı fikirlerimizi tartışırız	4	17	53	27	52	34	36	26	27	27	8	35	180	28		
	Ailemin düşüncelerini benimserim	5	21	42	22	26	17	25	18	22	22	6	26	126	20		
	Hiç bir şey yapmam	5	21	43	22	25	16	27	19	22	22	2	9	124	20		

	Diğer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	1	0			
	Toplam	24	100	195	100	152	100	139	100	100	100	23	100	633	100		
Soru	Kendi fikirlerimi savunurum	8	33	35	18	28	18	38	27	20	20	3	13	132	21	21,474	0,666
31	Tepki gösteririm	0	0	9	5	5	3	7	5	1	1	1	4	23	4		
	Karşılıklı fikirlerimizi tartışırız	7	29	47	24	46	30	31	22	26	26	7	30	164	26		
	Ailemin dini tutumlarını benimserim	5	21	69	35	44	29	39	28	37	37	8	35	202	32		
	Hiç bir şey yapmam	4	17	33	17	29	19	24	17	16	16	4	17	110	17		
	Diğer	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0		
	Toplam	24	100	195	100	152	100	139	100	100	100	23	100	633	100		
Soru	Bir anlaşmazlığımız yok	9	38	86	44	71	47	63	45	45	45	11	48	285	45	19,658	0,765
33	Kendi fikrime göre davranırım.	4	17	46	24	38	25	36	26	21	21	7	30	152	24		
	Karşılıklı tartışırız	4	17	43	22	31	20	30	22	24	24	5	22	137	22		
	Ailemin istediğin yaparım	3	13	7	4	5	3	5	4	5	5	0	0	25	4		
	Baskı yaparlar	4	17	12	6	6	4	4	3	4	4	0	0	30	5		
	Diğer	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	4	1		
	Toplam	24	100	195	100	152	100	139	100	100	100	23	100	633	100		
Soru	Çok karışır	4	17	25	13	16	11	19	14	9	9	2	9	75	12	29,364	0,014
34	Kimi zaman karışır	10	42	112	57	80	53	87	63	76	76	15	65	380	60		
	Karışmam der karışır	0	0	13	7	16	11	8	6	6	6	1	4	44	7		
	Hiç karışmazlar	10	42	45	23	40	26	25	18	9	9	5	22	134	21		
	Toplam	24	100	195	100	152	100	139	100	100	100	23	100	633	100		
Soru	Çok iyi	2	8	3	2	8	5	6	4	4	4	0	0	23	4	20,372	0,435
35	İyi	2	8	12	6	15	10	7	5	4	4	4	17	44	7		
	Orta	12	50	91	47	69	45	72	52	53	53	11	48	308	49		
	Kötü	7	29	68	35	42	28	35	25	30	30	6	26	188	30		
	Çok kötü	1	4	21	11	18	12	19	14	9	9	2	9	70	11		
	Toplam	24	100	195	100	152	100	139	100	100	100	23	100	633	100		
Soru	Hemen evlenmemi isterler.	2	8	9	5	4	3	6	4	0	0	0	0	21	3	18,071	0,259
36	Evlenmem konusunda beni serbest bırakırlar	8	33	46	24	47	31	39	28	36	36	3	13	179	28		
	Üniversiteyi kazanamazsam evlenmemi isterler	0	0	3	2	5	3	4	3	2	2	1	4	15	2		
	Erken evlenmemi istemezler	14	58	137	70	96	63	90	65	62	62	19	83	418	66		
	Toplam	24	100	195	100	152	100	139	100	100	100	23	100	633	100		
Soru	Annem her zaman nereye harcadığımı kontrol eder	7	29	60	31	37	24	41	29	30	30	6	26	181	29	15,182	0,438
37	Babam her zaman nereye harcadığımı kontrol eder	1	4	34	17	28	18	18	13	21	21	3	13	105	17		
	Hiçbir zaman kontrol etmezler	12	50	92	47	80	53	72	52	46	46	13	57	315	50		
	Bana genellikle harçlık vermezler	4	17	9	5	7	5	8	6	3	3	1	4	32	5		
	Toplam	24	100	195	100	152	100	139	100	100	100	23	100	633	100		

Tablo 46’da görüldüğü gibi, “**Soru 27. Gelenek ve göreneklerden kaynaklanan (el öpme, büyüklere saygı, büyüklerin yanında bacak bacak üstüne atmama vb.) davranışlara bağlılık konusunda anne- babanızla anlaşmazlığınız konusunda nasıl davranırsınız ?**” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin babalarının mesleği arasındaki ilişkiye bakıldığında, babası çalışmayan, işçi, memur, serbest meslek, emekli ve diğer meslekleri icra eden öğrenciler için bu konuda anlaşmazlık yaşamadıkları seçeneği en yüksek orana sahiptir ve gelenek-göreneğe bağlı davranışlar noktasında yaşanan anlaşmazlıklar ile öğrencinin babalarının mesleği değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Babası çalışmayan, işçi, memur, serbest meslek, emekli ve diğer meslekleri icra eden olan

öğrenciler gelenek-göreneklere bağlılık noktasında anlaşmazlık konusunda herhangi bir sorun yaşanmadığını belirtmiştir.

“Soru 30. Siyasal düşünceleriniz konusunda ailenizle uyumsuzluk yaşadığınız zaman nasıl davranırsınız?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin babalarının mesleği arasındaki ilişkiye bakıldığında, siyasi konularda anlaşmazlık ile öğrencinin babalarının mesleği değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Babası çalışmayan, işçi, memur, serbest meslek, emekli ve diğer meslekleri icra eden olan öğrenciler ailesi ile karşılıklı fikirlerini paylaştıkları belirlenmiştir.

“Soru 34. Arkadaş seçiminize aileniz ne ölçüde karışır?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin babalarının mesleği arasındaki ilişkiye bakıldığında, babası çalışmayan, işçi, memur, serbest meslek, emekli ve diğer meslekleri icra eden öğrenciler için “kimi zaman karışır” seçeneği en yüksek orana sahiptir ve arkadaş seçimi ile öğrencinin babalarının mesleği değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Babası çalışmayan, işçi, memur, serbest meslek, emekli ve diğer meslekleri icra eden olan öğrenciler ailesi arkadaş seçimine kimi zaman karışıldığını belirtmiştir.

Diğer sorulara öğrencilerin verdiği cevaplar ile öğrencilerin babasının mesleği arasındaki ilişkiye bakıldığında, sorular ile öğrencinin babasının mesleği değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 47. Öğrencinin Anne-Babası İle Olan İlişki Durumu İle Kuşak Çatışması Yönelik Sorular Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi.

		Anne – baba ile olan ilişki durumu										X^2	p	
		Çok iyi		İyi		Orta		Kötü		Çok Kötü				Toplam
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
Soru	Sevgi/İlgi/Şefkat	231	75	138	68	53	52	6	67	6	55	434	69	44,995 0,000
22	Güven/Koruma	52	17	42	21	20	20	0	0	3	27	117	18	
	Maddi ihtiyaçlarını karşılama	18	6	21	10	27	26	2	22	2	18	70	11	
	Diğer	6	2	3	1	2	2	1	11	0	0	12	2	
	Toplam	307	100	204	100	102	100	9	100	11	100	633	100	
Soru	Evet	12	4	8	4	12	12	2	22	5	45	39	6	43,395 0,000

23	Hayır	295	96	196	96	90	88	7	78	6	55	594	94		
	Toplam	307	100	204	100	102	100	9	100	11	100	633	100		
Soru	Her ikisi de	167	54	105	51	53	52	5	56	4	36	334	53	14,013	0,300
24	karışmazlar														
	Annem anlayışla	51	17	34	17	24	24	3	33	2	18	114	18		
	karşılar, babam kızar														
	Her ikisi de çok kızar	80	26	56	27	19	19	0	0	5	45	160	25		
	Babam anlayışla	9	3	9	4	6	6	1	11	0	0	25	4		
	karşılar, annem kızar.														
	Toplam	307	100	204	100	102	100	9	100	11	100	633	100		
Soru	Annem kızar, sürekli	147	48	99	49	40	39	2	22	1	9	289	46	55,093	0,000
25	nasihat eder														
	Babam kızar, sürekli	84	27	65	32	32	31	3	33	4	36	188	30		
	nasihat eder														
	Annem fiziksel	2	1	1	0	3	3	0	0	1	9	7	1		
	şiddet uygular														
	Babam fiziksel şiddet	4	1	3	1	5	5	1	11	3	27	16	3		
	uygular														
	Her ikisi de hiçbir	36	12	16	8	11	11	1	11	1	9	65	10		
	şey yapmazlar														
	Farklı ceza	34	11	20	10	11	11	2	22	1	9	68	11		
	yöntemleri uygularlar														
	Toplam	307	100	204	100	102	100	9	100	11	100	633	100		
Soru	Bir anlaşmazlığımız	201	65	135	66	59	58	6	67	5	45	406	64	30,564	0,015
27	yok														
	Kendi fikirlerime	32	10	31	15	16	16	0	0	4	36	83	13		
	göre davranırım														
	Karşılıklı tartışırız	12	4	7	3	8	8	1	11	0	0	28	4		
	Ailemin istediğini	61	20	28	14	19	19	2	22	1	9	111	18		
	yaparım														
	Baskı yaparlar	1	0	3	1	0	0	0	0	1	9	5	1		
	Toplam	307	100	204	100	102	100	9	100	11	100	633	100		
Soru	Çok karışır	18	6	11	5	16	16	0	0	3	27	48	8	30,130	0,000
29	Kimi zaman karışır	151	49	99	49	54	53	4	44	5	45	313	49		
	Karışmam der karışır	19	6	15	7	10	10	2	22	1	9	47	7		
	Hiç karışmazlar	119	39	79	39	22	22	3	33	2	18	225	36		
	Toplam	307	100	204	100	102	100	9	100	11	100	633	100		
Soru	Kendi fikirlerimi	70	23	56	27	35	34	4	44	6	55	171	27	41,728	0,000
30	savunurum														
	Tepki gösteririm	6	2	17	8	7	7	0	0	1	9	31	5		
	Karşılıklı	96	31	58	28	23	23	2	22	1	9	180	28		
	fikirlerimizi tartışırız														
	Ailemin	77	25	38	19	9	9	1	11	1	9	126	20		
	düşüncelerini														
	benimserim														
	Hiç bir şey yapmam	58	19	34	17	28	27	2	22	2	18	124	20		
	Diğer	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0		
	Toplam	307	100	204	100	102	100	9	100	11	100	633	100		
oru	Kendi fikirlerimi	59	19	36	18	29	28	4	44	4	36	132	21	28,687	0,094
31	savunurum														
	Tepki gösteririm	10	3	5	2	6	6	0	0	2	18	23	4		
	Karşılıklı	82	27	54	26	25	25	2	22	1	9	164	26		
	fikirlerimizi tartışırız														

	Ailemin dini tutumlarımı benimserim	104	34	73	36	23	23	1	11	1	9	202	32		
	Hiç bir şey yapmam	50	16	36	18	19	19	2	22	3	27	110	17		
	Diğer	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0		
	Toplam	307	100	204	100	102	100	9	100	11	100	633	100		
Soru 33	Bir anlaşmazlığımız yok	170	55	75	37	33	32	4	44	3	27	285	45	73,481	0,000
	Kendi fikirlerime göre davranırım.	60	20	46	23	38	37	2	22	6	55	152	24		
	Karşılıklı tartışırız	55	18	62	30	20	20	0	0	0	0	137	22		
	Ailemin istediğin yaparım	16	5	6	3	2	2	1	11	0	0	25	4		
	Baskı yaparlar	3	1	14	7	9	9	2	22	2	18	30	5		
	Diğer	3	1	1	0	0	0	0	0	0	0	4	1		
	Toplam	307	100	204	100	102	100	9	100	11	100	633	100		
Soru 34	Çok karışır	28	9	14	7	26	25	3	33	4	36	75	12	52,625	0,000
	Kimi zaman karışır	206	67	122	60	46	45	1	11	5	45	380	60		
	Karışmam der karışır	14	5	18	9	11	11	1	11	0	0	44	7		
	Hiç karışmazlar	59	19	50	25	19	19	4	44	2	18	134	21		
	Toplam	307	100	204	100	102	100	9	100	11	100	633	100		
Soru 35	Çok iyi	9	3	8	4	4	4	1	11	1	9	23	4	31,468	0,012
	İyi	20	7	17	8	7	7	0	0	0	0	44	7		
	Orta	155	50	102	50	43	42	3	33	5	45	308	49		
	Kötü	97	32	61	30	27	26	2	22	1	9	188	30		
	Çok kötü	26	8	16	8	21	21	3	33	4	36	70	11		
	Toplam	307	100	204	100	102	100	9	100	11	100	633	100		
Soru 36	Hemen evlenmemi isterler.	11	4	6	3	1	1	1	11	2	18	21	3	18,273	0,108
	Evlenmem konusunda beni serbest bırakırlar	89	29	63	31	22	22	3	33	2	18	179	28		
	Üniversiteyi kazanamazsam evlenmemi isterler	8	3	3	1	3	3	0	0	1	9	15	2		
	Erken evlenmemi istemezler	199	65	132	65	76	75	5	56	6	55	418	66		
	Toplam	307	100	204	100	102	100	9	100	11	100	633	100		
Soru 37	Annem her zaman nereye harcadığımı kontrol eder	79	26	68	33	31	30	1	11	2	18	181	29	22,170	0,037
	Babam her zaman nereye harcadığımı kontrol eder	53	17	28	14	18	18	3	33	3	27	105	17		
	Hiçbir zaman kontrol etmezler	166	54	98	48	43	42	4	44	4	36	315	50		
	Bana genellikle harçlık vermezler	9	3	10	5	10	10	1	11	2	18	32	5		
	Toplam	307	100	204	100	102	100	9	100	11	100	633	100		

Tablo 47’de görüldüğü gibi, “**Soru 22. Anne-babalar çocuklarının en önemli hangi ihtiyacını karşılamadırlar?**” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin anne-babaları ile ilişki durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, anne-babası ile ilişki çok iyi,

iyi, orta, kötü ve çok kötü olan öğrenciler için sevgi/ilgi/şefkat seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babaların çocukların en önemli ihtiyacını karşılama ile öğrencinin anne-babaları ile ilişki durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

“Soru 23. Aileniz arkadaşlarınız ile cinsiyet ayrımı yapar mı?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin anne-babaları ile ilişki durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, anne-babası ile ilişki çok iyi, iyi, orta, kötü ve çok kötü olan öğrenciler için anne-babaların cinsiyet ayrımı yapmadıkları seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babanın cinsiyet ayrımı yapma durumu ile öğrencinin anne-babaları ile ilişki durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

“Soru 25. Ailenizin sözünü dinlemediğinizde size nasıl davranırlar?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin anne-babaları ile ilişki durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, anne-babası ile ilişki çok iyi, iyi olan öğrenciler için annem kızar, sürekli nasihat eder seçeneği en yüksek orana sahiptir, anne-babası ile ilişkisi orta, kötü ve çok kötü olan öğrenciler için babam kızar sürekli nasihat eder seçeneği en yüksek orana sahiptir ve anne-babanın aile sözü dinlenmediği zaman verilen tepki ile öğrencinin anne-babaları ile ilişki durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

“Soru 27. Gelenek ve göreneklerden kaynaklanan (el öpme, büyüklere saygı, büyüklerin yanında bacak bacak üstüne atmama vb.) davranışlara bağlılık konusunda anne- babanızla anlaşmazlığınız konusunda nasıl davranırsınız ?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin anne-babaları ile ilişki durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, anne-babası ile ilişki çok iyi, iyi, orta, kötü ve çok kötü olan öğrenciler için bu konuda anlaşmazlık yaşamadıkları seçeneği en yüksek orana sahiptir ve gelenek-göreneğe bağlı davranışlar noktasında yaşanan anlaşmazlıklar ile öğrencinin anne-babaları ile ilişki durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

“Soru 29. Giyim-kuşam konusunda aileniz size ne ölçüde karışır?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin anne-babaları ile ilişki durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, anne-babası ile ilişki çok iyi, iyi, orta, kötü ve çok kötü olan öğrenciler için kimi zaman karışır seçeneği en yüksek orana sahiptir ve giyim-

kuşam konusunda ile anlaşmazlık yaşama ile öğrencinin anne-babaları ile ilişki durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

“Soru 33. Kazanmak istediğiniz üniversite ve bölüm hakkında ailenizle uyuşmazlık yaşadığınızda nasıl davranırsınız?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin anne-babaları ile ilişki durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, anne-babası ile ilişki çok iyi, iyi, orta, kötü ve çok kötü olan öğrenciler için bir anlaşmazlığın olmadığı seçeneği en yüksek orana sahiptir ve üniversite seçimi ile öğrencinin anne-babaları ile ilişki durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

“Soru 34. Arkadaş seçiminize aileniz ne ölçüde karışır?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin anne-babaları ile ilişki durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, anne-babası ile ilişki çok iyi, iyi, orta, kötü ve çok kötü olan öğrenciler için “kimi zaman karışır” seçeneği en yüksek orana sahiptir ve arkadaş seçimi ile öğrencinin anne-babaları ile ilişki durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Annesi okuryazar değil, ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu olan öğrenciler ailesi arkadaş seçimine kimi zaman karışıldığını belirtmiştir.

“Soru 35. Eve geç gelmenizi aileniz nasıl karşılar?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin anne-babaları ile ilişki durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, anne-babası ile ilişki çok iyi, iyi, orta, kötü ve çok kötü olan öğrenciler için ailenin eve geç kalma durumuna orta düzeyde bir tepki göstermesi seçeneği en yüksek orana sahiptir ve eve geç kalma durumu ile öğrencinin anne-babaları ile ilişki durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

“Soru 37. Aileniz size verdiği harçlık konusunda nasıl davranış gösterir?” sorusuna verdiği cevaplar ile öğrencilerin anne-babaları ile ilişki durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, anne-babası ile ilişki çok iyi, iyi, orta, kötü ve çok kötü olan öğrenciler için ailenin hiçbir zaman kontrol etmediği seçeneği en yüksek orana sahiptir ve ailenin harçlık konusundaki düşüncesi ile öğrencinin anne-babaları ile ilişki durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Diğer sorulara öğrencilerin verdiği cevaplar ile öğrencilerin anne-babası ile ilişki durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, sorular ile anne-babası ile ilişki durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kuşak çatışması geçmişten bugüne devam etmektedir. Farklı koşullarda büyüyen kuşakların beklentileri ve hayat görüşlerinin değişkenlik göstermesi, kuşak çatışmasının güncel bir tartışma konusu olmasında etkilidir. Küreselleşme ve teknolojiye yaşanan gelişmeler, toplumsal değişimin hızını artırmış ve kuşak çatışması daha yaygın şekilde gündeme gelmiştir. Çalışma kapsamında ergenlik dönemindeki lise öğrencileri üzerinde değerlendirilmiştir.

Yaygın olarak araştırılan bir konu olarak kuşak çatışması, kuşakların sahip olduğu değerlerin farklılaşmasının bir sonucu olarak görünmektedir. Çalışmada ulaşılan sonuçlara göre kuşak çatışmalarının yaşanmasında değerler, tutumlar, davranışlar, motivasyon, eğitim yönelimi, öğrenme gibi konuların etkisi gözlenmektedir. Kuşakların farklı değerleri önemsemesi kuşaklar arasındaki çatışmaların yaşanmasında öne çıkan etkenlerden biridir.

Yaş, kuşak çatışmasını etkileyen faktörlerin başında gelmektedir. Değer yargıları, toplumun gelişmişlik düzeyi, bilgi düzeyi kuşak çatışmasını etkileyen faktörler arasında gösterilmektedir. Teknolojiye yaşanan gelişmelerin kuşakların davranışlarını farklılaştırması, kuşak çatışmasına neden olan bir başka husus olarak belirlenmiştir. Ayrıca kültürel faktörler, kuşak çatışmasında etkili olmaktadır ve kuşak çatışmasının kültürel boyutu üzerinde önemle durulan bir konu niteliği taşımaktadır.

Kuşaklar arasındaki çatışmaların varlığı doğal karşılanmaktadır ve bu çatışmaların sonuçlarına dair kesin yargılara varmak güçtür. Sonuçlar konusunda fikir birliği olmasa da kuşak çatışmasının eğitim, tüketim, toplumsal değerlere uyum, sosyal etkinlikler, kişilerarası ilişkiler, toplumda gençlerin yeri gibi alanlarda etkisini gösterdiği yönünde sonuçlar elde edilmiştir.

Karabük ili Merkez ilçesindeki liselerde öğrenim gören 633 lise öğrencisinin katılımıyla yapılan araştırmada ergenlik döneminde kuşak çatışması incelenmiş, kuşak çatışmasının ortaya çıkmasında toplumsal değişimin rolü değerlendirilmiştir. Ulaşılan sonuçlara göre aileler ile çocukların gelenek ve göreneklerden kaynaklı nedenlerle anne-babaları ile sorun yaşamaktadır.

Lise öğrencilerinin aileleriyle anlaşmazlık yaşandığında karşılıklı fikirlerini paylaşma konusunda sorun yaşamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Arkadaş seçimine ailenin karışma durumunun araştırılması neticesinde ise kimi zaman ailenin ergenlerin arkadaş seçimine müdahale ettiklerini gösteren sonuçlara ulaşılmıştır.

Ailenin sözünü dinlememe halinde nasıl davranıldığı konusunda ulaşılan sonuçlara göre ebeveynler çocuklara sürekli nasihat etmektedir. Bu durum kuşak çatışması yaşanmasında etkili olmaktadır. Ailenin çocukların arkadaşları hakkında cinsiyet ayrımı yapmasının kuşak çatışması yaşanmasına neden olduğu çalışmada ulaşılan sonuçlardan birisidir.

Giyim kuşam konusunda ailenin çocuklara müdahale etmesi, kuşak çatışmasına neden olan faktörler arasındadır. Çocukların giyim kuşamına yüksek düzeyde karışması halinde kuşak çatışması yaşanmakta, kimi zaman karışılması halinde ise bu durumun anlaşmazlıkla sınırlı kalması söz konusu olmaktadır.

Ergenlerin anne-babaları ile ilişkilerinin durumuna göre değişiklik gösteren eve geç gelmeye gösterilen tepkiler, orta düzeyde karışılması halinde kuşak çatışmasına uzanacak örneklerin olmadığını göstermektedir. Araştırmaya katılan bireylerin verdiği yanıtlar, anne-babaların eve geç gelmeye karşı yoğun bir tepki göstermediğini ortaya koymaktadır.

Ebeveynlerin eğitim düzeyi, çocuklara karşı gösterilen tepkileri etkileyen bir değişken olarak belirlenmiştir. Buna göre babası okuryazar olmayan, ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi, lise ve dengi üniversite mezunu, yüksek lisans/doktora mezunu öğrencilerin aileleri çocuklarının erken evlenmesini istememekte olduğu yönünde sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre ergenler anne-babalarının en önemli görevlerinin çocukları koruma ve sevgi/şefkat gösterme olduğunu düşünmektedir. Bu durum ebeveynlerin eğitim düzeyine göre değişiklik göstermekle birlikte anne-babaların çocuklarla ilgilenmeleri gerektiği vurgulanmaktadır.

Ulaşılan sonuçlar dikkate alınarak aşağıdaki öneriler getirilmektedir:

- Kuşakların farklı bakış açıları ve sahip oldukları farklı değerler dikkate alınmalıdır. Küçük yaştan itibaren eğitim öğretimin her kademesinde değerler eğitimi etkinlikleri yapılmalı bu etkinliklere aileler de katılmalı ve de eğitimciler tarafından velilerin ve öğrencilerin ortak uygulaması gereken pekiştireçler verilmelidir.
- Tüm kuşaklara karşı pozitif bir bakış açısıyla hareket edilmesi önerilmektedir. Aile içi sosyal etkinlikler yapılmalıdır. Ebeveynler çocuklarıyla beraber akraba, eş-dost ziyaretlerine önem vermelilerdir. Unutulmamalıdır ki olumlu davranış geliştirmede en etkili yöntemi örnek olmaktır. Ebeveynler çevresine karşı olumlu bir bakış içinde olmalıdırlar ki çocukları da çevrelerine karşı olumlu bakış geliştirebilsinler.
- Genç bireylerin topluma daha iyi uyum sağlaması için gençlere sorumluluk verilmesi önerilir. Türlerine bakmaksızın tüm liselerde topluma karışmak için belirli sürelerde stajlar olmalıdır ki genç bireyler hem sosyalleşip hem de sorumluluk alabilmelilerdir.
- Farklı kuşakların iletişime geçmesini sağlayacak etkinlikler düzenlenmeli, kuşaklar için ortak değerler meydana getirilmelidir. Genç bireyler ve eğitimciler ya da genç bireyler ve ebeveynler arasında sportif faaliyetler yapılabilir. Genç bireylerle ebeveynleri ya da bir yetişkin ile gidebileceği birini genç bireyin ilgi alanına göre seçeceği belirli bir zaman sonra ebeveyn ya da yetişkinin kendi alanına göre seçeceği zorunlu kurslar ya da atölye çalışmaları düzenlenmelidir. Örneğin; genç bireyin isteğine göre bilgisayar, fotoğrafçılık ya da yazılım vb. gibi bir kursa katılabilirler. Sonra da ebeveynin isteğine göre yemek, dikiş, tamirat, enstrüman vb. gibi kurslara katılabilirler. Böylelikle hem iletişime geçmiş hem de birbirlerine yaklaşmış karşı yaş grubuyla ortak payda sağlamış olurlar.
- Kuşaklar arasındaki farklılıklara dair empati eğitimi uygulanmalıdır. Genç bireylere okullarda ebeveynlere ise bu konuda okul rehber öğretmenleri tarafından aile eğitimi yapılmalıdır. Ailelerin izledikleri programlarda çatışmayı önleyecek eğitici konuların ele alınması empati kurulmasına yardımcı olacaktır.

- Eğitim ve ders çalışma konusu, gelecek kaygısı çok fazla çatışma yaşanan konudur. Genç bireylere güzel bir gelecek güzel bir iş temin edebilirsek bu konudaki çatışmanın önüne geçebiliriz. Eğitim konusundaki farklılıkları ortadan kaldırmak için girişimlerde bulunulması önerilmektedir.
- Ebeveynlere çocuklarının düşünce ve değerlerini önemsemeleri önerilir. Ebeveynlere genç bireylerin içinde bulunduğu kuşakların özellikleri ve ihtiyaçlarını anlatmakta yarar vardır. Anne ve babanın ortak tutum içerisinde bulunması önemlidir.
- Genç bireyler kişisel sorunlarını öncelikle kendi başlarına ya da arkadaşlarıyla çözmeye çalışmaktadırlar. Aileler çocuklarına koşulsuz sevgi ve güven verdiklerini çocuklarına hissettirmelilerdir ki çocuklar problemle karşılaştığında ailelerinden yardım alabilsinler.
- Dini inanış, siyasi inanış, giyim kuşam gibi konularla ebeveynler öncelikle çocuklarının görüşünü almalı sonrasında kendi görüşlerini saygı çerçevesinde ifade etmelidirler. Böylelikle sağlıklı bir iletişim ortamı kurulabilir.
- Ebeveynler unutmamalıdır ki çatışma yaşanan konularda baskı uygulamak uzun vadede işe yaramayacağı gibi olumsuz sonuçlara sebep olabilir. Bunun yerine genç bireyi ve ihtiyaçlarını anlamaya çalışıp ona destek olurlarsa bireyin gelişimine olumlu katkı sağlayacaklardır. Genç bireylerde ebeveynlerin yaşam deneyimleri olduğunu unutmamalı ve bu yaşam deneyimlerinden fayda sağlamaya çalışmalıdırlar.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, O., Batur, H.Z. ve Ekşili, N. (2014). Kuşakların değişen yüzü ve y kuşağı ile ortaya çıkan yeni çalışma tarzı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 165-182.
- Aka, B. (2018). Bebek patlaması, x ve y kuşağı yöneticilerin örgütsel bağlılık düzeylerinin kamu ve özel sektör farklılıklarına göre incelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 9 (20), 118-135.
- Alpaslan, S. ve Özen Kutanis, R. (2007). Sanayi ve bilgi toplumu metaforlarının karşılaştırılması. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 2 (2), 49-71.
- Altuntuğ, N. (2012). Kuşaktan kuşağa tüketim olgusu ve geleceğin tüketici profili. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4 (1), 203-212.
- Anıl, H.A. (2011). *Kültürel değişme açısından kuşaklar arası çatışma*. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Apalı, Y. (2016). Toplumsal değişme bağlamında bilginin değişimi ve dönüşümü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (17), 395-406.
- Avcıoğlu, G.Ş. (2015). Bilgi teknolojilerinin bağlı sosyal değişme ve Türkiye'nin tekno-politiğinin belirlendiği beş yıllık kalkınma planlarının bir değerlendirmesi. *Sosyoloji Konferansları*, 52, 755-789.
- Aydın, M.Z. İletişimsizliğin sonucu: kuşak çatışması. <https://www.mehmetzekiaydin.com/makaleler/2014-27.pdf> , Erişim Tarihi: 01.12.2018.
- Bakırcıoğlu, R. (2011). *Çocuk ve ergenlikte ruh sağlığı*. Anı Yayıncılık, Ankara.

- Bezirci, S.Ş. (2012). *Farklı kuşaklardaki hemşirelerin meslekten ve işten ayrılma niyetleri ile iş doyumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çetin, C. ve Karalar, S. (2016). X, y ve z kuşağı öğrencilerin çok yönlü ve sınırsız kariyer algılamaları üzerine bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14 (28), 157-197.
- Demirkaya, H., Akdemir, A., Karaman, E. ve Atan, Ö. (2015). Kuşakların yönetim politikası beklentilerinin araştırılması. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 7 (1), 186-204.
- Durdağ, B. (2017). Toplumsal değişim sürecinde iletişim ve teknoloji. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (1), 269-287.
- Engizek, N. ve Şeker kaya, A. (2016). X ve y kuşağı kadınlarının karar verme tarzları bakımından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (36), 242-271.
- Erden Ayhün, S. (2018). Örgütsel süreçlerdeki kuşaklararası çatışmalarda kültürel değişimlerin rolü. *Business & Management Studies*, 6 (1), 209-236.
- Erol, N. (2011). Toplumsal değişme ve eğitim: temel ilişkiler, çelişkiler, tartışmalar. *Akademik Bakış Dergisi*, 5 (9), 109-122.
- Geniş, Ş. (2011). Sanayileşme ve kırsal yapıda sosyo-kültürel değişim örüntüleri. *Bilgi Dergisi*, 58, 119-146.
- Göktaş, P. (2016). Y kuşağının iletişim sorunlarının analizi ve çözüm önerileri. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 3 (11), 32-50.
- Gürbüz, S. (2015). Kuşak farklılıkları: mit mi gerçek mi. *İş ve İnsan Dergisi*, 2 (1), 39-57.

- Gürhan, N. (2017). Toplumsal değişme ve yemek kültürü üzerine sosyolojik bir çözümleme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (54), 561-570.
- Haigh, D. ve İlgüner, M. (2012). *Marka değeri*. Markating Yayınları, İstanbul.
- İslamoğlu, A.H. ve Fırat, D. (2011). *Stratejik marka yönetimi*. 2. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul.
- Karabekir, M., Mert Şencan, M.N. ve Tozlu, E. (2016). Y kuşağının girişimcilik algısının ölçümüne yönelik bir araştırma. *International Journal of Academic Value Studies*, 2 (4), 59-67.
- Karabekiroğlu, K. (2014). *Ergenin ruhsal gelişimi*. Say Yayınları, İstanbul.
- Kökeleklİ, H. (2015). *Gençlik, din ve değerler psikolojisi*. 3. Baskı, Dem Yayınları, İstanbul.
- Kurtdaş, E.M. (2017). Toplumsal değişme bağlamında gençlik sorunları. *Turkish Studies*, 12 (25), 513-534.
- Kuyucu, M. (2014). Y kuşağı ve facebook: y kuşağının facebook kullanım alışkanlıkları üzerine bir inceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (49), 55-83.
- Lotfi, A., Kabiri, S. ve Ghasemlou, H. (2013). Değerler değişimi ve kuşaklar arası çatışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (2), 93-113.
- Önder, D.G. (2012). Kuşak değişiminin profesyonel yaşama etkisi. http://2015.dinamikler.org/2012/doc/2012/Dogan_Gunes_Onder.pdf , Erişim Tarihi: 22.11.2018.
- Öztürk, A. (2011). *Pazarlama ilkeleri*. 2. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara.

- Paker Tükel, İ. (2018). Y kuşağı temsilcilerinin aile algıları üzerine bir analiz. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 13 (1), 23-40.
- Polat, Ş. (2018). Farklı kuşaklardan hemşirelerle çalışmak ve hemşireleri yönetmek için ipuçları. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 5 (1), 48-56.
- Sam, R. (2017). Entelektüeller: toplumsal değişim ve gelişim sürecinin öncüleri. *Sosyoloji Konferansları*, 55, 333-350.
- Sankır, H. ve Sankır, Ş. (2017). Toplumsal değişim açısından üniversite-kent etkileşimi algısı. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7 (3), 473-483.
- Sunar, L. (2014). *Türkiye'de toplumsal değişim*. 2. Baskı, Nobel Yayınevi, Ankara.
- Taş, H.Y., Demirdöğmez, M. ve Küçükoğlu, M. (2017). Geleceğimiz olan z kuşağının çalışma hayatına muhtemel etkileri. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7 (13), 1031-1048.
- Tokol, T. (2010). *Pazarlama yönetimi*. 11. Baskı, Dora Yayınevi, Bursa.
- Türkdoğan, O. (2014). *Kültür-değişme ve toplumsal çözülme*. Çizgi Kitabevi, Konya.
- Uça Güneş, E.P. (2016). Toplumsal değişim, teknoloji ve eğitim ilişkisinde sosyal ağların yeri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 191-206.
- Usta, Ö. (2014). *Kuşak farkının iş değerleri üzerindeki etkisini incelemek üzere bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yavuzer, H. (2011). *Gençleri anlamak*. 6. Baskı, Remzi Kitabevi, Ankara.
- Yazıcı, M. (2013). Toplumsal değişim ve sosyal değerler. *Turkish Studies*, 8 (8), 1489-1501.

Yelkikalan, N. (2008). Aile Őirketlerinde çatışma ve bir çözüm önerisi: stratejik planlama. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 195-209.

Yurttadur, M. ve Nakipoğlu, N. (2015). Aile iŐletmelerinde kuşak çatışmalarının finansal yapıya etkileri. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6 (12), 403-420.

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. İletişim-Teknoloji-Toplumsal Değişim İlişkisi.....	20
Tablo 2. Sanayi ve Bilgi Toplumu Karşılaştırması.....	22
Tablo 3. Kuşakların İşle İlgili Özellikleri.....	30
Tablo 4. Kuşakların Farklı Özellikleri ve Değerleri	31
Tablo 5. Eski Kuşağın Görüşleri ve Yeni Kuşağın Görüşleri	33
Tablo 6. Kuşakların Çatışma Noktaları.....	34
Tablo 7. Kültürel Boyutlar.....	37
Tablo 8. Kuşakların Karakteristik Özellikleri	39
Tablo 9. Farklı Kuşakların İşyeri Özellikleri.....	42
Tablo 10. Y Kuşağının Sorunlarının Çözümü İçin Neden Nasıl Ağaç Diyagramı	43
Tablo 11. Öğrencilerin Demografik Bilgilerinin Dağılımı.....	46
Tablo 12. Öğrencilerin Anne Ve Babalarının Yaşam Durumuna İlişkin Bilgilerinin Dağılımı	47
Tablo 13. Öğrencilerin Anne Ve Babalarının Eğitim Ve Meslek Durumuna İlişkin Bilgilerinin Dağılımı	48
Tablo 14. Sosyo-Ekonomik Düzey Tablosu	50
Tablo 15. “Soru 20.Sizin İçin Önemli Bir Konuda Kime Danışırız?” İfadesine Ait Dağılım	51
Tablo 16. “Soru 21. Anne - Babanızla Olan İlişkinizi Nasıl Değerlendiriyorsunuz?” İfadesine Ait Dağılım	52
Tablo 17. “Soru 22. Anne-Babalar Çocuklarının En Önemli Hangi İhtiyacını Karşılamadılar?” İfadesine Ait Dağılım.....	52
Tablo 18. “Soru 23. Aileniz Kız-Erkek Ayrımı Yapar Mı?” İfadesine Ait Dağılım	53
Tablo 19. “Soru 24. Aileniz Karşı Cinsle Arkadaşlık Kurmanıza Nasıl Yaklaşır?	53
Tablo 20. “Soru 25. Ailenizin Sözü Dinlemediğinizde Size Nasıl Davranırlar?” İfadesine Ait Dağılım	54
Tablo 21. “Soru 26. Anne-Babanızla Aşağıdaki Konulardan Daha Çok Hangisinde Anlaşamazsınız?” İfadesinde Tercih Edilen 8 Önceliğe Ait Dağılım.....	55

Tablo 22. “Soru 27. Gelenek Ve Göreneklerden Kaynaklanan (El Öpme, Büyüklere Saygı, Büyüklerin Yanında Bacak Bacak Üstüne Atmama Vb.) Davranışlara Bağlılık Konusunda Anne- Babanızla Anlaşmazlığınız Konusunda Nasıl Davranırsınız?” İfadesine Ait Dağılım	59
Tablo 23. “Soru 28. Ailenizle Yaşadığınız Sorunların Temelinde Sizce Hangileri Vardır?” İfadesinde Tercih Edilen 4 Önceliğe Ait Dağılım	60
Tablo 24. “Soru 29. Giyim-Kuşam Konusunda Aileniz Size Ne Ölçüde Karışır?” İfadesine Ait Dağılım	62
Tablo 25. “Soru 30. Siyasal Düşünceleriniz Konusunda Ailenizle Uyuşmazlık Yaşadığınız Zaman Nasıl Davranırsınız?” İfadesine Ait Dağılım.....	62
Tablo 26. “Soru 31. Dini İbadetler Konusunda Ailenizle Uyuşmazlık Yaşadığınız Zaman Nasıl Davranırsınız?” İfadesine Ait Dağılım	63
Tablo 27. “Soru 33. Kazanmak İsteddiğiniz Üniversite Ve Bölüm Hakkında Ailenizle Uyuşmazlık Yaşadığınızda Nasıl Davranırsınız?” İfadesine Ait Dağılım ...	64
Tablo 28. “Soru 34. Arkadaş Seçiminize Aileniz Ne Ölçüde Karışır?” İfadesine Ait Dağılım	64
Tablo 29. “Soru 35. Eve Geç Gelmenizi Aileniz Nasıl Karşılar?” İfadesine Ait Dağılım.	65
Tablo 30. “Soru 36. Aileniz Liseyi Bitirince, Evlenmeniz Konusunda Ne Düşünüyorlar?” İfadesine Ait Dağılım.....	65
Tablo 31. “Soru 37. Aileniz Size Verdiği Harçlık Konusunda Nasıl Davranış Gösterir?” İfadesine Ait Dağılım	66
Tablo 32. “Soru 38. Okulda Yaşadığınız Bir Problemi Kiminle Çözersiniz?” İfadesine Ait Dağılım	67
Tablo 33. “Soru 39. Arkadaşlarınızla Yaşadığınız Bir Problemi Kiminle Çözersiniz?” İfadesine Ait Dağılım	67
Tablo 34. “Soru 40. Ailenizle Yaşadığınız Bir Problemi Kiminle Çözersiniz?” İfadesine Ait Dağılım	68
Tablo 35. “Soru 41. Ailenizde Kendinizi En Çok Kime Yakın Hissedersiniz?” İfadesine Ait Dağılım	69
Tablo 36. “Soru 42. Çevrenizde Davranışlarınızı Beğendiğiniz Ve Ona Benzemek İsteddiğiniz Kişi Kimdir? ” İfadesine Ait Dağılım	69
Tablo 37. “Soru 43. Aileniz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” İfadesine Ait Dağılım.	70

Tablo 38. “Soru 44. Anne-Babanızla Yaşadığınız Problemlerin Altında Sizce Onların Hangi Davranışları Vardır?” İfadesinde Tercih Edilen 5 Önceliğe Ait Dağılımlar	71
Tablo 39. “Soru 45. Anne-Babanız Yaşadığınız Problemlerin Çözümünde Sizce Neler Yapmalılar?” İfadesine Ait Dağılım.....	73
Tablo 40. “Soru 46. Nasıl Bir Aileye Sahip Olmak İsterdiniz?” İfadesine Ait Dağılım... ..	74
Tablo 41. Öğrencinin Cinsiyeti İle Kuşak Çatışması Yönelik Sorular Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi	75
Tablo 42. Öğrencinin Ailesinin Yaşadığı Yer İle Kuşak Çatışması Yönelik Sorular Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi.....	79
Tablo 43. Öğrencinin Annesinin Eğitim Durumu İle Kuşak Çatışması Yönelik Sorular Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi.....	84
Tablo 44. Öğrencinin Babasının Eğitim Durumu İle Kuşak Çatışması Yönelik Sorular Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi.....	90
Tablo 45. Öğrencinin Annesinin Mesleği İle Kuşak Çatışması Yönelik Sorular Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi.....	93
Tablo 46. Öğrencinin Babasının Mesleği İle Kuşak Çatışması Yönelik Sorular Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi.....	97
Tablo 47. Öğrencinin Anne-Babası İle Olan İlişki Durumu İle Kuşak Çatışması Yönelik Sorular Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi	99

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Kuşak Sınıflandırması	26
--------------------------------------	----

EKLER

Sevgili Öğrenciler;

Lise öğrencilerinin anne-babalarıyla olan ilişkileri üzerine bir araştırma yapılmaktadır. Lütfen her soruyu dikkatlice okuyun ve bu cevaplardan kendi durumunuza en uygun olanını yanındaki parantezin ( ) içine çarpı (x) işareti koyarak belirtin. Araştırma sonuçlarının güvenilir olabilmesi için cevaplarınızın gerçeği yansıtır biçimde olması gerekmektedir. Verdiğiniz cevaplar tamamen gizli kalacaktır. Lütfen cevapsız soru bırakmayınız. İçten cevaplarınız için şimdiden teşekkürler.

Hülya YILMAZ

Karabük Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

1. Cinsiyetiniz?

a) Kız ( ) b) Erkek ( )

2. Yaşınız?

a) 13-14 yaş arası ( ) b)15-16 yaş ( ) c) 17 yaş ve üstü ( )

3.Doğum yeriniz?

a) Köy ( )

b) Kasaba ( )

c) İlçe( )

d) Şehir ( )

e) Büyükşehir ( )

f) Yurtdışı( )

4. Okulunuz?

a) Fen Lisesi ( )

b) Anadolu Lisesi ( )

c) Meslek Lisesi ( )

d) İmam Hatip Lisesi( )

5. Kaç kardeşsiniz?

a) 1 ( ) b) 2 ( ) c) 3 ( ) d)4 ( ) e) 5 ve üstü ( )

6. Ailenizde kaçınıcı çocuksunuz?

a) 1. çocuk ( )

b) 2. çocuk ( )

c) 3. çocuk ( )

d) 4. çocuk ( )

e) 5 ve sonrası ( )

7. Aileniz yaşamını nerede sürdürüyor?

a) Köy ( ) b) Kent ( )

8. Anneniz?

a) Sağ ( ) b) Ölü ( )

9. Babanız?

a) Sağ ( ) b) Ölü ( )

10. Anneniz?

a) Öz ( ) b) Üvey ( )

11. Babanız?

a) Öz ( ) b) Üvey ( )

12. Anne-Baba

a) Birlikte ( ) b) Ayrı ( )

13. Anne ve babanızın eğitim durumu nedir?

Anneniz Babanız

Okur-yazar değil ( ) ( )

İlkokul mezunu ( ) ( )

Ortaokul ve dengi ( ) ( )

Lise ve dengi ( ) ( )

Üniversite mezunu ( ) ( )

Yüksek lisans/Doktora ( ) ( )

14. Annenizin mesleği?

- a) Ev hanımı ( )
- b) İşçi ( )
- c) Memur ( )
- d) Serbest Meslek ( )
- e) Emekli ( )
- f) Diğer (.....)

15. Babanızın mesleği

- a) Çalışmıyor ( )
- b) İşçi ( )
- c) Memur ( )
- d) Serbest Meslek ( )
- e) Emekli ( )
- f) Diğer (.....)

16. Ailenizin aylık ortalama gelirinin uygun olanı işaretleyiniz. .(Milyon TL)

- a) 0-500 ( )
- b) 501-1000 ( )
- c) 1001-2000 ( )
- d) 2001-3000 ( )
- e) 3001 ve üstü ( )

17. Sizce ailenizin geliri ihtiyaçlarınızı karşılıyor mu?

- a) a) Oldukça fazla karşılıyor ( ) c) Karşılamiyor ( )
- b) b) Yeteri kadar karşılıyor ( ) d) Hiç karşılamiyor ( )

18. Kimlerle beraber yaşıyorsunuz?

- a) Annem-Baham ( )
- b) Annem -Kardeşlerim ( )
- c) Babam -Kardeşlerim ( )
- d) Annem-Babam- Bekar Kardeşlerim( )
- e) Annem-Babam- Evli Kardeşlerim ( )
- f) Annem Baham Evli-Bekar Kardeşlerim ( )

19. Oturduğunuz ev kime aittir?

- a) Bize ait ( )
- b) Akrabalarım ( )
- c) Kira ( )
- d) Lojman ( )
- e) Diğer (Belirtiniz) (.....)

20.Sizin için önemli bir konuda kime danışırsınız?

- a) Anneme ( )
- b) Babama ( )
- c) Kardeşime ( )
- d) Arkadaşıma ( )
- e) Öğretmenime ( )
- f) Kimseye danışmam ( )

21. Anne - babanızla olan ilişkinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

- a) Çok iyi ( ) c) Orta ( ) e) Çok kötü ( )
- b) İyi ( ) d) Kötü ( )

22.Anne-babalar çocuklarının en önemli hangi ihtiyacını karşılamadılar?

- a) Sevgi/ilgi/şefkat ( )
- b) Güven/koruma ( )
- c) Maddi ihtiyaçlarını karşılama ( )
- d) Diğer(Belirtiniz) (.....)

23.Aileniz cinsiyet ayrımı yapar mı?

- a) Evet ( ) b) Hayır ( )

24.Aileniz karşı cinsle arkadaşlık kurmanıza nasıl yaklaşır?

- a) Her ikisi de karışmazlar ( )
- b) Annem anlayışla karşılar, babam kızar ( )
- c) Her ikisi de çok kızarlar ( )
- d) Babam anlayışla karşılar, annem kızar ( )

25. Ailenizin sözünü dinlemediğinizde size nasıl davranırlar?

- a) Annem kızar, sürekli nasihat eder ( )
- b) Babam kızar, sürekli nasihat eder ( )
- c) Annem fiziksel şiddet uygular ( )
- d) Babam fiziksel şiddet uygular ( )
- e) Her ikisi de hiçbir şey yapmazlar ( )
- f) Farklı ceza yöntemleri uygularlar ( )

26. Anne-Babanızla aşağıdaki konulardan daha çok hangisinde anlaşamazsınız?

(Öncelik sırasına göre en fazla iki sık işaretleyerek sıralayınız.1. 2.)

- a) Karşı cinsle arkadaşlık ( )
- b) Eve geliş saati ( )
- c) İzin alma ( )
- d) Dini inanç ve düşünceler ( )
- e) Giyim-Kuşam ( )
- f) Ders çalışma ( )
- g) Arkadaşlarla ilişki ( )
- h) Meslek seçimi ( )

27. Gelenek ve göreneklerden kaynaklanan (el öpme, büyüklere saygı, büyüklerin yanında bacak bacak üstüne atmama vb.) davranışlara bağlılık konusunda anne-babanızla anlaşmazlığınız konusunda nasıl davranırsınız?

- a) Bir anlaşmazlığımız yok ( ) d) Ailemin istediğini yaparım ( )
- b) Kendi fikirlerime göre davranırım. ( ) e) Baskı yaparlar ( )
- c) Karşılıklı tartışırız ( ) f) Diğer (belirtiniz) (.....

28. Ailenizle yaşadığınız sorunların temelinde sizce hangileri vardır ?Öncelik sırasına göre numaralandırınız.

- a) Hayatıma ve fikirlerime fazla müdahale etmeleri ( )
- b) Beni yeterince sevmeyip bana değer vermemeleri ( )
- c) Gelenek ve göreneklere fazla bağlı olmaları ( )
- d) Benden beklentilerinin yüksek olup bana fazla sorumluk yüklemeleri ( )
- e) Diğer (Belirtiniz) (.....

29. Giyim-kşam konusunda aileniz size ne ölçüde karışır?

- a) Çok karışır ( ) c)Karışmam der karışırlar ( )
b) Kimi zaman karışır ( ) d) Hiç karışmazlar ( )

30.Siyasal düşünceleriniz konusunda ailenizle uyumsuzluk yaşadığınız zaman nasıl davranırsınız?

- a) Kendi fikirlerimi savunurum ( ) d)Ailemin düşüncelerini benimserim ( )
b) Tepki gösteririm ( ) e)Hiç bir şey yapmam ( )
c) Karşılıklı fikirlerimizi tartışırız ( ) f)Diğer (Belirtiniz) (.....)

31.Dini ibadetler konusunda ailenizle uyumsuzluk yaşadığınız zaman nasıl davranırsınız?

- a) Kendi fikirlerimi savunurum ( ) d)Ailemin dini tutumlarını benimserim ( )
b) Tepki gösteririm ( ) e)Hiç bir şey yapmam ( )
c) Karşılıklı fikirlerimizi tartışırız ( ) f)Diğer (Belirtiniz) (.....)

33.Kazanmak istediğiniz üniversite ve bölüm hakkında ailenizle uyumsuzluk yaşadığınızda nasıl davranırsınız?

- a) Bir anlaşmazlığımız yok ( ) d) Ailemin istediğini yaparım ( )
b) Kendi fikirlerime göre davranırım. ( ) e) Baskı yaparlar ( )
c) Karşılıklı tartışırız ( ) f)Diğer (belirtiniz) ( )

34.Arkadaş seçiminize aileniz ne ölçüde karışır?

- a) Çok karışır ( ) c)Karışmam der karışırlar ( )
b) Kimi zaman karışır ( ) d) Hiç karışmazlar ( )

35.Eve geç gelmenizi aileniz nasıl karşılar ?

- a) Çok iyi ( ) d)Kötü ( )
b) İyi ( ) e)Çok kötü ( )
c) Orta ( )

36. Aileniz liseyi bitirince, evlenmeniz konusunda ne düşünüyorlar?

- a) Hemen evlenmemi isterler. ( )
b) Evlenmem konusunda beni serbest bırakırlar ( )

c) Üniversiteyi kazanamazsam evlenmemi isterler ( )

d) Erken evlenmemi istemezler ( )

37. Aileniz size verdiği harçlık konusunda nasıl davranış gösterir?

a) Annem her zaman nereye harcadığımı kontrol eder ( )

b) Babam her zaman nereye harcadığımı kontrol eder ( )

c) Hiçbir zaman kontrol etmezler ( )

d) Bana genellikle harçlık vermezler ( )

38. Okulda yaşadığımız bir problemi kiminle çözersiniz?

a) Babamla ( )

b) Annemle ( )

c) Anne ve babamla ( )

d) Kardeşlerimle ( )

e) Arkadaşlarımla ( )

f) Öğretmenlerimle ( )

g) Kendi başıma ( )

h) Çözmem ( )

i) Diğer (belirtiniz) (.....)

39. Arkadaşlarınızla yaşadığımız bir problemi kiminle çözersiniz?

a) Babamla ( )

b) Annemle ( )

c) Anne ve babamla ( )

d) Kardeşlerimle ( )

e) Başka arkadaşlarımla ( )

f) Öğretmenlerimle ( )

g) Kendi başıma ( )

h) Çözmem ( )

i) Diğer (belirtiniz) (.....)

40. Ailenizle yaşadığımız bir problemi kiminle çözersiniz?

a) Babamla ( )

b) Annemle ( )

- c) Anne ve babamla ( )
- d) Kardeşlerimle ( )
- e) Arkadaşlarımla ( )
- f) Öğretmenlerimle ( )
- g) Kendi başıma ( )
- h) Çözmem ( )
- i) Diğer (belirtiniz) (.....)

41. Ailenizde kendinizi en çok kime yakın hissedersiniz?

- a) Anneme ( )
- b) Babama ( )
- c) Kardeşime ( )
- d) Hiç birine ( )
- e) Büyükanne ya da büyükbabama ( )

42. Çevrenizde davranışlarını beğendiğiniz ve ona benzemek istediğiniz kişi kimdir?

- a) Annem ( )
- b) Babam ( )
- c) Ağabeyim veya ablam ( )
- d) Öğretmenim ( )
- e) Arkadaşım ( )
- f) Hayranı olduğum popüler kişi ( )
- g) Hiç kimseye benzemek istemem ( )

43. Aileniz hakkında ne düşünüyorsunuz?

- a) Böyle bir ailem olduğu için çok şanslıyım ( )
- b) Böyle bir ailenin üyesi olmayı hiç istemezdim ( )
- c) Annemi değil ama babamı değiştirmek isterdim ( )
- d) Babamı değil ama annemi değiştirmek isterdim ( )

44. Anne-babanızla yaşadığınız problemlerin altında sizce onların hangi davranışları vardır? (Önceliğe göre numaralandırınız (1,2,3))

- a) Benim hayatıma ve fikirlerime fazla müdahale etmeleri ( )

- b) Gelenek ve göreneklere fazla bağı olmaları ( )
- c) Beni yeterince sevmemeleri ( )
- d) Benden beklentilerinin yüksek olması ( )
- e) Bana fazla sorumluluk vermeleri ( )
- f) Diğer (Belirtiniz) (.....)

45. Anne-babanız yaşadığınız problemlerin çözümünde sizce neler yapmalılar?

- a) Benim hayatıma ve fikirlerime daha az karışmalılar ( )
- b) Çığa ayak uydurmayı öğrenmeliler ( )
- c) Beni yeterince sevmeliler ( )
- d) Benden daha az şey beklemeliler ( )
- e) Bana daha az sorumluluk vermeliiler ( )
- f) Bir sorunum yok ( )
- g) Diğer (Belirtiniz) (.....)

46. Nasıl bir aileye sahip olmak isterdiniz?

- a) Arkadaş gibi olan ( )
- b) Güven veren koruyan ( )
- c) Sabırlı, hoşgörülü olan ( )
- d) Beni yaşıtırlarımla/kardeşlerimle kıyaslamayan ( )
- e) Maddi ihtiyaçlarımı karşılayan ( )
- f) Çocuklar arasında cinsiyet ayrımı yapmayan ( )
- g) Otoriter etrafına sözüne geçiren ( )
- h) Diğer (Belirtiniz) (.....)

ÖZGEÇMİŞ

Hülya YILMAZ ilk, orta ve lise öğrenimini Karabük'te tamamladı. Kocaeli Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünden 2009 yılında mezun olmuştur. 2009 yılında Eskipazar Anaokuluna atanmış ve bu kurumda 3 sene görev yapmıştır. 2012-2013 eğitim öğretim döneminde de Karabük Belediyesi Özel Eğitim Uygulama Merkezinde çalışmıştır. 2013 senesinden beri de Nene Hatun Anaokulunda öğretmenlik görevine devam etmektedir. Karabük Üniversitesinde yüksek lisans eğitimini sürdürmektedir.